

POLICISTA č.8/2009 – Ročník 15.

Z obsahu

Na titulní straně foto Václava Šebka

Reportáže

Drsné ohýnky, TOL a huňatí čičači.....2-5
Stavba roku 2008.....20-23

Předsednictví EU

Posily pro předsednictví.....6-7

Zahraníčí

Lupičství s problémy.....10
Žebrový turismus.....12
V Moskvě jako na Divokém Západě.....12-13

Případ skončil v březnu

Půlrok kradeného blahobytu.....14-15

Rozhovory

Pověstná ostravská mlýnice.....16-18
Únik informací je nebezpečným faktorem.....41

Internet

Našli jsme pro vás na internetu (20).....19

Nové zbraně

Dan Wesson.....25

Jak to chodí jinde

Rozhovor beze slov.....26-27

Policista roku 2008

Nejlepší policisté roku 2008.....28-29

Školství

Věk zralosti.....30-31

Povídka

Tři, dva, jedna.....32-34

Křížky u silnice

Na cestě za kulturou doživotní šok.....35

Z policejních archivů

Hra na vraždu skončila smrtí.....36-37

Případy majora Zahrádky

Nenávist v oku.....38-39

Kultura

Potíže s právním státem.....40
Zlomyslné kouzlo nechtěného.....40

Psychologické profilování

Mít vraha v hlavě.....44-45

Europol

V roce 10.....46-47

Sport

Fotbalisté z malých plácků.....48

Čtenářské soutěže

Znaky evropských měst.....24
Křížovka o ceny.....42
Deset minut s paragrafem.....43

Příloha

Letem policejním světem..... I-XVI

POVĚSTNÁ OSTRAVSKÁ MLÝNICE

(str. 16-18)

PREVENCE
SE MUSÍ VYPLATIT

STAVBA ROKU 2008

(str. 20-23)

ROZHOVOR BEZE SLOV

(str. 26-27)

DAN WESSON
(str. 25)

POLICISTA ROKU 2008
(str. 28-29)

VĚK ZRALOSTI (str. 30-31)

HRA NA VRAŽDU
SKONČILA SMRTÍ
(str. 36-37)

Měsíčník POLICISTA vydává MV ČR, odbor prevence kriminality

Ředitelka: Mgr. Jitka GJURIČOVÁ

TISKNE: Tiskárna Ministerstva vnitra, s. p. o., Bartůňkova 1159/4, 149 01 Praha-Chodov.

REDAKCE:

šéfredaktorka Mgr. Dagmar LINHARTOVÁ Grafická úprava a reprodukce: Kristina Pokorná
Příjem inzercí v redakci: tel.: 974 816 570 až 571. Inzeráty zaslejte na adresu redakce v tiskovém
PDF, nebo JPG, v barevnosti CMYK. Za obsahovou náplň a případné textové chyby v zaslaných
inzerátech v elektronické podobě redakce neodpovídá.

Adresa redakce: nám. Hrdinů 4, 140 00 Praha 4 Tel: 974 816 571, fax: 974 816 846
e-mail: redakce@mvcr.cz, http://www.mvcr.cz/clanek/casopisy-policista.aspx

MK ČR E 5199 ISSN 1211-7943

Informace o předplatném, objednávky policistů a veřejnosti vyřizuje Tiskárna Ministerstva vnitra, s. p. o. obchodní úsek, Bartůňkova 1159/4, 149 01 Praha 4-Chodov

tel.: 974 887 334, 335, 341, fax: 974 887 333, e-mail: pavel.komarek@tmv.cz Objednávky veřejnosti a zahraničních zájemců vyřizuje: Předplatné tisku, s. r. o. Obchodní úsek Hvozdňánská 5-7 CZ - 148 31 Praha 4 Roční předplatné činí 360 Kč Předplatitelům zasílá Jindřich Matouš, distribuce tiskovin.

Redakční uzávěrka 12. 7. 2009. Číslo 8/15. ročník vychází 10. 8. 2009.

Podávání novinových zásilek povoleno: Českou poštou, s. p. Odštěpný závod přeprava, č. j. 23/96, dne 3. 2. 1996.

Nevyžádané rukopisy, fotografie a kresby se nevracejí. Za původnost a pravdivost odpovídá autor.

Některé příspěvky budou uveřejněny i v počítačové síti internet.

Většinou chodí až za tmy, kdy většina jeho spoluobčanů už leží v posteli, nebo sakruje zklamáním nad zabitým večerem u televize. K vyhlednutí se plíží odzadu. Splývá s nocí, která je jeho pemoenicí. Tmu potřebuje, ale vzrušuje ho světlo – přesně řečeno sálavý jas ohně, praskání hořícího dřeva a zděšené výkřiky lidí. Rozaévá svými činy strach a dělá mu to dobře.

Drsné ohýnky, TOI a huňatí čichací

Požářiště je místo velmi neutěšené, ale taky nepřehledné

Příliš mnoho patosu? Zbytečná trilerová nebo ještě spíš hororová dramatičnost textu? Já si to nemyslím.

Před lety jsem navštívil vesničku V. na Jihlavsku, kde v relativně krátké době vypuklo po sobě šest požárů. A zažil jsem tam atmosféru, která v negativních ohledech předčila nálady, jež v obcích nebo na maloměstě provázejí krutost události zvané vražda – přesně řečeno bestiální vražda.

Před drahnou řadou let běžel v našich kinech francouzský film s Alainem Delonem *Spálené stodoly*. Vyprávěl o zločinu, který rozvíří těžkopádně poklidný život početné statkářské rodiny, hospodářící na samotě, nazvané po nějakých kdysi dávno shořelých stodolách...

Nemohl jsem si tenkrát na tenhle film a titul nevzpomenout. Barevná trikolóra vesnice V. se v měsíci listopadu nesla ve znamení modro-bílo-černém. Jasná modř patřila mrazivé obloze. Bílou obstarala hustá jinovatka na trávě. A černá, černá byla barva spálenišť.

„Od druhého ohně projíždí vesnicí v noci

policejní vůz,“ vzpomínala oběť ohně č. 5. „Když mýjeli můj barák, bylo všechno v pořádku. Když se vraceli, moje stodola už hořela.“ V popeli skončilo za milion majetku a mohlo to skončit ještě hůř – ze stodoly přeskočily plameny na obytnou část domu, kde spal nic netušící majitel.

Ano, v malé obci hořelo od května do října celkem šestkrát a *rukopis* trestných činů ukazoval vždy na stejného pachatele. S největší pravděpodobností místního. Což byl ve vesnici s třiceti sedmi čísly popisnými a zhruba osmi desítkami obyvatel nesitelný a nestravitelný fakt.

SLYŠÍTE SLOVO „MÁNIE“? (NÁZOR PSYCHIATRA)

Pane doktore, jak lze – co nejpopulárnějším způsobem – klasifikovat pyromanii?

MUDr. Vladimír Pekárek: „Na jednoduchou otázku nelze bohužel jednoduše odpovědět. Pyromanie může mít podobu úmyslného jednání – tedy zhářství jako záměr, motivovaný nepřítelstvím a mstou. Čili jde

o čin, prováděný osobou duševně zdravou. Pravá pyromanie má ovšem podobu patologickou. Tento jev lze rozdělit do několika skupin. Upozorňuji, že nejde o nějaké neprodyšné škatulky, naopak hranice skupin se prolínají a často dochází k určitým kombinacím a variantám.

Za prvé bych jmenoval duševně zaostalého jedince se sníženým intelektem, byť jen do určité míry. Zapálit může debil nebo imbecil, snadno podléhající sugesci či radě někoho jiného, nikoliv už idiot. Dále by se mohlo jednat o osobu s výraznější povahovou úchytkou – psychopatii. Velice často dochází k propojení obou skupin.

Dále by se mohlo k pyromanii docházet při některých stářeckých formách demence. Také může jít o organické procesy mozkové, kdy dochází k úbytku mozkových tkání s výpadky dřívějších společenských návyků, vedoucích až ke ztrátě kritičnosti. Lze sem začlenit i pozdní následky venerických chorob.

Nechtěl bych vyloučit ani souvislost s drogou, kdy po předchozí fázi intoxikace jedince jeho návykovou drogou může docházet k puzení založit požár... Ještě dodám, že impulzivních, ryzič pyromanů, u kterých je zakládání požárů spojeno s kladným citovým laděním, jsem během své praxe zažil velice málo. Procento jejich výskytu je skutečně nízké.“

Může u sebe zničenonc objevit člověk středního věku, fyzicky i duševně přiměřeně zdravý, úchytku pyromanie?

Kpt. Halamek v laboratoři pracuje s konzervou, ze které odebírá vzorek neshořelých a neodpařených hořlavín

Pprap. Buchtelík hledá prostřednictvím Jady stopy TOL

postupně vystřídal les. Pokud se žhář navečer v lese schoval, měl z výšky dokonalý přehled o pozvolna utichajícím dění ve vesnici. Stromy a tma mu pak pomohly se do obce nepozorovaně vrátit.

„Sedím večer doma a najednou slyším, jak vnuk volá: *Babičko, hořte!*“ vyprávěla oběť číslo 3. „Vyběhla jsem ven a vidím, že vrata od stodoly jsou v jednom plameni... Dlouho jsem se bála být sama večer doma, už mi ale trochu otrnulo.“

Neotrvalo každému. Většina obyvatel obce V. nechtěla novináře ani vidět. Báli se. „Něco vám povím a ten syčák mi zapálí střechu nad hlavou. Děkuju, nechci.“ Ti, u kterých už hořelo, odmítali stejně vehementně: „Chcete se posmívat našemu neštěstí?“ A pokud někdo přece jen promluvil, okamžitě se zaklínal: „V žádném případě mě nesmíte jmenovat. Nepřeju si to!“

Od října, kdy hořelo naposledy, brázdili prý novináři V. křížem krážem. „Hloupě se vyptávají. A ještě větší hlouposti píšou - jihlavská *klepárna* otiskla, že tu prý máme osmdesát baráků a jenom 37 obyvatel. A ostatní noviny to převzaly. To si z nás děláte srandu?“

Veřejné mínění se ustálilo na názoru – poznatky policejního vyšetřování s tím nebyly v rozporu – že požáry jsou založeny úmyslně, s velkou mírou pravděpodobnosti jediným pachatelem. V obci se velmi dobře vyzná. Kdyby se chtěl kochat požárem jen pro sebe, mohl by se vyřadit na některém z odlehlejších rekreačních zařízení. Ale ta ho, zdá se, nezajímají, soustředil se jen na vesnici.

Většinou mívá kouř neobvyklé černo-modré zabarvení, stejně jako plameny.

„Žhář asi do založeného ohně něco přidává, co vylepšuje rychlost hoření.“ poznamenal jeden ze svědků. „Teprve když to vyhoří, dostane kouř normální barvu.“

Už tak nadměrnou nervozitu znásobil požár č. 5., kdy za své vzala stodola s kolníkem u pana T. Jestliže až dosud bylo možno hledat, byť pracně, motivy žhářství v zášti vůči osobám či vůči místnímu, stále existujícímu *jézedé*, T. patřil k nejoblíbenějším obyvatelům v obci. „Říkal jsem si tenkrát – když hořelo u T., může už přijít na řadu každéj!“, dozvěděl jsem se od svědka, který si nepřál být jmenovaný.

Naopak o požáru č. 6 - opět shořela stodola – mnozí prohlásili, že tento oheň *očekávali*. Hořelo totiž v domě, kde bydlel mladík, místními nejvíc podezříván... Na druhou stranu, policie dotyčnému nic neprokázala, negativní bylo i několikadenní mladíkovo zkoumání psychology a psychiatry. Narůstající veřejné rozhořčení mírnila sama starostka: „Jen abychom nebyli jednou moc překvapeni, kdo *ohýnky* zakládá!“ Tak či tak, *šestka* byla na dlouhou dobu poslední, žhář jako by se vytratil.

KDO PRVÝ HLÁSIL DRUHÝ POŽÁR? (NÁZOR KRIMINALISTY)

Pane majore, ve své bohaté praxi jste pátral po vrahách, ale taky žhářích. Co je složitější?

Emeritní major Josef Šelemberg, dlouholetý pracovník Kriminální služby, mj. na úseku objasňování požárů a výbuchů: „Přirozeně nelze paušalizovat. Dělal jsem obojí a vím, že řada mých kolegů měla z vyšetřování požárů obavy. Má to svou logiku. Jestliže se najde zavražděná stařena a my zjistíme, že měla slušný majetek a že v jejím příbuzenstvu je vnuk nebo synovec, který je věčně švorc a měl už opletačky s policií, začíná se klubat docela přijatelný motiv.“

Když ovšem přijdete k požáru mlýma, jehož tři dřevěná patra spadla dolů, nevíte, kde začít. Spočítejte si jen možnosti při takové banalitě, jako je požár stohu: může jít o samovznícení, žhářství, hru dětí, o přespávajícího vandraka či mileneckou dvojici.

A tak stojíte na spáleništi, přemýšlíte a škrtáte jednotlivé položky: jestliže stoh stojí od března a shořel v listopadu, nejedná se o samovznícení. Jestliže je podzim, můžete si skoro s určitostí škrtnout i děti. Když zjistíte, že na stoh je z vesnice i ze silnice vidět, stanou se nepravděpodobnými i roztoužení milenci... A tak dále.“

Žhářství... Co vám tenhle pojem jako zkušenému praktikovi říká?

„Za prvé motiv msty. Vůči někomu. Kvůli něčemu. Nebo s cílem něco získat. Za druhé uvažují o duševní poruše. Jak se může projevovat? Agresivitou. Snahou vyniknout za každou cenu. Sexuálním motivem. Může jít o ušlápnutého člověka s pocitem vydědění. Nemstí se. Spíš triumfuje: *Jak se všichni honí! Co hasičů se sjelo! V hospodě se mluví jenom o ohni! A to všechno jsem dokázal já!*“

Za třetí musím uvažovat o tzv. požárnickém motivu. Náš dotyčný chtěl jít k hasičům, oni ho nevzali, tak zapálí a při hašení si počíná jako filmový hrdina. Vyvádí

„V podstatě to vylučují. Pyromanie - slyšíte tam přece ono slovo *mánie* - znamená chorobné puzení, touhu po založení požáru. Tento stav má svou genezi i dynamiku s postupnou gradací.“

Lze stanovit jakýsi psychoportrét pyromana? Zda je spíš dominantní, agresivní, výřečný, společenský... Nebo naopak samotářský, tichý, podrobný...

„Bohužel. Ani jednu z uvedených vlastností nelze vyloučit.“

DĚLÁTE SI Z NÁS SRANDU?

Nejvyšší ohořelé trámy byly vidět už při našem příjezdu do V. ze silnice, která vesnici protíná. Ale ta pravá spoušť se nabídlá k mání, teprve když jsme obešli stavení.

Za zadními dvorky řady chalup se táhla stoupající stráž návrší, ovocné stromy

dobytke z hořících chlévů, kam už se každý bojí vstoupit, třeba se i nechá popálit, jen aby ukázal, jakou hasiči udělali chybu, že ho mezi sebe nepřijali. Druhá odnož je hasič – hrdina. Chce se třeba předvést před holkou, založí oheň a může se odvahou strhat. Za čtvrté: děti. Je třeba se zajímat nejen o místní, ale i o ty, které pobývají na návštěvě.“

Jsou nějaká pravidla, nějaké nepsané zákony při vyšetřování série požárů?

„Série požárů dává velmi dobrou možnost srovnávání – určité analýzy, jaké mají jednotlivé požáry páchané jedním člověkem společné markanty. Například bych se zajímal o čas. Kdo požár hlásil. V případě série není nedůležité, kdo PRVNÍ nahlásil DRUHÝ požár. Ale pozor, žhář si je tohoto nebezpečí vědom a jako informátora nastrukuje druhého člověka. Dochází ovšem i k situaci, že se oheň už nezadržitelně rozrůstá, nikdo přitom o požáru neví, a tak žhář, který se chce při hašení předvést, propadne nervozitě a vyhlásí požár přece jen jako první.“

Dále je důležité vědět, jaký byl přístup k objektu, zda pachatel zvolil tu nejlepší možnost pro nepozorovaný odchod a příchod. Nelze ani podcenit prověřování alibi. Nestačí jenom odpověď: *Koukal jsem s tátou a mámou na televizi, hráli film s Vlastou Burianem*. Výpověď musí být od všech až únavně podrobná a obšírná – v detailech totiž lhát nelze, ve výpovědích se tak objevují rozpory, které se dalšími otázkami jen prohlubují. Ale tohle už je obecná kriminalistická zásada, platící pro vyšetřování jakéhokoliv trestného činu.“

POHLED NA POŽÁŘIŠTĚ: CO DŘÍV? CO POTOM?

Jaké má žhář vyhlídky na to, aby se vyhnul spravedlivému trestu? Poučenost pachatelů a jejich technické vybavení obecně roste, stejně tak ale nezahálí ani policie. Zločinec netuší, že to, co čas od času vidí na televizní obrazovce není jen fantazií scénáristy, ale odrazem reality:

Proti pachateli stojí výrazná přesila páračů, vyšetřovatelů, ale taky mužů v bílých pláštích, představitelů dlouhé řady forenzních vědeckých oborů. A – v případě požárů to platí dvojnásob – policejních kynologů s jejich čtyřnohými pomocníky.

V rámci naší reportáže jsme navštívili v Hradci Králové kapitána Ing. Martina Halamka, PhD. Pracuje na odboru kriminalistické techniky a expertiz (OKTE) Krajského ředitelství policie Východočeského kraje, kde vede oddělení kriminalistické analytické a fyzikální chemie, působí také jako manažér kvality v rámci akreditačního programu.

„Místa požárů jsou velmi nepřehledná až chaotická a jejich ohledání tím pádem i velmi komplikovaná, až nezvládnutelná – zkuste si zajišťovat chemické stopy třeba na ploše vyhořelého seníku o rozměrech 20 x 80 metrů čtverečních!“

Navíc je zcela běžné, že požářiště bývá ohledávána za účasti expertů více oborů. V rámci trendu využití efektivních a moderních metod začal OKTE od roku 2002 vyšší formu spolupráce se skupinou

Kpt. Halamek odděluje část dřeva, kde pes označil výskyt TOL

služební kynologie (SSK) východočeského policejního ředitelství,“ říká na uvítanou ing. Halamek v jedné ze zdejších policejních laboratoří.

„V současné době se stále více objevují případy požárů s podezřením na žhářství za použití vysoce těkavých hořlavých organických látek (TOL). Tyto látky jsou velmi často tímto způsobem zneužívány, protože díky svým vlastnostem dokáží po iniciaci snadno akcelarovat šíření požáru i za nepříznivých podmínek.“

Úkolem požárního chemika na místě události je v takových případech stanovit kriminalistické ohnisko požáru, dále exaktně, už v laboratorních podmínkách, dokázat eventuální verzi žhářství. Analýza TOL v laboratoři OKTE je plně zvládnutelná vzhledem k použití moderních, vysoce citlivých přístrojů.

Zato identifikace a zajišťování stop TOL na požářišti je úkol nadmíru obtížný. Rozumějte: sebelepší metoda, sebelepší přístroj je vám k ničemu, když stojíte nad velkou plochou spáleniště a mudrujete, kde začít a kde pokračovat.

PSÍ ČENICH NEMÁ KONKURENCI

„Zásadním východiskem při řešení tohoto problému se ukázaly jednak již získané poznatky o vysoké citlivosti a selektivitě čichu psa při provádění pachové individuální identifikace či identifikace výbušnin, drog. Hodně jsme se poučili také z dvacetiletých zkušeností kolegů z USA,“ vysvětluje kpt. Halamek.

„Pracovníci naší východočeské Skupiny služební kynologie využili metodiky FBI, se kterou se seznámili během stáže a po nějaké době vycvičili mladé psy, schopné vyhledávání stop těkavých látek na místě požáru... Ale rozumějte – úlohou psa není nalézt kriminalistické ohnisko požáru, ani suplovat práci vyšetřovatelů či znalců. Pes slouží jako tzv. biologický detektor, tedy má za úkol pouze označit místa výskytu zbytků TOL.“

Součinnost OKTE a SSK v Hradci Králové je úzce provázaná a oboustranně prospěšná: chemická laboratoř poskytuje pro výcvikové účely kynologům vzorky TOL, pracovníci obou složek se zúčastní společných ohledání míst požárů, v místech označených psem zajišťují pracovníci OKTE chemické stopy a následně provádějí chemickou stopovou analýzu.

Kapitán Halamek nám předvádí některé z přístrojů v laboratoři. Pak zamíří k velké skříni, odkud vyndá oděv, se kterým se jako technik a znalec bude už brzy pohybovat na území relativně čerstvého požářiště. Oděv,

Základem veškeré kynologie je láska mezi psem a člověkem

včetně masivní přílby a těžké obuvi, si v ničem nezadá s vybavením hasičů při takových příležitostech. Poslední, co bychom panu Halamkovi záviděli je, že se bude v tomto *mundúru* pohybovat dlouhé hodiny na červnovém sluníčku.

RYCHLÝ A PŘESNÝ SCREENING

Dalším mužem naší reportážní výpravy se krátce na to stane velitel Skupiny služební kynologie Východočeského policejního ředitelství v Hradci Králové major Bc. Radek Laušman. Podpraporečk Martin Buchtelík s fenou Jada (čti Džada) jsou už na místě požáru, nacházejícím se několik desítek kilometrů od východočeské metro-pole.

Vyprávím svým společníkům vzpomínku na obci V., na doslova dusivou atmosféru,

Pozor! Jada trénuje na kynologickém cvičišti

kteřá tam tehdy vládla – horší, než kdyby došlo k vraždě. Mjr. Laušman, který podobných výjezdů už zažil dlouhou řadu, přikyvuje: „Jistě. Když se ve vesnici stane vražda nebo dojde k nějaké jiné jednorázové tragédii, berou to sousedé jako děsivý fakt, který už ale proběhl – bude jenom potřeba ho nějak psychicky vstříbat. Ale mít doslova za krkem žháře, o kterém nevíte, kdy a kde udeří...“

Dál už si povídáme... O čem jiném než o pejscích a jejich práci: Obrovskou výhodou nasazení služebních psů na požářišti je skutečnost, že zvíře je schopno provést velice rychle a efektivně tzv. screening, byť i na velmi rozsáhlém a složitém požářišti, stejně jako velice přesně – s přesností na centimetry – lokalizovat místo výskytu TOL.

„V případě, že služební pes neoznačí na požářišti žádné místo, nebo že označí místo, které neleží v ohnisku požáru, neznamená to jeho selhání. Znamená to pouze, že buď není žádná TOL přítomna, nebo její přítomnost vůbec nesouvisí s příčinou požáru,“ konstatuje mjr. Laušman.

Psi na detekci TOL (v angličtině Accelerants Detection Canines) mají širší využití, než jen vlastní práci na požářišti. Je možné je také použít k operativnímu prověření osob, které se v blízkosti místa požáru nacházejí. Osoby trpící některou duševní chorobou – pyromanií nebo pyrofilii – často setrvávají na místě a pozorují šíření ohně či hasební práce. Například FBI má tyto zkušenosti velmi rozsáhlé a vesměs pozitivní.

Stává se také, že chemická analýza v ojedinelých případech neprokáže přítomnost TOL v zajištěných vzorcích, ačkoliv je pes označil jako pozitivní. Zkušenosti z USA ukazují, že množství těchto „omylů“ činí cca 3–5 % z celkového množství odběru, a to i u špičkově vycvičených zvířat.

Srovnávání a určování pachových stop má velmi promyšlenou metodiku. Na snímku ppor. Oldřich Cach s fenou Mirou.

Je to dáno jednak skutečností, že citlivost psů je vyšší než citlivost běžně používaných analytických přístrojů, jednak tím, že některé materiály vytvářejí při pyrolyze pachy podobné pachům TOL (například pyrolyza polysterénu, pěnové gumy, pryskyřice ze dřeva apod.)

SELEKTIVITA A CITLIVOST

Jsmo na místě nedávného požáru. Vzhledem k tomu, že vyšetřování příčin vzniku a dalších okolností požáru je stále předmětem vyšetřování, pomlčíme o podrobnostech. Stačí, že vidíme smutné a stále jakoby zmatené oči majitele, kterému nedávné události zatřáslы poklidným důchodcovským životem.

Jada pracuje spolehlivě, práce ji baví, chce udělat svému pánovi radost. Vyhledávání smrtelně nebezpečné výbušniny nebo určování místa TOL speciálně vycvičeným psem – nebo aportování klacíku milovaným *podvratákem* – má vždy stejnou podstatu: pejsk se chce zavděčit svému páníčkoví!

Láska, hra a odměna, to je základní trojčlenka, která se týče života a práce čtyřnohých policejních pomocníků. A není to vždy lehké: hledání citlivým čumákem v požářišti má k libosti daleko, velmi daleko.

První zásadní podmínkou pro správný výběr správného psa je tzv. **selektivita**, tedy schopnost vždy neomylně rozpoznat pouze vybranou skupinu zájmových látek a spolehlivě tyto látky identifikovat i ve směsi s jinými, často pachově podstatně intenzivnějšími chemickými látkami.

„Tato podmínka je vskutku nejdůležitější, pokud si uvědomíme, že právě na požářištích pes pracuje v prostoru silně prosyceném zplodinami, vznikajícími při nedokonalém hoření dřeva, plastů a dalších petrochemických výrobků, jako jsou třeba

fenoly nebo terpeny. Úkolem psa v takovém případě je lokalizovat mezi obrovským množstvím zcela nezajímavých látek, které tvoří tzv. balast či pozadí, eventuální výskyt třeba jen nepatrného množství hořlaviny,“ vysvětluje mjr. Laušman.

S tím úzce souvisí i druhá podmínka – **citlivost**, tedy schopnost identifikovat i nepatrné mikrostopy zájmové TOL. Dozvídáme se, že pes má obecně obrovskou citlivost, daleko vyšší než běžně používané analyzátoři. Což je velmi užitečné, pokud si uvědomíme, že na požářištích se teploty pohybují mnohdy kolem 2000 stupňů Celsia, kdy už dochází i k tavení skla a kovů. Za těchto podmínek zůstávají i z velkých objemů kapalných hořlavín jen nepatrné zbytky, rezidua vázaná především v porézních materiálech, jako jsou například uhlíky nebo omítka.

Ke splnění těchto dvou parametrů psa je přizpůsoben výcvik. Podobně jako indikátory přístrojové je třeba tento „biologický detektor“ kvalitně nakalibrovat. Jinak řečeno, je třeba psovi pomoci standardů zafixovat v čichové paměti zájmové těkavé látky – a to v chemicky zcela čistém prostředí, aby nedošlo k zafixování i okolního pozadí.

Vracíme se zpátky do Hradce Králové, ing. Halamek si odváží několik vzorků, které podrobí zkoumání ve své laboratoři v rámci OKTE.

Nová metoda vyhledávání stop TOL se ukázala jako mimořádně úspěšná, nikoli exkluzivní – zdůrazněme, že jde o rutinní a plně zvládnutelný pracovní postup! Počty takto ohledaných míst požárů se od roku 2002 – kdy se s metodou začalo – pohybují řádově v tisících, mj. se jednalo o rekreační objekty, rodinné domy, ale taky automobily, provozovny a výroby.

„Zhruba v 75 % došlo ke značení psem a následnému zajišťování požárních zbytků. Značení psem je pak v 95 % případů shodné s výsledky laboratorních analýz,“ konstatuje ing. Halamek. „Ve většině případů byl identifikován automobilový benzin, což je i v souladu s celosvětovou statistickou bilancí, týkající se těchto událostí – benzin je látka velmi snadno dostupná a jako akcelerant požáru velmi vhodná.“

Mjr. Laušman ho doplňuje: „Ohledávání za účasti psa je většinou prováděno jeden až dva dny od uhašení požáru. Ale registrujeme taky ohledání až po třiceti šesti dnech od uhašení požáru – a s pozitivním výsledkem. To znamená, že za pomoci psa lze provádět i opakovaná hledání s vyšším časovým odstupem. Ne vždy totiž bývá specializovaný pes k okamžité dispozici, nebo extrémní klimatické podmínky znemožňují jeho nasazení.“

Nová metoda znamená určitý převrat, možná revoluci v oblasti odhalování požárů a jiných mimořádných událostí, například i terorismu.

Viktorín ŠULC
Foto: Václav ŠEBEK

POSILY PRO PŘEDSEDNICTVÍ

*Na snímku zleva:
Jan Chaloupka,
Eliška Slatinová,
Marek Hruška,
Andrea Kutílková,
Martin Strouhal*

ze začátku všichni říkali, přišla z obvodních oddělení, několik z okresních ředitelství, dvě jsme byly z oblastního ředitelství služby cizinecké policie. Mnozí se tedy ocitli v úplně odlišném prostředí, než jaké přináší přímý výkon služby. Po počátečním (po pravdě řečeno spíše pozitivním) šoku se s tím samozřejmě jako správní policisté vyrovnali.

Naše nové zařazení jsme vnímali jako jedinečnou zkušenost. Kde jinde a kdy jindy jsme se mohli podílet na něčem takovém? Další předsednictví čeká Českou republiku s největší pravděpodobností za 13 let. Brali jsme to jako výzvu – dokázat něco sami sobě (nebo někomu jinému), zkusit dělat něco jiného, zjistit co v nás dřímá.

A tak jsme se s elánem pustili do práce. Prošli jsme úvodním školením a potom už jsme se rozešli na útvary a pracoviště, které o posily pro předsednictví požádaly (Europol, SIRENE, CIAP, ÚOOZ). Nejpočetnější skupina (5 stážístů) však zůstala na odboru mezinárodních vztahů. Není mým úmyslem snižovat přínos kteréhokoliv z kolegů posilujících ostatní útvary, ale z čistě prozaického důvodu jsem se zaměřila především na tuto skupinu. Byla jsem

Přípravy na předsednictví České republiky v Radě Evropské unie začaly dlouhou dobu před jeho samotným výkonem. V rámci příprav státní instituce mimo jiné najímaly posily pro zajištění hladkého průběhu této jedinečné události.

Nejinak tomu bylo i na Policejním prezidiu ČR. Vše začalo úvahami, koho vlastně jako posily přijmout. Padaly různé návrhy, policejní prezident však rozhodl o využití vlastních zdrojů, protože, podle jeho slov, má policie ve svých řadách dostatek schopných lidí. A tak svým dopisem oslovil policistky a policisty s příslušným jazykovým vybavením a vyzval je, aby se přihlásili do výběrového řízení, pokud mají zájem participovat na něčem pro Českou republiku tak významném, jako je předsednictví v Radě EU.

Vše zajišťoval odbor mezinárodních vztahů Policejního prezidia, který pracoval se seznamem cca 400 pracovníků z celé policie, vytipovaných personálními pracovišti s ohledem na jejich jazykové dovednosti. Vedení odboru pečlivě vybíralo vhodné uchazeče, až nakonec tímto sítím prošlo 30 zájemců, kteří byli pozváni k dalšímu kolu výběrového řízení. To spočívalo v písemné zkoušce v anglickém jazyce a v ústním pohovoru. V tomto kole bylo vybráno 12 uchazečů, které následně služební funkcionáři kmenových útvarů vyslali k 1. červenci 2008 na roční studijní pobyt na Policejní prezidium. Osm dalších policistů pak figurovalo na seznamu náhradníků. Já jsem měla to štěstí, že jsem byla mezi vybranými.

Většina kolegů, neboli stážístů jak nám

její součástí, takže její činnost jsem viděla každodenně zblízka, zatímco s většinou ostatních kolegů jsme se vídali spíše zpozdálí a s některými dokonce velmi zřídka (díky odlišné dislokaci útvaru jejich přechodného zařazení a vytíženosti nás všech). Nicméně bych „ty ostatní“ chtěla alespoň zmínit: na SIRENE byli zařazeni Soňa Hloušková z Oblastního ředitelství služby cizinecké policie Brno a Jan Filip z Obvodního oddělení Letohrad, na Europolu Petr Hlad z Krajského ředitelství policie Severočeského kraje Ústí nad Labem a Petr Vospálek z Krajského ředitelství policie hl. města Prahy, na ÚOOZ Petr Jokl z Obvodního oddělení Tišnov a David Hesoun z Územního odboru Ústí nad Labem, na CIAP Libor Paleček, ke kterému se v průběhu předsednictví připojil Petr Netík, oba z Územního odboru Náchod.

Z pětičlenné skupinky, která zůstala na odboru mezinárodních vztahů, jsme ze začátku všichni dělali všechno, seznamovali se s prací i s kolegy. Asi po měsíci jsme byli rozděleni podle problematik. Dva kolegové se prioritně zaměřili na problematiku Schengenu. Dva jsme byli vyčleněni pro pracovní skupinu Policejní spolupráce a kolegyňe pro výměnu informací a problematiku vzdělávání. Přestože jsme mohli všichni dělat všechno (jak je výše zmíněno), zaměření a úkoly pro jednotlivé stážisty se postupně vyprofilovaly podle jejich individuálních schopností a charakteristik.

Ve zbývajícím čase do předsednictví, tj. do konce roku 2008, jsme se rychle vpravovali do svých problematik, práce s blízcím se předsednictvím přibývalo, atmosféra houstla. Kromě zajištění běžného chodu oddělení jsme se stále častěji zabývali činnostmi souvisejícími přímo s předsednictvím. Už v roce 2008 se připravovaly akce pořádané na našem území pod záštitou českého předsednictví. Byla to zejména různá expertní jednání anebo výroční zasedání pořádaná pravidelně každým předsednictvím, jako bylo např. setkání policejních prezidentů rozšířené Troiky hned na začátku předsednictví, květnové zasedání Správní rady Europolu apod. Z expertních jednání se pořádaly akce Ředitelství služby pořádkové policie (např. semináře k domácímu nebo pouličnímu násilí), semináře k autokriminalitě nebo problematice zbraní a výbušnin, organizované ÚOOZ, expertní jednání k radiokomunikacím, k moderním technologiím a mnohé další. Podíleli jsme se na všech těchto akcích, na některých „pouze“ z hlediska logistického zabezpečení, na některých jsme participovali i po obsahové stránce a nad některými jsme jen zpozdálí bděli, případně napomohli radou nebo kontaktem. Přípravy spočívaly v první fázi v jednáních – na jedné straně se samotnými gestory akce, na straně

druhé s dodavateli, tj. se Zařízením služeb MV ČR o dopravě, pronájmu techniky, výzdobě apod., s Úřadem vlády o zapůjčení vlajek a dalších předmětů s logem českého předsednictví, příp. o samotném užití loga, se zástupci hotelů a restaurací a s mnoha a mnoha dalšími. Velký podíl na tom všem měli mimo jiných i Marek Hruška z Obvodního oddělení Frýdlant nad Ostravicí a Martin Strouhal z Územního odboru Cheb, jinak „naše dvojčata“. Ty dva bylo obvykle všude vidět spolu, takže někteří z nich nakonec získali dojem jediné bytosti, a to „Martina Hrušky z Chebu“.

Snad největší zkušenost ale s předsednickými akcemi udělal Honza Chaloupka z Obvodního oddělení Rosice, který musel z technických důvodů odpředsedat setkání expertů věnovanému problematice radiokomunikací. Tuto problematiku měl našťásti od začátku ve své kompetenci, zúčastnil se již předcházejících jednání, takže i díky tomu tento nelehký úkol zvládl se ctí a následně si výsledky setkání mimo jiné také odprezentoval na nejbližším zasedání pracovní skupiny Policejní spolupráce Rady EU v Bruselu, do jejíž kompetence spadala i řešená problematika a v jejímž předsednickém týmu byl zařazen.

Asi nejzajímavější práci přinášela právě účast na práci této skupiny Honzovi a mně. Po dobu českého předsednictví vedoucí odboru mezinárodních vztahů skupině předsedala a my jsme spolu s kmenovými pracovníky odboru tvořili její tým. Znamenalo to především aktivní podíl na realizaci priorit českého předsednictví, tj. jednání s experty (tuzemskými i zahraničními), se zahraničními kolegy z pracovní skupiny, představiteli institucí Evropské unie, tvorbu dokumentů k projednání na zasedání pracovní skupiny Rady EU, prezentaci priorit a jejich prosazení atd.

Práce jsme v průběhu celého roku měli všichni dost a dost. Nikdo z nás se nemohl ohlízet na svůj volný čas. Konečně – do výběrového řízení „na posily“ jsme šli s tím, že pokud uspějeme, celý rok prakticky žádný volný čas mít nebudeme. Velice často jsme bývali v práci až do večera (buď za počítačem, anebo někde v terénu), pracovali i doma, o víkendech, dokonce jsme měli jednání i na státní svátek – prostě kdykoliv bylo třeba. S přibývajícím časem nám energii dodávala vidina, že někde na konci toho všeho, v červenci, je návrat k rodinám a opravdu zasloužená dovolená. Když už bylo práce přespříliš, dopřáli jsme si drobné odreagování například vtipkováním na téma, jak přeložit naše příjmení do světových jazyků, nebo jaké slovo, případně slovní spojení, je právě mezi unijními úředníky módní. Když jsme nastoupili na policejní prezidium, právě byla v kurzu „přidaná hodnota“, kterou po nějaké době vystřídal „efekt

synergie“. Napadá mě, že my jsme vlastně v průběhu našeho předsednictví žádné módní slovo do Bruselu nepřinesli. Nicméně nám to rozhodně image nepoškodilo. Ve všech aktivitách, které Policie České republiky v rámci předsednictví vyvíjela na evropské úrovni a téměř ve všem, co se snažila prosadit, byla velmi úspěšná. Přesvědčovaly nás o tom i pozitivní reakce zahraničních kolegů a zástupců evropských institucí v průběhu celého předsednictví.

Když se, tentokrát vážně, vrátím k „přidané hodnotě“ – pro nás byla tou přidanou hodnotou setkávání s lidmi. A nebylo jich málo. Pominu-li pracovníky odboru a celého policejního prezidia obecně, setkávali jsme se při své práci se spoustou zajímavých lidí, ať už šlo o experty na nejrůznější problematiky, kteří nám pomáhali nejen s prosazováním našich předsednických priorit, lidi zabývající se realizací předsednických akcí (ať už z Ministerstva vnitra ČR, Úřadu vlády, ostatních resortů, hotelů atd.), kolegy ze všech služeb policie, kolegy z jiných resortů (jako např. celníky). Ke svému velkému překvapení jsem vlastně až ke konci předsednictví zjistila, jak moc z těch lidí, se kterými jsem se setkávala při zajišťování předsednických akcí, při činnostech vyplývajících z členství v pracovní skupině Rady EU, při jednáních, konferencích, bylo ve stejné pozici jako my – posily, stážisté. Ale ať už posily, nebo ne, setkání s každým z těchto lidí bylo zajímavé, s mnohými z nich jsme navázali přátelství anebo alespoň velmi dobré pracovní vztahy.

Asi budu mluvit za všechny kolegy-stážisty, že naše očekávání byla splněna vrchovatou měrou. Zkušenost to byla opravdu obrovská. A k nezaplacení. Po nějaké době nám asi toho hektické období bude trochu chybět. Nicméně jsem přesvědčena, že jsme odvedli pořádný kus práce, za který se nemusíme stydět, a mohli jsme se podílet na vytvoření dobrého jména české policie v celé Evropské unii, v některých případech i za hranicemi Unie. Andrea Kutílková z Obvodního oddělení Choceň na otázku, co jí tato stáž přinesla, odpověděla: „V první řadě větší rozhled, který z obvodního oddělení nezískáš. Rozvoj schopností a znalostí – hlavně jazykových. Jsem ráda, že jsem do toho šla, přineslo mi to hodně po všech stránkách. Bála jsem se změny, ale brzy jsem zjistila, že mi ta změna prospěla.“

A věta na závěr? Případná domněnka, že celé předsednictví „vyhrály“ pouze posily, je naprosto scetná a náš dík patří všem „kmenovým“ kolegům, kteří nás mezi sebe přijali a spolu s nimi i všem dalším, kteří s námi spolupracovali a spolu s námi se na všech úspěších podíleli.

Eliška SLATINOVÁ

Foto archiv OMV KPP PP ČR

Začátkem července přijal ředitel Vyšší a Střední policejní školy v Praze vrchní rada plk. PhDr. Jiří Zlámal, Ph.D., MBA, šéfredaktorku časopisu Policista Mgr. Dagmar Linhartovou a redaktora Mgr. Jana J. Vaňka a jako výraz uznání za dlouholetou spolupráci časopisu se školou oběma udělil Čestnou medaili Policejní školy v Praze 9.

Foto Václav ŠEBEK

NENÍ ŠKOLENÍ, JAKO SKOLENÍ

Pravidelná školení v první pomoci si většina z nás představí jako nezáživnou přednášku vrcholící prezentací obrázků a algoritmů pro umělé dýchání. Jaké však čekalo překvapení policisty zásahové jednotky Krajského ředitelství policie Severomoravského kraje a jejich kolegy ve zbrani z Pododdzvalu antyterrotycznego Policji z Polských Katowic, účastníky nedávného společného soustředění těchto speciálních policejních útvarů? Křik a všudypřítomná krev, na zemi ležící postavy zjevně zraněných osob bez známek života a nelehký úkol – zachovat chladnou hlavu a prokázat svou profesionalitu v záchraně lidského života a zdraví.

Ve spolupráci s pracovníky Českého červeného kříže a Vodní záchranné služby bylo začátkem léta připraveno na Těrlicku na Karvinsku několik pracovišť s figuranty, jejichž velmi realisticky namaslikovaná zranění připravila policistům nejednu horkou chvíli. Ošetřit oběť brutálního fyzického útoku, pachatele trestného činu i jeho postřelenou oběť, a to vše za pomoci někdy i improvizovaných prostředků... To byl jen zlomek zadání, která museli policisté plnit. Na hladině Těrlické přehrady pak procvičovali také záchranu tonoucích osob, což při aktuální teplotě vody nebyl také zrovna lehký úkol.

Na každém pracovišti následně odborníci z řad zdravotníků odborně hodnotili zvládnutí situace, postup při poskytování pomoci a všechny kroky, které cvičící policisté podnikli při řešení jednotlivých zadání.

Cílem tohoto společného soustředění bylo nejen zdokonalení odborných dovedností policistů, ale i upevnění vzájemné spolupráce mezi policejními specialisty Polska a České republiky. Toto by však nebylo možné bez podpory zúčastněných organizací – Českého červeného kříže a Vodní záchranné služby. Za to jim patří oprávněný dík. Rovněž tak firmě, která poskytla nezbytnou materiální podporu k realizaci tohoto výcviku.

mjr. Mgr. Zdeněk MARTÍNEK
zástupce vedoucího zásahové jednotky

ZRUČSKÉ DĚTI SVÉ POLICISTY ZNAJÍ

Na samém konci uplynulého školního roku věnovali policisté ze zručského obvodního oddělení jedno dopoledne dětem z místní základní školy. V devět hodin se dostavilo osmnáct žáků ze 4. B se svou třídní učitelkou Mgr. Zuzanou Vackovou a v deset hodin pak dvacet čtyři žáků třídy 4. A s třídní učitelkou Mgr. Marií Šrachtovou. Dětem se ochotně věnoval přímo vedoucí tohoto oddělení npor. Bc. Miloslav Zikmunda a jeho zástupce npor. Martin Šťastný společně s dalšími policisty stržm. Bc. Hanou Petráčkovou, stržm. Bc. Markétou Šmejkalovou a nstržm. Milošem Zajícem. Zájem byl zejména o pracoviště policistů, o jejich služební výstroj, výzbroj a další pomůcky potřebné pro výkon tohoto povu-

lání. Děti měly jedinečnou možnost se formou hry seznámit se zajištěním veřejného pořádku a bezpečností silničního provozu. Akce, kterou pro děti policisté sami připravili, měla velký úspěch. Policisté sami dobře vědí, že vyčlení-li si ve své, nejen časově náročné službě, prostor pro prezentaci své práce veřejnosti, bude je tato vnímat opravdu jako někoho, na koho se může nejen v tíživých situacích spolehnout.

nprap. Daniel VOTROUBEK
por. Mgr. Vendulka HANZLOVÁ

SVATBA

V Libeňské zámecké kapli v Praze se konala policejní svatba, které bylo přítomno asi 150 lidí, z toho 50 v policejních uniformách. Ženichem byl policista z Inspektorátu cizinecké policie Praha Lukáš Hanák, nevěsta Lucie Mokořová, civilní zaměstnanec rovněž ICP Praha. Za svědka ženichovi šel ředitel Oblastního ředitelství služby cizinecké policie Praha plk. Mgr. Aleš Benedikt a nevěstě zástupce vedoucího ICP Praha npor. Mgr. Luděk Bednář. Ženich si k tomuto účelu nechal ušít na vlastní náklady slavnostní policejní uniformu.

- jd -

hali s odstraňováním naplavenin, úklidem a čerpáním vody, čistili zasažená místa podle požadavků občanů, ale také vynášeli z domů promáčený nábytek a další odpad. Pomáhali místním lidem opravdu všestranně – ale někdy přý stačilo i prosté lidské slovo. Prostě si popovídat...

Po návratu domů se pak odhodlání rožnovských policistů proměnilo v podobu materiální. Uspořádali totiž finanční sbírku na pomoc obce, již povodně zasáhly nejkřutěji.

„Už si ani nevzpomínám, kdo konkrétní s nápadem přišel první,“ vzpomíná vedoucí rožnovského obvodního oddělení P ČR npor. Ing. Andrzej Sikora. „Ale v tu dobu se takové nápady líhly asi ve všech hlavách soucitných lidí v České republice.“

Vedle finanční sbírky rožnovští policisté zorganizovali též sbírku hraček, o něž děti v zaplavených oblastech vesměs přišly. A pak už se k nápadu přidávala i další policejní oddělení i územní odbory na celém Vsetínsku. Lidská solidarita prostě zase jednou pozvedla hlavu... Jako vždycky, když je nejhůř.

Nrap. Ludmila BROUSILOVÁ

KDO RYCHLE DÁVÁ, DVAKRÁT DÁVÁ

Pomocí svým takřka sousedům, obyvatelům zaplavených oblastí na Novojičínsku se rozhodli policisté z Rožnova pod Radhoštěm. Dva z nich, strážmistr ing. Zdeněk Kreték a nadstrážmistr Petr Křenek (nejen policisté, ale také členové sboru dobrovolných hasičů v Prostřední Bečvě), nezaváhali ani okamžik a ještě týž den, kdy začaly první záplavy řídit, vyjeli s ostatními hasiči likvidovat škody způsobené vodním živlem. Šenov u Nového Jičína, který byl ve značné míře také povodněmi zasažen, se tak na několik dní stal takřka jejich druhým domovem. Během šesti dnů, které v Šenově strávili, policisté pomá-

PROČ UMÍRAJÍ ČEŠTÍ MOTOCYKLISTÉ?

V roce 2008 mělo účast na dopravních nehodách v České republice 180 mopedů při 180 nehodách, 434 malých motocyklů při 432 nehodách a 3 478 motocyklů při 3 406 nehodách. Při těchto nehodách bylo 101 osob usmrceno a motocyklisté jsou z hlediska závažnosti dopravních nehod (počet usmrcených na 1000 dopravních nehod) nejrizikovější skupinou účastníků silničního provozu. I přes skutečnost, že se závažnost dopravních nehod motocyklistů postupně snižuje, byla v roce 2008 5 x vyšší než u osobních automobilů a 2 x vyšší než u jízdních kol. Závažnost nehod dosáhla u motocyklistů v roce 2008 čísla 38 usmrcených na 1 000 dopravních nehod.

Typický motocyklista, který zavinil dopravní nehodu v roce 2008 byl muž ve věku do 25 let (37 % z celkového počtu nehod; 27 % z celkového počtu usmrcených, v případě usmrcení nejvíce ve věku 25 až 34 let). Řídil motocykl objemové třídy v rozsahu 460 – 850 ccm; (v případě usmrcení řídil motocykl objemové třídy 0,86 – 1,25 ccm). Stroj, který řídil byl moderní a zánovní, výroby 2005 – 2008.

Nejčastější příčinami dopravních nehod zaviněných motocyklisty v roce 2008 byly nepřizpůsobení rychlosti vozidla dopravně technickému stavu vozovky (442 nehod), nedodržení bezpečné vzdálenosti (240 nehod), nezvládnutí řízení vozidla (200 nehod), nevěnování se řízení (185 nehod). Následky bývají tragické: motocyklista je na svém stroji velice zranitelný a při své zběsilé jízdě ostatními účastníky silničního provozu jen stěží postřehnutelný. Smrt je však vždy velmi pozorná... (hoř)

POLICISTÉ OPĚT DAROVALI KREV

Bezmála 400 severomoravských policistů a civilních zaměstnanců Krajského ředitelství policie Severomoravského kraje zavítalo první červnový týden na transfúzní oddělení krevních center na severní a střední Moravě. Rozhodli pro jistě dobrou věc: darovat cennou tekutinu a podpořit tak bezplatné dárcovství krve. Akce nazvaná „Severomoravští policisté darují krev“ se setkala s opravdu velkou odezvou. Proběhla na všech odběrových místech Moravskoslezského a Olomouckého kraje. Jak již bylo v úvodu napsáno, zúčastnilo se jí bezmála 400 osob, konkrétně 253 za Moravskoslezský a 130 za Olomoucký kraj. Mimo pravidelné dárcy krve akce oslovila i policisty, kteří se rozhodli darovat krev poprvé. Byla jich zhruba třetina.

Severomoravští policisté a civilní zaměstnanci jsou si vědomi toho, že darováním cenné tekutiny – krve – mohou zachránit lidský život. Svým rozhodnutím tak vyjádřili skutečnost, že slouží občanům nejen v rámci svého povolání, ale že jsou ochotni darovat i mnohem víc a pomoci tak k záchraně zdraví a života touto formou.

Důležitost a smysl akce jednoznačně podpořilo jak samotné vedení Krajského ředitelství policie Severomoravského kraje, tak i zástupci samosprávy a dalších subjektů. V Ostravě akci zahájil a poté i krev daroval náměstek ředitele krajského ředitelství pro SKPV plk. Mgr. Dalimil Sypťák. Nechyběl ani zástupce hejtmanství, konkrétně náměstek hejtmana Moravskoslezského kraje Ing. Jiří Vzíentek. V Olomouci se zahájení akce zúčastnil ředitel krajského ředitelství plk. RNDr. Jaroslav Skřičil a hejtman Olomouckého kraje Ing. Martin Telařík.

Podpořit dárcy přišli také zástupci Českého červeného

kříže, Zdravotní pojišťovny ministerstva vnitra ČR a firmy Nef de Santé a.s.

Je třeba připomenout, že severomoravští policisté jsou pravidelnými dárci krve a na odběry chodí dle potřeby v průběhu celého roku. V současnosti evidujeme v rámci Moravskoslezského kraje 762 policistů a občanských zaměstnanců jakožto dárců krve. V rámci Olomouckého kraje se jedná o 272 osob. Většina z nich má za sebou již značný počet odběrů.

Bronzovou medaili prof. MUDr. Jana Janského obdrželo 239 policistů a občanských zaměstnanců, stříbrnou medaili 202 a zlatou 136 policistů a občanských zaměstnanců. V řadách severomoravských policistů je dále 31 držitelů Zlatého kříže Českého červeného kříže 3. třídy (uděluje se za 80 odběrů), 4 policisté jsou držiteli Zlatého kříže 2. třídy (uděluje se za 120 odběrů) a 3 policisté obdrželi Zlatý kříž Českého červeného kříže 1. třídy (uděluje za více jak 160 odběrů).

por. Mgr. Soňa ŠTĚTÍNSKÁ

KVĚTINY

JAKO PREVENCE KRIMINALITY

Tokio – Nezvyklou zbraň objevili obyvatelé jedné tokijské čtvrti, kterou trápil vysoký počet krádeží a vloupání do obytných domů. Proti kriminalitě tam nyní bojují doslova květinami, jak uvádí agentura Reuters.

„Operace květina“ začala ve čtvrti Suginami asi před třemi lety, kdy místní obyvatelé zjistili, že když vysadí květiny do truhlíků za okny směrem do ulice, sníží se počet trestných činů vloupáním. „Ulice je pod větším dohledem, když lidé o květiny

menším počtu případů, a čtvrt' se rozhodla zahájit *Operaci květina*.

V roce 2008 díky této iniciativě a také s přispěním občanských dobrovolných hlídek v ulicích klesl roční počet vloupání na necelých 390 případů, snížil se tedy v porovnání s rokem 2002 o téměř 80 procent.

průběžně pečují, zalévají je a vůbec věnují květinám a celému okolí větší pozornost,“ vysvětluje Kijotaka Ohjagi, oficiální představitel čtvrti. „Nejlepší způsobem, jak předcházet zločinnosti, je tedy především zvýšit pozornost a ostražitost lidí,“ dodává.

Čtvrt' Suginami, kde bydlí 528 800 obyvatel, zažila v roce 2002 rekordních 1 710 vloupání. Pak ale občanské hlídky zjistily, že v budovách s květinovou výzdobou dochází ke vloupání v podstatně

TUNU KOKAINU UKRÝVALI ZMRZLÍ ŽRALOCI

Vynalézavost mexických pašeráků drog se zdá být nevyčerpatelná. Nejenže dokázali převážet kokain z Jižní Ameriky ve vojenských ponorkách, v naposledy odhaleném případě jej dokonce ukryli v tělech zmrazených ulovených žraloků. Na chladírenské lodi v přístavu Progresso ve státě

LUPIČSTVÍ S PROBLÉMY

Ukazuje se, že i někteří zloději mohou mít výčitky svědomí – a mohou na ně i doplatit. Jako třeba sedmnáctiletý zlodějíček z Chicaga, který vykradl místní pobočku koblíhárny Dunkin' Donuts. Už o hodinu později ho ale špatné svědomí hryzalo tak silně, že se do prodejny vrátil s ukořistěnými 167 dolary a jediným přáním – aby ho prodavač objal na znamení, že mu odpouští.

K jeho smůle byl ale za pultem přistěhovalec nepříliš rozumějící anglicky a ten nepochopil, co po něm ten kluk vlastně chce. Zavolal proto policii a mladíka pak již jen čekal soud za krádež s vloupáním a nejspíš i vězení, kde ho kolegové asi rychle poučili, že svědomí je zbytečný luxus, za který se drazě platí.

Mít svědomí je pro zloděje handicap, ale nemít mozek je ještě o trochu horší. V Německu byl dopaden policista – detektiv, který přepadl banku, aniž by se obtěžoval nasadit si jakoukoli masku, navíc v ruce mával služební pistoli a z místa činu pokojně odjel hlídkovým vozem.

„Zrovna tak mohl vejít do banky, představit se a vzkázat policii, kde ho pak nejspíše zastihne,“ řekl jeden z jeho kolegů, který soudí, že detektiv chtěl vyloupením banky vyřešit své osobní finanční problémy.

Originální zbraň proti nezvaným návštěvníkům zvolila postarší dáma z Tazewellu v Tennessee.

Když jí do domu vlezli dva potenciální lupiči, mrskla po nich misku plnou superostrého chilli a pak oslepené poberty hnala ze dveří koštětem. Díky slzícím očím je policie rychle dopadla a obvinila z nezákonného vniknutí do přbytku a pokusu o loupež.

S loupežemi se potýkali i majitelé obchodů v chorvatském Splitu – dokud je nenapadlo řešení vpravdě geniální. Do výkladních skříní si vylepili vystřižený obrázek filmové hvězdy a mistra bojových umění Chucka Norrisa s nápisem: „Tehle obchod je pod ochranou Chucka Norrisa.“ Zloději nejspíš uvěřili, že tehle akční hrdina opravdu nikdy nespí, protože od té doby mají obchodníci od krádeží a vloupání klid.

Yukatán odhalilo mexické námořnictvo více než tunu této drogy, skrytou uvnitř hluboce zmrazených žraloků.

„Mluvíme tu o více než tuně kokainu, která byla ukryta v nákladu,“ řekl novinářům velitel Eduardo Villa poté, co jeho muži pomocí rentgenových přístrojů a speciálně vycvičených psů ukryté drogy objevili.

Specialisté poté otevřeli přes 20 žraločích těl, v jejichž útrobních nalezli balíčky kokainu. „Lidé zodpovědní za lodní zásilku tvrdili, že to je pouhé konzervační činidlo, ale testy jednoznačně prokázaly, že se jedná o kokain,“ dodal.

Se sílícím tlakem mexických bezpečnostních sil proti řádění drogovým gangům na severu země přicházejí i pašeráci se stále propracovanějšími způsoby, jak dostat narkotika do Spojených států. Mexické úřady již zachytily pašované drogy v pivních plechovkách, v sochách svatých či v převážněm nábytku.

INDICKÁ ARMÁDA PŘIPRAVUJE PALČIVÉ GRANÁTY

Indické bezpečnostní síly se chystají namíchat jedno z nejpálivějších chilli koření na světě. Nechtějí z něj ale nic vařit, směs obsahující chilli má být náplní do ručních granátů, které se budou používat při zásazích v případech pouličních nepokojů a proti ozbrojencům na neklidném severovýchodě země.

Indičtí vědci pracující pro ministerstvo obrany chtějí nahradit jistým druhem červeného chilli výbušniny v malých ručních granátech tak, aby zasaženou osobu pouze paralyzovaly, ale nezabily. „Pracujeme na projektu využití nejpálivějšího chilli v různých částech ozbrojených sil,“

říká R. B. Srivastava, vědec ze státní Obranné výzkumné a rozvojové organizace.

Vědci uvádějí, že použité chilli *bhut jolokia*, které roste na severovýchodě země, je tak pálivé, že dokáže člověka na určitou dobu natolik ochromit, že může být použito jako zbraň. Měřeno v jednotkách „pálivosti“ je toto chilli nejméně tisíckrát ostřejší než v kuchyni běžně používané chilli koření.

Granáty ale nejsou to jediné, kde má

být napříště palčivé chilli využito. „Malé množství z něj bude přidáváno do potravy vojáků nasazených v chladném podnebí, aby zvýšilo jejich tělesnou teplotu,“ dodává Srivastava. A vědci rovněž doufají, že nátěr z pálivého chilli na plotech kolem kasáren bude fungovat i jako odpuzovač divoké zvěře, která nesnáší jeho ostře pronikavý pach.

Dvoustranu připravil
Jaroslav LINHART

DOPRAVNÍ NEHODY ZABÍJEJÍ PŘES MILION LIDÍ ROČNĚ

Silniční nehody zabíjejí více chudé než bohaté a ve světě každoročně zahubí 1,2 milionu lidí. Uvádí se to ve zprávě, kterou v Ženevě publikovala Světová zdravotnická organizace (WHO). Zraněných osob bývá ročně od 20 do 50 milionů.

Silniční nehody byly v roce 2004 ve světovém měřítku devátou příčinou úmrtí, u osob od pěti do 44 let třetí hlavní příčinou smrti. Výzkum, který se týkal 178 zemí, přitom ukazuje, že chudší část obyvatelstva je nehodám vystavena více než ta bohatší.

Přes 90 procent nehod se stane v zemích s nízkými nebo středními příjmy, ačkoli v těchto zemích je soustředěno pouze 48 procent počtu vozidel ve světě. Ale i v zemích s vysokými příjmy jsou chudí postiženi častěji.

Téměř polovinu z celkového počtu 1,2 milionu obětí tvoří tzv. „zranitelní“ uživatelé, tedy chodci, cyklisté či motocyklisté. I v tomto případě zemře více lidí v chudých zemích, například v západním Tichomoří nebo v Thajsku. Úmrtnost se však v posledních letech v mnoha zemích s vyššími příjmy stabilizovala.

Autoři zprávy WHO konstatují, že otázky silniční bezpečnosti získávají na mezinárodní úrovni více pozornosti. Ve většině zemí světa však tato „epidemie“ úmrtnosti nabývá na síle. Pokud se proti této tendenci nic nečiní, do roku 2030 bude na silnicích

každoročně umírat 2,4 milionu lidí a smrt při silničních nehodách se stane pátou příčinou úmrtí ve světě.

Dokonce i takové země, které v tomto směru patří k nejlepším, jako jsou Nizozemsko, Británie nebo Švédsko, mohou situaci ještě zlepšit. Například ve Švédsku jsou silniční nehody ve 20 procentech příčinou úmrtí u dětí a mladých lidí ve věku od pěti do 19 let.

Jen necelá polovina zemí světa včetně ČR má zákony umožňující postihovat pět hlavních rizikových faktorů, tedy řízení v opilosti, překročení povolené rychlosti, nepoužívání bezpečnostní přilby, pásu a sedačky pro děti.

Přes devadesát procent zemí má zákony týkající se řízení vozidla ve stavu opilosti, ale jen 49 procent z nich stanovilo limitní obsah alkoholu v krvi do 0,5 promile, jak to doporučuje zpráva WHO a Světové banky k prevenci silničních nehod z roku 2004.

Studie dále uvádí, že jen 40 procent zemí má zákon, který řidičům a spolujezdcům na motocyklech ukládá povinné používání ochranné přilby.

Studie ukazuje, že na světové úrovni způsobují silniční nehody ekonomické ztráty ve výši 518 miliard dolarů a jednotlivé země za ně zaplatí od jednoho do tří procent svého hrubého domácího produktu.

ŽEBRAVÝ TURISMUS

Nejen švýcarská velkoměsta – Bern, Curych, Ženeva, Basilej – ale i rekreační zóny mají novou atrakci. Na vhodných a pečlivě vytipovaných místech se objevují invalidé všeho druhu a s nataženou rukou nebo otlučenou miskou budí soucit. Švýcaři na pouliční žebrovou realitu nejsou zvyklí. O švýcarské invalidy se stará buď domovská obec, nebo invalidní pojišťovna a válečné znají víceméně jen z informačních médií.

Současný nárůst zahraničních invalidů je záležitost organizované žebroty a zločinu. Invalidé se po ránu odněkud objeví a večer někde zmizí. Šéf bernské cizinecké policie se k tomu vyjádřil: „Jedná se o perfektně organizované žebrové bandy ze zahraničí. Organizátoři po ránu vysadí tělesně postižené děti a dospělé na okraji města, odkud se pak rozptýlí na určená místa, kde již čekají dobře oblečení dohlížitelé. Večer jsou opět odvezeni, většinou do kempů poblíž státní hranice. Většina pochází z Bulharska a Rumunska, mnozí jsou jednoznačně Romové.“ Invalidé z kempů, kteří jsou dovezeni až na místo, jsou zcela závislí na svých dohlížitelích.

Jiná skupina organizátorů prodává invalidům na shromaždištích za hranicemi „celodenní povolení“ (cena je kolem 200 švýcarských franků), za což obdrží plán města s vyznačenými výnosnými místy a odvoz přes hranice k městskému nádraží. Avšak i tyto invalidy obcházejí dohlížitelé, kteří jim pravidelně odebírají vyžebované peníze. Žebrající mladiství a ženy s dětmi mají v oblíbě návštěvy větších, nejraději zahradních restaurací a prostředků hromadné dopravy. Náhle jsou zde a za deset minut nebo na příští zastávce opět splynou s anonymním davem.

Další skupinu tvoří pseudoinvalidé, operující na vlastní pěst systémem Hollywood – ošuntělý oděv, maskování, latexové náplasti a návlky se „zraněním“, k rameni přivázané zápěstí

atd. Ti jsou ale, stejně jako jednotliví neorganizovaní žebroví invalidé, výše zmíněnými bandami rychle zpacifikováni; kriplovci přece trochu násilí navíc už neuškodí...

Ono se totiž nejedná o pětníkovou burzu náhody, denní „výdělek“ (ze kterého sám téměř nic nemá) jednoho zneužívaného invalidy je kolem 500 franků. Obětmi jsou převážně starší Švýcarky (více) a Švýcaři (méně), kteří mají pocit, že udělali něco pro charitu a darovaným oběživem invalidům ulehčí život. Další obězivo dodávají organizacím v závěsech invalidních vozíků kroužící kapsáři a tipaři bytových zlodějů.

Cizinecká policie vypracovala preventivně osvětové akce, jejichž obsah by se dal shrnout do varování: „Nedávejte nic! Kdo dává žebřákům peníze, podporuje perfidně organizovaný zločin. Jestliže žebroví invalidé naháněcům nic nevydělají, přestanou je k nám vozit.“ Doposud zajištění (a i vyhoštění) invalidé jsou ovšem jen špička ledovce. Dosahuje-li jeho základna až k zájmům určitých politických skupin (jako například v Rakousku), je prozatím neprozkazatelné. Když se Švýcaři rozhodli participovat na Schengenské dohodě, zřejmě netušili, že z toho neplynou jen samé výhody...

Stano R. KRÍŽ,
ilustrační foto autor

V MOSKVĚ JAKO NA DIVOKÉM ZÁPADĚ

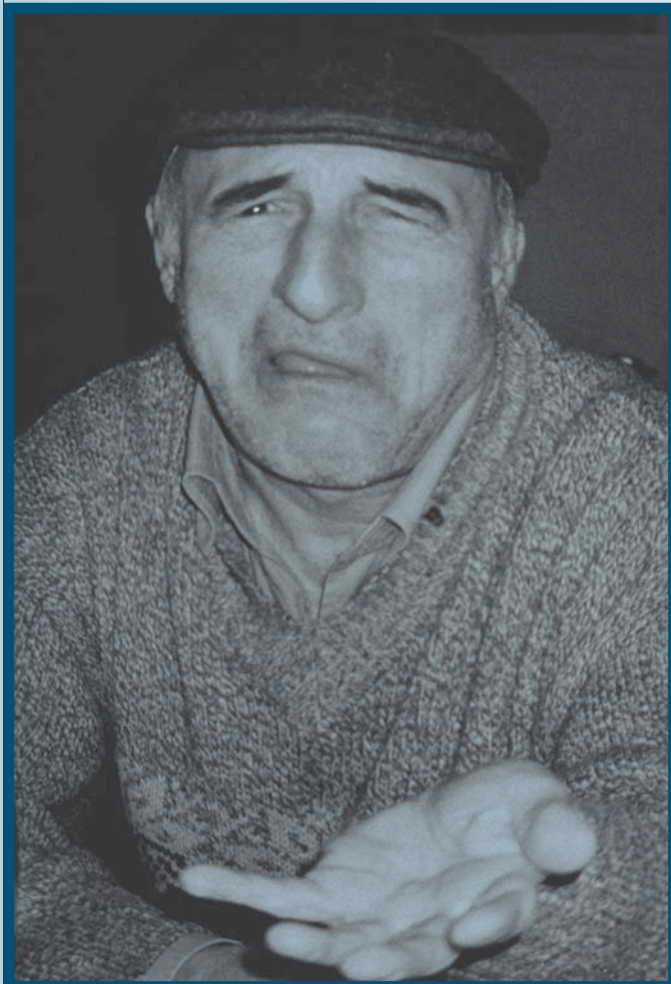
Policisté zadrželi koncem dubna dva Čečence a 17 Ingušů, kteří po sobě stříleli z aut na frekventované moskevské ulici, přičemž ohrožovali nejen dopravu, ale stříleli při zásahu i na zakročující policisty, na které najížděli.

Komentátor agentury Interfax konstatuje, že ke střílbě na veřejnosti dochází stále častěji. Zmínuje střílbu na střední škole, k níž došlo v březnu, v dubnu pak v Novosibirsku zahájil střílbu na kolemjdoucí muž z balkonu svého bytu. Jednu ženu zastřelil na místě, muže těžce zranil, pak spáchal sebevraždu. Události posledních týdnů vzbudily v Rusku velký zájem a diskusi o tom, jakou vlastně mají policii a jak dál, většina ale vidí věci velmi skepticky.

V centru Moskvy byl počátkem května smrtelně postřelen 44letý byznysmen z Azerbajdžánu Nadžafov; zemřel při převozu do nemocnice. Podle jedné z policejních verzí mohl být ve spojení s kriminálním podsvětím města. Vrazi na podnikatele čekali před restaurací, kde byl na večeri, a jakmile nasedl do svého mercedesu, rozstříleli oběť přes boční okno 14 ranami ze samopalu a pistole. Jak sdělila později agentura Interfax, byl sám podnikatel souzen v r. 1995 za vraždu, ale později zproštěn viny v plném rozsahu.

Policie v Moskvě se domnívá, že na základě stávajících informací může být tato vražda jen začátkem další rozsáhlé války mezi bandami, soupeřícími o sféry vlivu ve světě moskevského organizovaného zločinu. Jako důkaz na podporu tohoto tvrzení může sloužit další vražedný útok, k němuž došlo jen o několik hodin později na opačném konci hlavního města. Tentokrát se jednalo o 36letého dagestánského podnikatele. Byznysmen měl ale štěstí, prvními ranami z pistole se vrah netrefil a ačkoli pronásledován a přece jen nakonec několikrát zasažen, utekl a skryl se mezi domy. Tam jej nakonec našli příbuzní a dopravili ho do nemocnice.

V Moskvě rádí nejen bandité, ale jak oznamuje tatáž agentura, také například opilý náčelník obvodního oddělení policie Major Jevsjukov. Nejdřív zastřelil řidiče chevroletu, který jen přivezl, pak vešel do supermarketu a bez jakéhokoli předchozího varování začal kolem sebe střílet. Zastřelil pistolí Makarov,

ukořistěnou původně kdesi v Čechně, pokladní a jednoho z kupujících, dalších sedm prodavačů a náhodných návštěvníků zranil. Střelba byla vedena vesměs na hlavu. Podle vyjádření náčelníka moskevské policie nebyly na majora žádné stížnosti, dokonce byl údajně vzorným strážcem pořádku. Nicméně v opilosti střílel již dřív, ale celý incident tehdy zametli pod koberec. I nyní byl z místa činu přepraven na psychiatrickou kliniku. Jeho pracoviště oznámilo, že měl nějakou dobu deprese z rozvodového řízení.

Příslušníci policie procházejí jednou ročně lékařským vyšetřením, ale sami přiznávají, že tyto prověrky probíhají vesměs formálně. A co se alkoholismu týče, vesměs se kárná řízení týkají jen řadových policistů, vyšší důstojníci jsou nedotknutelní. Tento případ ale spustil lavinu doplňujících opatření, a to nejen nových psychologických prověrek. Inspekce bude kontrolovat i držení služebních a osobních zbraní a střeliva policisty bez ohledu na jejich služební zařazení. Inspektoři ale budou také pod kontrolou, protože se stávalo, že nejen prováděli kontroly nedbale, ale v mnoha případech za své svěřence vyplňovali dotazníky a osobní ankety. Policejní zdroj, který si přál zůstat v anonymitě, přiznal, že ke služebním povinnostem inspektorů patří také shromažďování informací o vozidlech policistů, návštěvy jejich bytů a detailní znalost jejich osobního a rodinného života.

K incidentu se vyjádřil i předseda bezpečnostního výboru Státní dumy Vasiljev, který sice Jevsjukova nehájil, ale také řekl, že by bylo velkou chybou zpochybnit na základě tohoto případu celý systém. Policisté v Moskvě jsou podle něho velmi přetíženi a neadekvátně tomu placeni. Pracují navíc pod permanentním tlakem jak kritizujících médií, tak svých nadřízených, takže se může stát, že někteří tyto tlaky neustojí.

Na toto vyjádření reagovalo v jednom ze svých vysílání Rádio Svoboda, kde si redaktorka pozvala k besedě několik reportérů, kteří poslední dobu pracovali mezi policisty a sledovali jejich práci, pracovní zátěž a podmínky, aby z praxe potvrdili či vyvrátili Vasiljevova slova. Z besedy vyplynulo, že sami policejní psychologové připouštějí, že kolem 40 % celého moskevského policejního sboru má problémy s psychikou. K tomu když se přidá ještě týdně „příprava“ na oslavy narozenin, jako tomu bylo u Jevsjukova, kdy se pilo i v kanceláři a s nadřízenými, je na nekontrolovatelný výbuch zaděláno. Z oněch 40 % je polovina alkoholiků různého stupně a hráčů závislých na automatech. Nezdá se stává, že policisté číhají na známých místech kolem metra na Kavkazany, zabaví jim pod nějakou záminou peníze a okamžitě běží hrát.

Dalším problémem, který začal nabývat na významu zvláště v Moskvě, je pocit beztrápnosti policistů. Jak se ukazuje, má nejrůznější projevy, nejen toleranci vůči alkoholu, ale i to, že mnozí policisté dělají ochranu dealerům drog a jezdí v kradených autech. Beseda otevřela i významný fenomén nepřátelství klanů, které má bohužel své místo nejen mezi mafiány v Moskvě, ale i mezi těmi, kteří by je měli potírat. Údajně konkrétně v Moskvě stojí proti sobě velká skupina policistů původem z Ukrajiny a skupina „kurských“, kteří přišli po poslední obměně policejního vedení. Nový náčelník si přivedl své známé a přetáhl příbuzenstvo ze svého širokého okolí.

V průběhu besedy se objevily další znepokojivé informace. Třeba studenti Univerzity MV v neoficiálním dotazníku uvedli, že přišli studovat, aby si vydělali a mohli zaplatit dlužné peníze, jež si vypůjčili na úplatek za přijetí na školu. Policisté v Moskvě uvádějí, že někteří nadřízení po nich požadují i tisícovku dolarů měsíčně. A sami se k těmto penězům dostávají opět přes úplatky: tu neznámí krádež, tam jiné porušení zákona.

Vědí, kam se obrátit, kde je spolehlivý zdroj. To se týká jak operativy, tak dopravá-ků i jiných součástí policie.

Celá beseda byla ukončena povzdechem jednoho z účastníků, že kdysi se dělal při utváření policejního sboru výběr a nyní nábor.

**Z ruských médií přeložila a zpracovala
Mgr. Dana SLOŽILOVÁ**

PROVĚŘENÍ PRO ZAHRANIČNÍ MÍROVÉ MISE

Koncem dubna se uskutečnily prověrky s komisařkou OSN Annet Nabitalo Kisseka. Ta přezkoušela 36 příslušníků Policie ČR, kteří mají zájem o vyslání do některé ze zahraničních mírových policejních operací. Přezkoušení připravených kandidátů zkušební komisařkou OSN probíhá zpravidla jednou ročně.

Policisté byli přezkoušeni ze znalostí anglického jazyka formou písemných testů, zaměřených na čtení s porozuměním a poslechy. Za úkol měli napsat i hlášení nadřízenému v závislosti na poslechu a zadaném úkolu. Úspěšní absolventi jazykových zkoušek podstoupili prověrky ze střelby. Střílelo se ze služebních zbraní, které jsou ve výzbroji policistů v mezinárodních misích. Poté se všichni přesunuli na letiště Hořovice. Prokazovali svou zručnost při řízení automobilu s náhonem na čtyři kola.

S některými z uchazečů komisařka vedla osobní pohovory. Všichni uchazeči také vyplňovali osobnostní dotazník OSN, který je zaměřen na osobnost uchazeče, jeho policejní praxi a případné působení v misi.

Třicet policistů z šestatřiceti nominovaných bylo uznáno a kvalifikováno komisařkou OSN pro zařazení k vyslání do zahraničních mírových operací. Platnost této prověrky pro úspěšné policisty platí 18 měsíců. V závěrečném hodnocení komisařka doporučila Policii ČR větší zapojení žen jako kandidátek do zahraničních mírových operací.

Už je to tak. V některých pražských čtvrtích – v centru samém přirozeně, ale překvapivě i v těch odlehlejších částech města – kráčíte po chodníku a když se zaposloucháte do řeči kolemjdoucích, leknete se, že vás snad víchř přenesl jinam. Že snad ani nejste v Čechách. Čeština je v evidentní menšině, cizinci mají vrch. Zní hodně ruštiny, ukrajinština, samozřejmě němčina a angličtina – a ovšem slovenština, ale taky další slovanské jazyky, s jejich identifikací míváme kapánek potíží. Je to bulharština, srbština, běloruština? Kdo je rozliší s jistotou?

PŮLROK

kradeného blahobytu

V devadesátých letech minulého století rozevřela mladá Česká republika pohostinně náruč a cizinci k nám začali houfně proudit. Někdo na chvíli, jen tak se porozhlédnout, jiný na delší dobu. A někdo – napořád? Najít u nás nový, lepší domov? Většina sem přicházela za prací, které tu v čase konjunktury nacházeli dost a dost, vesměs takovou, po níž zhýčkaní domácí nepravili. Hledali a nacházeli prostě novou, lepší existenci. Zatímco my si tehdy připadali a pořád mnohdy připadáme jako chudší příbuzní evropského západu, pro příchozí z východu a jihu Evropy jsme byli a zůstáváme zemí dosti zaslíbenou. A zvláště matička Praha se jim jeví jako náramně zazobaný ráj. Zvláště ovšem těm, co nehodlají vydělávat prací. Kteří hodlají zbohatnout rychle a bez skrupulí. Kteří přijeli do širokého srdce pohostinné Evropy krást a loupit.

Tak se nám tu usadila mafie ruská a taky mafie vietnamská a čínská, vzkvétají drogové kšefty mafie albánské – a i další národní zločinecká společenství jsou na stálém vzestupu.

V příběhu, jenž budeme vyprávět dnes, hrají hlavní role Jugoslávci. Tedy občané několika následnických zemí bývalé Jugoslávie, řečeno ještě přesněji. Zatímco doma po rozpadu společné federace jejich averze vedly nejednou až k vraždám a válce, v české cizině našli kupodivu společnou řeč a zájem. Srb, Makedonci, Slovinci, všichni dočasným domovem na pražském Žižkově. Bez ohledu na národnost, porozuměli si v Praze skvěle. A zamotali na nějaký čas hlavu mnoha pražským kriminalistům.

I když, přesně počítáno, vlastně jejich velká éra nijak dlouho netrvala. Žádný strom neroste do nebe, říká se.

Začali na samém konci října roku 2003 a koncem března roku následujícího spadla klec. Ani ne půlrok ukradeného blahobytu...

Při čtení vyšetřovacího spisu nezastvěnci oči málem přecházejí z množství a pestrosti činů, jež naši jižanští národní hosté za necehlý půlrok stihli napáchat a co všechno stačili ukrást. Vloupali se do šestatřiceti bytů a domků. Navíc je třeba si uvědomit, že jejich tým vznikl postupně – a ne vždy se na loupeživé výpravy vydával komplet, ve čtyřech. „Do práce“ chodili většinou ve dvou, v triu, jen výjimečně v kvartetu. (Ano, mezi sebou hovořili o tom, že je čeká práce, a nemysleli to nikterak žertem. Vlastně se při vloupáních opravdu docela nadřeli – a zejména odnést lup na bezpečné místo, do skrýše, leckdy vyžadovalo docela značné fyzické nasazení.

Neměli mezi sebou žádného specialistu na otevírání komplikovanějších zámkových systémů, o odborníkovi na poplašná zařízení mohli jenom snít. Kde nemohli nasadit fištrón a zlaté ručičky, tam pomohla hrubá síla. Prostě vyrazili vchodové dveře anebo vyrvali třeba okenní mříž ve dvoře, vnikli do bytu, který se jim jevil slibně – a pak to brali pěkně svizně, protože věděli, že čas pracuje proti nim. A jestli má většina naivních českých poctivců bláhovou představu, že jejich majetek je v bytech a domácích nevíce ohrožen po nocích a v čase víkendovém, pak náš zlodějský kvintet je vyváděl z omylu skoro neustále: ke svým akcím si často vybíral dopoledne všedních, pracovních dnů. Po osmé ranní nejpозději se totiž činžovní domy na sídlišťích vylidní, dospělí jdou do zaměstnání, děti do škol. Zůstanou jen důchodci, a ti buďto podezřelé zvuky neslyší, anebo je radši ani slyšet nechťejí. Bojí se... No, kdo by se šel podívat, co se děje o patro o dvě níže, kdyby nakrásně slyšel zvuky náramně připomínající vyrazení dveří, kdyby chvíli předtím viděl do domu vycházet tři čtyři urostlé tmavovlasé chlápky s divokým pohledem v očích...

Takhle nějak zmiňovaný tým pachatelů

Většina kořisti mizela v bezedném propadlišti pražských bazarů

popisovali nečetní svědkové, které na počátku pátrání kriminálka měla. Postupně svědectví přibývalo a přestávala být takto mlhavá, lupiči byli nadmíru pilní a tak jako přibývalo vykradených bytů na jejich kontě, tak se pochopitelně množily i chyby, jichž se „při práci“ dopustili, a také lidé, kteří si všimli něčeho podezřelého – a nebáli se přijít se svým svědectvím.

Už jsme stihli povědět, že kamarádi loupežníci byli čtyři. A říkejme jim jen křestními jmény: ne že by neměli příjmení, ale proto, že jich právě naopak užívali povícero. Každý měl nejmíň dvě a jen málokdo – včetně jejich milenek a kámošů – znal skutečně. Jak jinak, na některá ze svých příjmení měli i doklady: některé skoro právě, jiné dosti falešné, jež nesnesly bližšího ohledání, ale třeba v tramvaji – ano, naši pánové měli po kapsách často desetitisíce, ale pražskou hromadnou dopravou jezdili ze zásady načerno – posloužily náramně přesvědčivě. (Někteří užívali i několik křestních jmen, ale to se neosvědčilo: pletla se jim samým...)

K základní čtveřici nutno přičíst zhruba stejný počet stálých překupníků, kteří se starali o prodej ukořistěných ceností: někdo se vyznal v klenotech a značkových hodinách, jiný uměl zpeněžit obrazy a jiná výtvarná díla, další bral nejochtněji do prodeje počítače a další elektroniku... Dílem šlo o rodáky z bývalé vlasti, kteří se v České republice usadili už dříve, pevně se chytli drápkem a zavedli v bazarovém kšeftu, dílem o Pražáky křtěné Vltavou. Když jde o dobrý kšeft, jde národnost stranou...

Zajímavé, aspoň z odstupem času, také je, že se naše čtveřice navzájem z původní vlasti vůbec neznala. Nebylo to tedy tak, jak kriminalisté uvažovali, že by se jeden šikula vypravil do matičky Prahy jako průzkum

a shledav „rýžoviště výnosným“, přizval zkušené a osvědčené kámoše. Ne: dávali se do kupy postupně, náhodně, seznamovali se v denních a nočních barech i prostých českých hernách a hospůdkách. Slovo dalo slovo, a po pár panácích... Mimochodem, i tuzemské pivo jim šmakovalo náramně, třebaže pocházeli ze země slavně vinorodé. Než se pustili na plné obrátky do své práce – kriminalisté, žalobci a soudci ji posléze odborně přezdívali krádeže vloupáním – živili se v Praze všelijak: jako příležitostní číšníci, vyhazovači, ochranka v hambinci... Člověk se ale nesmí stydět za žádnou práci – když tedy vynáší na slušné živobytí, ne?

Takže Stojan, Dragan, Zvonimir a Cvetan. Čtyři stateční? Ani moc ne. Když si je zjara roku 2004 vyzvedla policie v jejich přechodných domovech, protestovali proti zadržení, ale zbraň nepozvedl žádný. Třebaže je měli: dílem je ukradli ve vyloupených bytech, dílem si je pořídili: na burze a od přátel překupníků. Chlapovi dělá dobře mít za pasem pistoli a u baru jen tak mimoděk porozhalit sako. I pistole je falický symbol a určitý druh ženských okouzlení...

A žádná nerozumná mládež: nejstaršímu bylo v době zatčení už třiačtyřicet, dalším pak sedmatřicet a pětadvacet. Kradli už v daleké vlasti, něco si tam i odseděli. A v Praze hodlali začít nový život, jak tvrdili dojemně soudu...

Činnost zahájili na konci měsíce října, den před státním svátkem. Dva z party zkusili štěstí v jednom z paneláků v Sídlištní ulici v Lysolajích. To je dosti odlehlá část Prahy 6. Dveře se rozlouskly ochotně jako vyzrálý oříšek, za pouhých deset minut proběhla svižná domovní prohlídka. Kořist skromná, později ji majitel bytu odhadne na patnáct tisíc. Ale každý začátek je těžký a nemusí přšet, jen když kape. Česká přísloví, jež ti z jihu nepochybně neznali...

Ale už nazítří vyrazili do ulic znovu, a zase tam, kde první uspěli, jen o pár domů dál. Tentokrát měli větší štěstí, majitel byl zámožnější, škoda padesát tisíc.

(Což ovšem ani zdaleka neznamená, že

dené věci mají reálně o mnoho menší cenu, než na jakou ji odhaduje nešťastný majitel. Překupník ji srazí na čtvrtinu a ještě se tváří, jakou nedělá zlodějíčkům službu. Fakt je, že i on chce mít za riziko, že se stává spoluvinníkem, slušně zapláceno, a že zákazník, jenž takové věci od něj kupuje, tuší nebo ví, která bije, a chce si taky přijít na své. Takže jde o celý řetězec lidí, kteří se navzájem berou na hůl...)

Kriminálka ovšem zpozorněla neprodle. Z prvních dvou případů jen těžko usoudit, že do zlodějské hry vstoupili noví hráči, kteří mají před sebou dlouhou sérii vloupání, ale způsob provedení i místní blízkost obou vloupaček tomu nasvědčovaly. A když ve velmi krátkém odstupu následovaly další případy – na konci listopadu jich už kriminalisté z Obvodního ředitelství Praha I evidovali patnáct – bylo jasné, že jde o pachatele nadmíru pilné – a tím pádem ovšem tuze nebezpečné. Pohybovali se zejména Prahou 6, ale vyrazili i na pětku, desítku, devítku i do příměstských oblastí. Prostě to zkoušeli, a když štěstí přálo, vrátili se víckrát, třeba dům od domu...

Byli dost nevyzpytatelní co do volby termínu, kdy se vydávali „za prací“. Jak už řečeno, dost se jim líbilo dopoledne, ale nezdíka vyrazili i po obědě, ale i k večeru všedních dnů. To už se sice lidé vracejí ze zaměstnání, v ulicích je jich víc, ale v oné roční době – čas předvánoční! – se už smrákalo či byla úplná tma a panovala plískanice, každý se chumlal do šály a kapuce, a nikdo se nekoukal po nápadných kolemdoucích. Nebo skoro nikdo.

První popisy potenciálních pachatelů sestavovali kriminalisté hodně těžko a byly dost nepřesné. Ale s každým dalším novým vloupáním do dalšího bytu se zlepšovaly – někdo z okolí si všiml něčeho, co třeba v první chvíli považoval za nepodstatné. A ejhle! Nakonec měli pachatelé smůlu: přímo na chodbě domu, když odcházeli z úspěšné akce a zvesela hlaholili, si je tváří v tvář prohlédla postarší sousedka vykradené partaje. Nepozdravili: a to si dovolili moc! A když se domem později rozlehlo

bědování, tak si na trojlístek fešáků jižní proveniencie vzpomněla a hezky ho policistům vypodobnila. Dokonce i hezké identikity s technikem dokázala sestavit!

Navíc na plné obrátky běželo také pátrání u starých známých překupnických firem, v bazarech a vetešnictvích. A ježto konkurenční boj zuří v této branži zvláště nelostně, občas někdo utrousil nějakou cennou informací...

Stop a indicií zkrátka přibývalo, podezření nabývalo konkrétní podobu. Ale pořád plynuly dny, spousta policistů v ulicích měla k obvyklým povinnostem jednu navíc.

Dlužno zaznamenat, že naši bytoví zloději postupně nabývali na rozhledu a namísto běžných bytovek, kam se dalo snadno vlézt, jež ale nenabízely velký lup, začali promyšleně vyhlížet slibnější „destinace“. Rodinné domky, byty v novostavbách, jež už od pohledu vypadaly zazobaně – anebo asi podle jména na zvonku, byty cizinců.

Slibnou pozvánku představovaly také akademické tituly na zvoncích a nedejbože chlubné dodatky za jménem, jako byly třeba ředitel, poradce či šéfredaktor. Sousedi možná závidí, ale bytoví zloději už brousí páčidla...

Dlužno říci, že čtyřlístek bral hlavně věci snadno přenosné, šperky, foťáky, mobily, značkové hodinky, elektroniku, drahé parfémny – ale nešťastil se ani klíček či ovladačů centrálního zamykání od aut. A když k nim někde poblíž za rohem pánové našli patřičný vůz, brali chutě i ten. Měli totiž v záloze odborníka, jenž čile měnil limuzíny v hromady náhradních dílů, anebo je i v celku levně prodával spolehlivým zájemcům. I bez papírů se dá v Česku docela hezky jezdit... V té době už měla kriminálka soudní povolení k nasazení operativní techniky a odposlouchávala živou komunikaci několika mobilů, na nichž se vesele sjednávaly další akce. A aniž to naši „hrdinové“ tušili, měli už v zádech stíny, které je sledovaly na každém kroku.

Podezření, že čtveřice je ozbrojena a může být při zatýkání nebezpečná, se ukázalo pravdivé jen zčásti: zbraní se v bytech čtyřlístku našlo sice dost, ale zásahy Útvaru rychlého nasazení byly tak rychlé a razantní, že páni loupežníci nestačili po ničem sáhnout. Radší... S podzimem začali, s jarem spadla klec.

Když jim na kriminálce a potom u soudu sečítali způsobenou škodu, protáčely se všem přítomným oční panenky: nakonec toho totiž bylo za více jak třináct milionů! A to už u trestního senátu něco vydá, třebaže jde o pouhé krádeže vloupáním.

Takže teď mají fešáci z jihu na řadu let po starostech s obživou. Pravidelná vězeňská strava jim sice asi nechutná jako večere v nóbl restauracích, jež tak rádi navštěvovali dříve, ale co dělat?

Jan J. VANĚK
Ilustrační foto Václav ŠEBEK

Kterýkoli dům v Praze, pokud padne do oka bytařům, může očekávat nezvanou návštěvu

Ostravská „centrála“
krajské i městské
Policie ČR

POVĚŠTNÁ OSTRAVSKÁ MLÝNICE A VYDAŘENÉ PREVENTIVNÍ KROKY

Stát ve státě – napadne i nejednoho laika, když si má představit policejní útvar, který zabezpečuje takové město, jakým nepochybně je „krajská“ Ostrava. Zároveň v jistě nejednoduché situaci „buněčného dělení“, při němž z bývalé Severomoravské policejní správy průběžně vznikají Krajská ředitelství Policie ČR Moravskoslezského a Olomouckého kraje.

A právě v tomto okamžiku přijal vyzvání k dialogu plk. Mgr. Tomáš LANDSFELD – ostravský městský ředitel Policie ČR.

Jak početný – a rozvrstvený – tým policistů má na starosti obyvatelstvo v katastru velké Ostravy, kolik občanů tady vlastně chráníte?

Plánovaný stav po 1. 1. 2009 je na Městském ředitelství policie Ostrava 1 181 policistů. Musím říci, že díky úspěšnému náboru v posledním roce se tomuto číslu velmi blížíme. V současné době nám zbývá obsadit posledních 15 volných míst, což je standardní situace způsobená přirozenou fluktuací a odchody policistů do civilu. Z celkového počtu 1 181 policistů jich 316 pracuje na územním odboru Služby kriminální policie a vyšetřování a 842 na útvarech vnější služby. Tato, na první pohled početná, armáda policistů se však stará o bezpečnost 317 000 obyvatel Ostravy, jinak o více než čtvrtinu všech obyvatel Moravskoslezského

kraje. Uvážíme-li skutečnost, že Ostravané mohou v ulicích potkávat jen kolem 450 hlídkových policistů, je jasné, jak se asi musíme ohánět, abychom vytvořili alespoň nějaký pocit bezpečí.

Má Ostrava zvláštní kriminalitu ve srovnání s ostatními krajskými městy České republiky, nebo jinými slovy: co dnes ostravské policejní specialisty nejvíce zaměstnává – možná i v malém srovnání s nedávnou minulostí?

O zvláštní, či specifické kriminalitě nelze v Ostravě hovořit. Co však bývá různé, je četnost páčání určitých trestných činů. Souvisí to právě s jedinečností výskytu některých kriminogenních faktorů a s jejich vývojem v čase. A tak v porovnání například s Brnem, jako jediným krajským městem, se kterým se můžeme srovnávat, evidujeme více případů krádeží věcí z motorových vozidel, zatímco v kategorii krádeží osobních vozidel jsme na tom zase lépe. Majetková trestná činnost je tedy černou mýrou ostravské policie, a to jak v podobě již zmíněných „vloupaček“ do vozidel, tak i kapesních krádeží, nebo vloupání do objektů. Naopak násilná kriminalita již několik let postupně klesá, což je velmi pozitivní jev, neboť, jak je jistě známo, v Ostravě se nikdy nechodilo pro facu daleko.

Kolik času, prostoru a energie věnuje Městské ředitelství Policie ČR předcházení zločinnosti v tak rozmanitém a rozsáhlém velkoměstském prostředí?

Prevence je dlouhodobé téma Městského

ředitelství policie Ostrava a musím říci, že v mnohém navazují na svého předchůdce Ing. Rostislava Pavlisku, který stál na samém počátku prosazování principů Community policing v policejní praxi. Chronicky známým faktem je klíčová role prevence v chápání přístupu policie k potírání kriminality. Hovoříme o preferování proaktivních činností policie. Prevence nejen jako cílená činnost policistů směřující k předcházení trestné činnosti, ale také aktivní přístup občanů města k problematice prevence, ve smyslu převzetí svého dílu odpovědnosti za bezpečnost, zejména svého majetku.

Na dlouhé cestě k cíli je potřeba změnit myšlení policistů při chápání smyslu policejní práce a tak dosáhnout nové kvality. I z těchto důvodů vznikla jako pilotní projekt v roce 2005 skupina podpory kvality, která se stala v podmínkách městského ředitelství garantem těchto změn. S trochou hořkosti musím konstatovat, že přes udělení významné Ceny nejlepší praxe, které se projektu skupiny podpory kvality dostalo v roce 2007, nebyla do nové systemizace platné od 1. 1. 2009 v rámci městského ředitelství zahrnuta. Nezbývá než doufat, že kancelář podpory kvality systematizovaná v rámci krajského ředitelství bude v prosazování preventivních programů stejně důsledná.

Které úspěchy ve věcném souboji s kriminalitou – ale i na poli prevence – si z posledních let nejvíce považujete?

Z preventivních akcí bych se snad zmínil jen o těch, které byly také oceněny, například právě Cenou nejlepší praxe. Vloni to byl projekt „Vem si mě“ – zaměřený k pre-

Plk. Mgr. Tomáš Landsfeld

cího násilí. Velmi žádaným, a právě u nás vzniknuvším, byl dosud chybějící projekt oceňování a motivování svědků, který dostal název „Český pitaval“. Představuje okamžité ocenění lidí, kteří zadrželi pachatele, nebo pomohli k objasnění závažného činu či sériové trestné činnosti. Neméně významnými jsou však i desítky drobných preventivních akcí pořádaných policisty skupiny podpory kvality, jež se setkaly s ohlasem veřejnosti.

Trochu jsme přeskočili úspěchy vlastní policejní práce, můžeme připomenout alespoň pár vydařených zásahů vašich lidí?

Tradičně vysoká je úroveň práce Služby kriminální policie a vyšetřování, čemuž napo-

Tělo oběti bylo nalezeno v pokročilém stadiu rozkladu, až po zadržení podezřelých ostravskými kriminalisty.

Dále mohu připomenout případ série sexuálně motivovaných trestných skutků. Vrchní soud v Olomouci odsoudil v roce 2006, na základě kvalitní práce kriminalistů, obžalovaného muže k 6 letům odnětí svobody a nařídil ochrannou sexuologickou léčbu ústavní formou. Muž celkem sedmkrát přinutil k různým sexuálním praktikám, či znásilnil, ženy – v některých případech za použití pohružky nožem.

Ostravské úspěchy nemusíme hledat jen v dávnější či nedávné minulosti, vždyť současnost je přepestrá. Z poslední doby bych třeba vyzdvihl zadržení 21 letého podezřelého ze série vloupání do objektů po celé Ostravě. Za zhruba půl roku spáchal 65 skutků různých krádeží a způsobil tak škodu ve výši 925 000 korun. Vyšetřování dosud pokračuje, obviněný byl vzat do vazby, není vyloučeno ani prokázání další protiprávní činnosti.

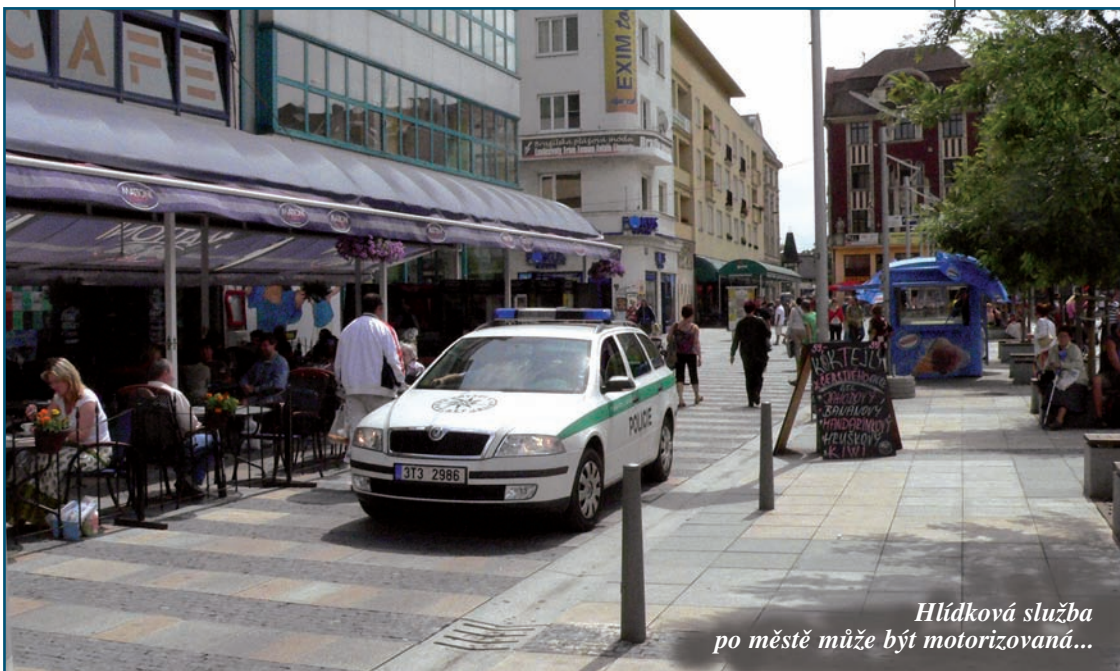
Tak jako každé větší město i Ostravu trápí sprejeři. Kriminalisté obvinili skupinu 5 mladých lidí ve věku od 15 do 18 let, která od ledna do března 2009 posprejovala celkem 30 objektů a způsobil škodu za zhruba 200 000 korun. Velmi úspěšnými jsou naši kriminalisté z „násilné“. Nemine

týden, aby nezjistili pachatele závažné trestné činnosti. Namátkou, série loupeží se zbraní spáchaná od listopadu do letošního února. Trojice obviněných hodně brutálně pod pohružkou použití zbraně přepadala servírky heren a barů, svazovala jim ruce, brala, co se namanulo. Nebo několik málo týdnů stará věc, objasnění brutální loupeže, kdy pachatel servírce způsobil těžké zranění, frakturu lebky. Již do dvou dnů naše „násilná“ podezřelého zadržela, žena v té době byla stále v bezvědomí. Věc převzali kriminalisté Krajského ředitelství policie Severomoravského kraje k dalšímu vyšetřování. Pozornost si zaslouží i další série loupeží

v hernách, prověřované pod názvy „Blondák“ a „Golem“. Pachatelé opět použili pohružky zbraně.

Těší mě také fungující tým policistů provádějících vykázaní z bytu v případech domácího násilí. Specialisté našich základních útvarů vykázaní v uplynulých letech celou čtvrtinu a další rok celou třetinu všech vykázaných v Moravskoslezském kraji. Domácímu násilí se věnujeme už 10 let – a máme v republice ojedinělý tým!

Když už tolik rekapitulují, dokonce před 11 lety vznikl ostravský toxický, jehož úspěchy jsou odrazem každodenní tvrdé práce. Nechme stranou starší kauzy, v květnu byla realizována akce „Hlubina“, při níž zajistili policisté na Ostravsku výjimečně

Hlídková služba po městě může být motorizovaná...

venci vloupání do vozidel, nebo „Společně proti kriminalitě“ – projekt k potírání „bagatelní“ trestné činnosti v obchodních centrech, tedy proti kapesním krádežím, krádežím věcí z vozidel i odložených zavazadel z nákupních vozíků. Vděčný jsem také za aplikaci projektu Národní protidrogové centrály „Malá policejní akademie“ do ostravských škol. Zatím jen v začátcích se odehrálo mnoho zajímavých akcí v rámci preventivního projektu „Bezpečná Ostrava“.

Městské ředitelství policie Ostrava bylo oceněno též dvakrát Evropskou cenou prevalence kriminality. Nejprve za zmíněný projekt „Společně proti kriminalitě“, další rok jsme získali cenu za přístup k řešení domá-

máhá mimo jiné také fakt naplnění specializovaných útvarů kriminální služby policisty, kteří prošli pověstnou mlýnicí v Ostravě.

Z dřívějších ostravských kriminalistických „perel“ by se dalo vzpomenout na dva případy. V roce 2004 došlo k vraždě, které předcházelo fyzické napadení 27letého podnikatele trojicí podezřelých. Muže společně napadli útočným nástrojem „boxerem“, použili provaz ke škrcení a svázali oběť lepící páskou. Muže pak přinutili vlézt do zavazadlového prostoru jeho vlastního vozidla zn. BMW 530, odjeli s ním do obce Stará Ves nad Ondřejnicí, kde útok dále pokračoval. Dva pachatelé pak po muži požadovali finanční hotovost ve výši zhruba tří milionů korun – a následně jej usmrtili.

...i „klasická“ pěši „obhlídka“

množství, přes 200 gramů, látky vykazující přítomnost heroinu, odborná zkoumání dosud neskončila – a zadokumentovali také prodej dalších minimálně 230 gramů této drogy. Vloni byli zadrženi pravděpodobně největší výrobci pervitinu na Ostravsku v rámci naší akce „Ostrov“. Šestice obviněných vyráběla na různých místech severní Moravy pervitin opravdu „ve velkém“. Při provedených domovních prohlídkách byly zajištěny tři velkokapacitní varny, chemikálie a vše ostatní potřebné pro „manufakturu“. Název Ostrov dostala akce podle místa, kde se pervitin chvíli vyráběl, právě proto, že ostravský toxikým je toxikomanům dobře znám a oni utíkají z Ostravy ze strachu z odhalení.

Bylo by nespravedlivé nezmiňovat se o našich kriminalistech „pátračích“. Před zhruba dvěma měsíci vypátrali po 13 letech 52letého odsouzeného, který pravděpodobně využíval cizí identity a Interpol jej v průběhu pátrání lokalizoval také v Brazílii. Den poté, co do Ostravy dorazil evropský zatýkácí rozkaz Státního zastupitelství při zemském soudu Salzburg, byl ostravskými „pátrači“ zatčen 33letý občan USA, podezřelý z krádeží v Rakousku. Způsobená škoda měla tehdy přesahovat 100 milionů korun.

Měl bych ještě mluvit třeba o úspěšných akcích dopravních policistů nebo o velmi účinných speciálních bezpečnostních opatřeních ostravské „oháesky“ (oddělení hlídkové služby – pozn. red.) v podobě „Síta“, ale hlavně – po předchozím zavzpomínání a bilancování – bych rád shrnul, že jsem ředitelem Městského ředitelství policie Ostrava velice rád, svých kolegů a kolegyně si nesmírně vážím nejen pro jejich obrov-

ské nasazení, které služba v Ostravě vyžaduje, ale zejména proto, že dokážeme táhnout za jeden provaz – a nejen, když jde do „tuhého“.

Na zabezpečení poklidného života občana v Ostravě není republiková policie sama, jak hodnotíte činnost kolegů z ostravské Městské policie a vaši spolupráci s nimi?

Městská policie Ostrava prošla v tomto roce rozsáhlou reformou spočívající nejen ve změnách organizační struktury, ale zejména ve změně filozofie činnosti strážníků. Mnohé napoví, když se zmíním o sloganu reformy – „jsme vaše policie“. Na tomto konceptu, který spočívá v přechodu z hlídkové a obchůzkové služby zaměřené především na represii, na službu ve stanovených okresech, jsme s vedením městské policie intenzivně spolupracovali. Výsledkem je vznik 154 okrsků městské policie v rámci města Ostravy, v nichž pracuje na 256 okrskářů. Strážníci se snaží v úzkém sepětí s občany řešit konkrétní problémy veřejného pořádku ve svěřeném úseku. V duchu nedávno uzavřené koordinační dohody pak s okrskáři úzce spolupracujeme zejména na zajišťování místních záležitostí veřejného pořádku. Naší ambicí je koordinaci dále rozšiřovat tak, abychom byli schopni společnými silami pozitivně ovlivňovat celkovou bezpečnostní situaci ve městě. Na hodnocení je však zatím velmi brzo.

Ani na další pomoc občanům – v případných nouzích – nejste sami, naznačte, prosím, kudy se aktuálně ubírá vaše součinnost v Integrovaném záchranném systému, jak často se vaše práce v kuli-

sách velkého města prolíná se zásahy hasičů, záchranářů, zdravotníků?

Díky účasti vedoucích funkcionářů v krizovém štábu města a v jeho pracovních skupinách se pravidelně účastníme všech tematických cvičení Integrovaného záchranného systému. Nutno říci, že zatím jsme vždy obstáli, a to nejen při cvičných akcích. Bohužel v posledních letech jsme měli možnost opakovaně prověřit naši spolupráci při mimořádných událostech spojených nejen s řádním přírodních živlů, ale také při závažných dopravních nehodách, zřícení budov či výbuších plynu. Díky existenci průmyslových podniků a starých ekologických zátěží z dob intenzivní těžby uhlí, není o takové události nouze. Zasahovali jsme při srážce tramvají ve Vřesině, při pádu mostu na vlak ve Studénce, prověřujeme výbuch čpavkovodu v areálu koksovny.

Můžete prozradit něco málo z plánů – řekněme i snů či ideálních přání – ostravské policie do nejbližších let, třeba i v souvislosti s novým krajským uspořádáním Policie ČR?

Pokud si mohu dovolit prostřednictvím tohoto rozhovoru vyslovit nějaké přání, pak by se mi hodně zamlouvalo, aby Městské ředitelství policie Ostrava bylo chápáno jako jeden celek se specifickými problémy, které jsou jedinečné nejen v rámci Severomoravského kraje, ale zůstanou takovými i při vzniku kraje Moravskoslezského. Jsem pevně přesvědčen, že existence Městského ředitelství policie Ostrava má i v podmínkách probíhající reformy své opodstatnění a je nutno k němu přistupovat stejně jako například k Obvodním ředitelstvím policie v Praze. Mohl bych zde snést mnoho argumentů, kterými bych tato svá tvrzení obhájil, avšak neučiním tak, neboť, kdo někdy v Ostravě sloužil, a má tudíž možnost srovnávat, ten mi dá i tak určitě zapravdu.

Úplně závěrem mi dovolu, abych využil této příležitosti a cestou vašeho časopisu poděkoval všem policistům i občanským zaměstnancům Městského ředitelství policie Ostrava za každodenní skvěle odvedenou práci, za hodiny vyčerpávající driny bez ohledu na počasí či jiné negativní faktory. Zvláštní poděkování patří také jejich blízkým a rodinám za nesmírnou trpělivost a podporu, neboť právě oni nejlépe vědí, jak náročné je soužití s někým, kdo zasvětil život pomoci druhému. Bez těch „zapálených“ lidí by ostravský kolos nejen dobře nefungoval, ale nebyl by vůbec životaschopným!

**Za přispění
Gabriely HOLČAKOVÉ
zpracoval Jaroslav KOPIC
Foto archiv P ČR
Ilustrační foto Václav ŠEBEK**

NAŠLI JSME PRO VÁS NA INTERNETU

20

Čas pádí mílovými kroky. Už po dvacáté se setkáváme nad stránkou našeho internetového seriálu. Toto kulaté číslo si zaslouží aspoň letmý pohled na témata, kterým jsme se v uplynulých měsících věnovali. Řekli byste, že náš zásobník webových adres už má téměř 150 položek? Jsou mezi nimi stránky ryze pracovní, pohledy k našim zahraničním kolegům a řada adres je zaměřena na dopravní problematiku. Prostřednictvím internetu jsme také nahlédli do dávné i nedávné historie našich bezpečnostních složek.

Leč nejen prací živ je člověk. Zalistrovali jsme také stránkami slavných detektivních příběhů a budeme v tom pokračovat i nadále. V oblasti počítačových her jsme pomínuli bezduché „střílečky“ a vyzkoušeli jsme raději hry méně akční, ale o to víc kreativní. Hodně pozornosti jsme také věnovali

radám pro začínající i pokročilé fotografy. Mělo to svůj důvod – v jarních měsících se v seriálu objevily adresy stránek upozorňujících na půvabná zákoutí naší země. Snad vás inspirovaly k zajímavým prázdninovým toulkám, ze kterých jste si jistě přivezli plno krásných snímků. V neposlední řadě se v článku občas objevily i rady z internetové a počítačové kuchyně. Věříme, že byly čtenářům k užžitku ...

Doba dovolených se pomalu, ale jistě blíží ke konci a je tedy načase zvolna zaměřit pozornost i na závažnější témata. Než se tak stane, vrátíme se ještě k tomu fotografování. Už jsme upozornili na možnost uložit své digitální fotografie nejen na pevný disk svého počítače, ale i do některého webového fotoalba (např. www.fotoalbum.cz, www.fotoalbum.cz aj.)

Za pozornost stojí i album s adresou www.galerie.cz. Registrace vyžaduje jen zadání svého e-mailu, volbu uživatelského jména a hesla. Ihned pak můžete do vyhrazeného prostoru vkládat ze svého počítače fotografie (podobně jako přílohu k e-mailu). K dispozici máte 5 GB, a to představuje místo pro více než tisícovku běžných snímků.

A teď už se budeme konečně věnovat avizovaným závažnějším tématům. Blíží se začátek školního roku a první poprázdninové dny v městském dopravním ruchu jsou pro školáčky hodně nebezpečné. Naštěstí je zde Ústřední automotoklub ČR a jeho stránka www.uamk-cr.cz. Toto občanské sdružení je pokračovatelem více než stoleté tradice motoristického sportu u nás. Dnes sdružuje přes 500 motoristických klubů a jeho činnost je skutečně pestrá. Od automobilového a motocyklového sportu přes historická vozidla až po problematiku bezpečnosti silničního provozu.

Vraťme se ke školákům: stačí kliknout na položku „Bezpečnost provozu“. Zde jsou k dispozici pestré informace na téma dopravní výchovy, dopravních hříšů či dopravních soutěží.

Víte, že kromě občanského sdružení ÚAMK existuje ještě jedna organizace téhož jména? Je to akciová společnost (www.uamk.cz), provozující mimo jiné síť Žlutých andělů, asistenčních služeb pro motoristy v nouzi. V jeho gesci je i klub dobrovolných dopravních zpravodajů – Zelených andělů, které známe např. z vysílání Radiožurnálu.

Východomoravské Beskydy patří k územím s relativně zachovalým životním prostředím. O jeho ochranu pečuje nejen správa Chráněné krajinné oblasti Beskydy, ale i další instituce a organizace. Ostravské středisko Agentury ochrany přírody a krajiny spolu s rožnovskou organizací ČSOP jsou autory projektu „Černý motokros – opomíjený problém naší krajiny“. Charakteristika cíle projektu začíná začíná hodně pochmurně: „Dlouholetý problém s divokým motokrosem v přírodě se zhoršuje. Nástup čtyřkolek, rostoucí kupní síla, kult nezávislosti a minimální riziko postihu přivádějí mimo zákon stále větší množství lidí. Vlastníci a uživatelé pozemků i běžní návštěvníci přírody stále kritičtěji poukazují na neschopnost státu bránit nezákonnému jednání.“ Stránka www.zakaz-vjezdu.cz se problematikou ilegálního motorismu důkladně zabývá z různých hledisek. Kéž by aspoň část těch bezohledných a agresivních řidičů nahlédla do rubrik „Jednáš legálně?“, „Fakta o ilegálním motorismu“ nebo „Vy a ilegální motorismus“. Kéž by.

O Policejní akademii ČR (www.polac.cz) jsme se zmínili už před delší dobou. Dnes se podíváme na webovou stránku www.kriminalistika.org, vytvořenou na tamní katedře kriminalistiky. Její „životnost“ už zřejmě skončila, ale jedna rubrika je dodnes velmi užitečná. Stačí kliknout na Odkazy a otevře se obsáhlý a podrobně strukturovaný kriminalistický rozcestník. Některé z odkazů už nejsou aktivní, přesto si zájemce (laický i profesionální) o různé kriminalistické metody a figle určitě vhodnou adresu najde. Jsa naprostý laik, zahloubal jsem se aspoň do popisu metody zkoumání stop po neslibatelých rtěnkách.

Kriminologie je věda o kriminalitě (zločinnosti), o jejích pachatelích a obětech a o její kontrole. Teoretickým a výzkumným pracovištěm, které se zabývá problematikou stavu a vývoje kriminality, je u nás Institut pro kriminologii a sociální prevenci. Na stránce www.ok.cz/iksp/ institut informuje o své činnosti výzkumné a publikační. Nabízí také služby ústavní knihovny, obsahující kolem 14 tisíc publikací z kriminologických a příbuzných oborů.

Když se řekne FBI, představíme si akčního agenta s ostře řezanými rysy. Stránka s adresou www.fbi.vsb.cz však Federálnímu vyšetřovacímu úřadu nepatří. Prezentuje se na ní Fakulta bezpečnostního inženýrství ostravské Vysoké školy báňské. Tato fakulta nabízí bakalářské, magisterské i doktorandské programy pro budoucí odborníky v oblasti požární ochrany a bezpečnosti průmyslu.

Jaroslav KUSALA

Nová policejní budova v Přerově má skutečně působivý exteriér

STAVBA ROKU 2008

Už tato tisková zpráva by byla dostatečným důvodem k tomu, abychom tentokrát pro návštěvu jednoho z obvodních oddělení Policie ČR zvolili právě Přerov, konkrétně Obvodní oddělení Přerov 2-Předmostí, které rovněž sídlí v nové budově Územního odboru policie. Nebyl to ale důvod jediný. Letos 4. dubna se totiž v Přerově odehrála jedna z největších dosavadních srážek jak mezi extremisty navzájem, tak extremistů s policií. Policisté z oddělení Přerov 2 sice nejsou členy územní zásahové jednotky a ohnisko bojů nebylo přímo v jejich služebním obvodu, ale při takové akci pochopitelně téměř všichni plnili úkoly v ulicích. Vedoucí oddělení npor. Bc. Bohumír Číhal byl ostatně velitelem jednoho z úseků tehdejšího bezpečnostního opatření, kde došlo k prvním střetům.

Ale napřed k nové policejní budově. Je poměrně rozlehlá, má půdorys ve tvaru L s uzavřeným dvorem – parkovištěm a garážemi pod ním. Jedno křídlo budovy má šest nadzemních podlaží, druhé čtyři. Byla vyprojektována a vybudována pro potřeby Policie ČR, tedy zejména Okresního ředitelství Přerov, a od počátku se zde také počítalo také s umístěním Obvodního oddělení Přerov 2.

Policejní útvary se sem přestěhovaly v květnu 2008, avšak okresní ředitelství ve

své původní podobě se ani nestačilo pořádně zabydlet, protože, jak známo, ke konci roku byla všechna okresní ředitelství zrušena. Budova slouží především územním odborům vnější služby a Služby kriminální policie a vyšetřování. Kriminálka v zásadě zůstala tak jak byla, uniformované složky se zúžily na dopravní inspektorát a operační středisko. To by ještě k účelnému využití celé nové budovy nestačilo, avšak nezdá se, že by v ní zůstávalo nějaké volné místo. V první řadě zde působí některé orgány policie Severomoravského kraje: oddělení služby pro zbraně a bezpečnostní materiál, dislokované pracoviště SKPV a vyčleněné ekonomické pracoviště. V budově je také umístěno severomoravské krajské oddělení odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra.

Obsazení nové budovy ovšem není definitivní, protože od příštího roku má začít fungovat Krajské ředitelství policie Olomouckého kraje, kam bude Přerov spadat, a podle všeho dojde i k dislokačním změnám.

Je prakticky jisté, že tyto změny se nedotknou Obvodního oddělení po-

Nová, moderní budova Územního odboru Policie ČR v Přerově získala čestné uznání v kategorii Stavba občanské vybavenosti soutěže „Stavba roku 2008“. Soutěž pořádá jednou za dva roky Olomoucký kraj společně s Českou komorou autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě. Vyhlášení a předání čestného uznání proběhlo 12. března 2009... Nezbyvá než popřát přerovským policistům ještě více pracovních úspěchů v tomto novém atraktivním prostředí.

por. Mgr. Soňa ŠTĚTÍNSKÁ
Krajské ředitelství policie
Severomoravského kraje
preventivně informační oddělení

„Myslím si, že pro naši práci máme nejen vynikající prostředí, ale i dostatek technických prostředků,“ říká vedoucí obvodního oddělení nadporučík Bc. Bohumír Číhal. „Máme vyhovující počítačovou síť, dva služební automobily nebo například dva drůgery, takže hned dvě hlídky mohou současně provádět kontroly řidičů na alkohol.“

licie Přerov 2-Předmostí. Oddělení bylo zřízeno v roce 1992. Původně sídlilo právě v Předmostí, kdysi samostatné obci, vyhlášené především prehistorickými archeologickými nálezy, dnes se statutem městské části. Služební obvod oddělení je však mnohem větší: má na starosti část Přerova na pravém břehu Bečvy včetně 21 menších přilehlých obcí a místních částí, dohromady zhruba s 25 000 obyvateli. Na předměstí je několik průmyslových podniků různé velikosti. Celý obvod je rozdělen na šest

Do služebního obvodu oddělení Přerov 2-Předmostí patří také slavná Přerovská rokle, kde se několikrát za rok konají motokrosová a autokrosová závody. Na ty nejvýznamnější přijde až pět tisíc nebo i víc diváků včetně mnoha cizinců – a dohled nad veřejným pořádkem je plně v kompetenci obvodního oddělení za pomoci městské policie.

Jak si policisté poradili s extremisty

Sobota 4. dubna 2009 byla ve znamení manévru bezpečnostních složek, jež byly výsledkem odpovědného přístupu k získaným informacím. Místní věděli, že v tento den bude ve městě Přerov uskutečněna radikální demonstrace, která se stane zkouškou akceschopnosti a koordinace sil a prostředků zejména Policie ČR. Na základě operativních informací policie, které potvrzovaly účast pravicových i levicových extremistů, bylo víc než jasné, že během pochodu může dojít ke střetům příznivců těchto hnutí navzájem, s početnou zde žijící romskou komunitou nebo s policií.

Policie přesunula do Přerova své síly a prostředky ze tří krajů. Z největší části byly tvořeny těžkooděnci a příslušníci speciálních útvarů, příslušníci služebny kynologie a hipologie, antikonfliktního týmu, Služby kriminální policie a vyšetřování, pořádkové a dopravní policie. Kromě toho bylo do bezpečnostního opatření zapojeno mnoho dalších policistů z oblastí policejní logistiky, krizového řízení, zajištění spojení i občerstvení policistů a mnoho jiného. Součástí nasazených prostředků byly kromě standardních prostředků policejní CAS (cisternové automobilové stříkačky), obrněná vozidla pro případné vytlačování osob či přehrazení davu a vrtulník pro monitoring pohybu účastníků pochodu.

Každý policista měl v rámci bezpečnostního opatření svou roli a své místo v celku, který byl připraven čelit riziku vyplývajícimu z nehoršího scénáře pochodu. Policie nasadila do bezpečnostního opatření bezmála 600 příslušníků, kterým účinně vypomáhali i strážníci Městské policie Přerov a několik pořadatelů. Štáb byl vytvořen v sídle územního odboru Přerov.

Pochod začal po 14. hodině, když se asi 700 extremistů shromáždilo před vlakovým nádražím v Přerově, odkud vyšli do ulic. Nutno pochválit důslednou činnost policistů při rekognoscaci terénu na trase pochodu a v bezprostřední blízkosti trasy. Policisté našli několik skrýšů se zápalnými láhvemi a výbuškami, které byly nepochybně určeny do rukou radikálů při střetech s policií. Všechny nalezené systémy, výbušky a zápalné láhve zajistil přivolaný pyrotechnik.

Pochod byl po první stovce metrů narušen, když účastníci pochodu zaútočili na skupinku příznivců opačné filozofie. Další průběh pochodu doprovázely drobné střety a pokřikování. K zásadnímu střetu došlo po příchodu do cíle pochodu zpět na nádraží. Zde se většina účastníků rozběhla do míst, kde byly bezprostředně před pochodem objeveny skrýše se zápalnými láhvemi, a odtud do dalších vzdálenějších míst od původní trasy k neobjeveným skrýším. Následně došlo ke střetu s policií, účastníci použili zbraně v podobě zápalných láhví, světlic, praků s ocelovými kuličkami a maticemi, kameny aj.

Policie asi po hodinovém „boji“ zadržela 31 protiprávně jednajících osob, které eskortovala k dalším procesním úkonům na příslušné obvodní oddělení. Radikálové, kteří se po zmíněném střetu rozptýlili, se přesunuli na nástupiště a již lokálně napadali těžkooděnce kameny. Nakonec nastoupili do vlaků a odjeli z Přerova za stálého monitoringu policistů SKPV. (Právě prostřednictvím kamer a fotoaparátů příslušníků SKPV se podařilo dodatečně zadokumentovat trestnou činnost 40 extremistů.)

V rámci bezpečnostního opatření je zapotřebí vyzvednout perfektní práci všech zúčastněných policistů, členů ostatních složek IZS a představitelů samosprávy města. Ředitel krajského ředitelství policie plk. Skřičil po ukončení opatření po 20. hodině poděkoval policistům za profesionální práci. Policie za cenu náročného nasazení, třech zranění ve svých řadách, šesti poškozených policejních vozidel, dvou poškozených kamer a jednoho zranění koně jízdní policie prokazatelně získala významný kredit veřejnosti. Profesionální postup Policie ČR chválí i nevládní organizace zabývající se menšinami a překvapivě byla spokojena média, kterým se po celou dobu opatření osobně věnovala tisková mluvčí.

plk. Ing. Martin HRINKO, Ph.D.,
náměstek ředitele KŘP Severomoravského kraje
a velitel bezpečnostního opatření v Přerově

V této místnosti nové budovy se nacházel štáb opatření 4. dubna 2009

úseků „obhospodařovaných“ určenými policisty v rámci Community policing.

Kriminalita je v obvodě smíšená a podle všeho má – co do počtu trestných činů – mírně klesající tendenci. Pokud jde o trestné činy, pachatelé se víc orientují na možnost okamžitého získání peněz, není tolik bagatelních krádeží vloupáním. Majetkové přestupky ale zůstávají každodenní realitou. V pracovních dnech jsou v ohnisku pozornosti policistů chatové a zahrádkářské kolonie (krádeže vloupáním) a obvyklá sídlištní kriminalita, o víkendů se jejich zájem přesunuje na restaurační zařízení, taneční zábavy a diskotéky ve městě i v okolí. Pokud jde o závažné trestné činy, které se obvodního oddělení dotýkají jen nepřímo, v průměru je to tak jedna vražda za rok. Za prvních pět měsíců letošního roku měli v obvodě šest loupežných přepadení. Zhruba jednou za měsíc se policisté podílejí na preventivních akcích ve spolupráci s preventivně informační skupinou.

Na tuto a další práci má oddělení Přerov 2 tabulkově 25 policistů, ve skutečnosti nyní 22, a z toho ještě dva ve škole. Věkovým průměrem je oddělení dost mladé. Fluktuace je však víceméně přirozená, každoročně odchází zhruba dva nebo tři policisté, a to zpravidla na jiné policejní funkce, k dopravní službě, na kriminálku a podob-

ně. S výběrem nových policistů na doplňování stavu prý v regionu nejsou problémy, ale pokud jde o samotné oddělení, podle jednoho povzdachu jeho vedoucího by prý potřebovalo víc zkušených policistů. Ze tří přerovských obvodních oddělení je to zřejmě svou velikostí prostřední.

Prostory obvodního oddělení Přerov 2 v nové budově jsou dimenzovány pro předpokládaný počet 30 policistů. Oddělení má v nové budově samostatný vchod s recepcí (a hned vedle se vchodem bezbariérovým), hovorovou, dvěma místnostmi dozorců služby a celou v přízemí. Ostatní prostory jsou v prvním poschodí, kde kromě vedoucího a zástupce mají kanceláře tři „pracovníci“. Je tu i malá zasedačka, archiv a sklad. Jinak mají policisté k dispozici velkoplošnou kancelář, a dokonce takové vymoženosti, jako je malá jídelna a kuchyňka pro

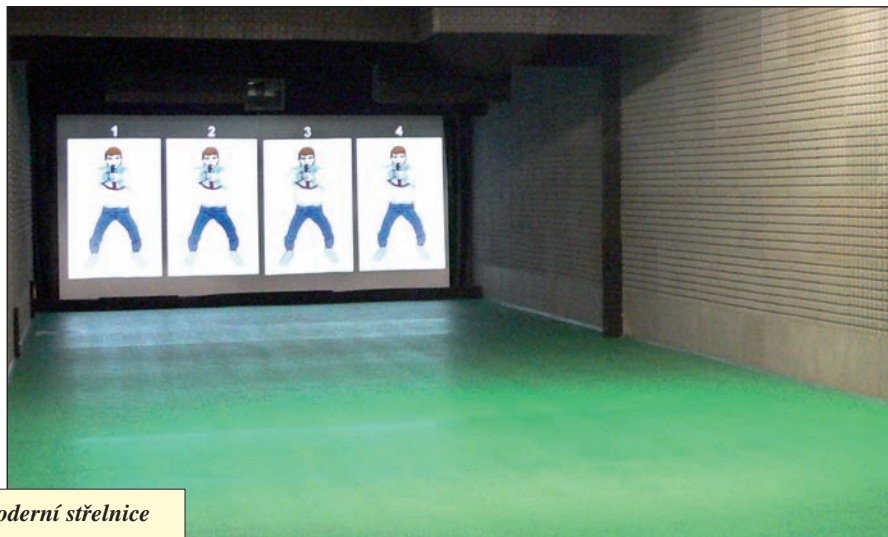
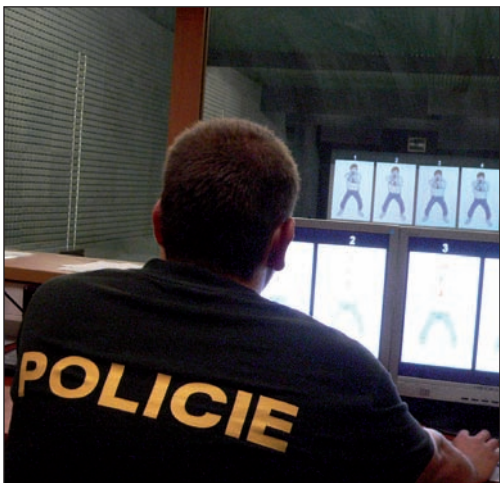
Vchod do obvodního oddělení; pár metrů odtud je také bezbariérový vstup

Dozorčí má přehled i o dění v recepci

Obvodní oddělení bylo dřív umístěno v hořejším podlaží této budovy

Uvnitř je policistům k dispozici dokonce i moderní střelnice

Výstavbou nové policejní budovy si polepšilo také Obvodní oddělení policie Přerov 1, jehož sedm desítek policistů má na starosti „větší polovinu“ města včetně centra. Oddělení se přemístilo do bývalé hlavní budovy Okresního ředitelství, která prošla částečnou rekonstrukcí. Uvnitř jsme nebyli, ale policisté i přicházející občané tam prý mají mnohem lepší podmínky a prostředí než dřív.

vlastní přípravu jídla. V části budovy projektované přímo pro obvodní oddělení je samozřejmě dostatečně dimenzované sociální zařízení včetně sprch a sušárny. Vše je vybaveno nábytkem sice ne nijak přepychově, ale přece jen na úrovni odpovídající 21. století.

Policisté mají v budově k dispozici dokonce dvacetimetrovou služební střelnici, tělocvičnu s posilovnou a případně i ubytovnu. Ty už ovšem nepatří obvodnímu oddělení, ale hospodaří s nimi „okres“.

„Naše současné pracovní podmínky se nedají srovnat s tím, jaké jsme měli ve starých prostorech v Předmostí,“ řekl nám vedoucí Obvodního oddělení policie Přerov 2 nadporučík Bc. Bohumír Číhal. „Prostory tam byly mnohem menší, stísněnější, původně to snad bylo nějaké holičství. Tady například reflexní pláň budovy vytváří v místnostech příjemné klima i v létě. V Předmostí jsme mívali třeba čtyřicet stupňů... Nemluvě o tom, že v nové budově bylo všechno přizpůsobeno policejní práci a náš úsek byl postaven vlastně na míru našeho provozu. Občané sem také přicházejí do velmi slušného, moderního prostředí. Je pravda, že v Předmostí jsme byli trochu víc v centru našeho zájmového dění, uprostřed sídliště a s řadou restaurací a nočních podniků v nejbližším okolí. Teď jsme spíš u okraje služebního obvodu, ale ukázalo se, že se to dá dobře zvládnout i odtud. Zase to máme blíž na vedení,“ směje se nadporučík Číhal. „Sbalím papíry a jdu k výtahu...“

Přemysl LIŠKA
Foto Václav ŠEBEK

U přerovského nádraží se odehrávaly největší boje

Znaky evropských měst

Dneska se do soutěžní hry nabízí nápověda přes logiku pojmenování či jistá obrazná podobnosti: město, které máte určit není ani zimní, ani zámek! Jinak ovšem nutno rovnou přiznat, že jde o moc pěkný tip na dovolenou nejen v čase velkých školních prázdnin, ale stejně tak o doporučení též k rekreačnímu pobytu v hodně vysněžených okolních kulisách za mrazivé sezony.

Literatura faktu i Cimrman v parku

Městečko leží v bezmála pohádkovém podhůří Orlických hor a má bohatou historii, sahající až do roku 1308. Tehdy byl předchůdcem města hrad Geiersberg, česky Supí hora, o němž lze najít zmínku ve známé Zbraslavské kronice. Nejstarším doložitelným držitelem hradního objektu je loupeživý rytíř Jeniš z Kyšperka, což byl místní název sídlištního celku platný až do roku 1950. Pak se přešlo k modernímu, současnému názvu.

V průběhu 15. století někdejší hrad zpustl, osiřel. Zdivo z něj posloužilo později (za hraběte Breďy v letech 1734–1736) ke stavbě barokní kaple sv. Jana Nepomuckého na protějším Kopečku (pozoruhodný svatostánek má pět ambítů s věžičkami, uprostřed pětiboký oltář s legendou zmíněného světce).

V samotném centru města se před kostelem sv. Václava, ve stylu italského baroka, můžeme cítit jako někde v Toskánsku. Původně zámecká kaple má bohatou, jen vzácně vídanou štukovou výzdobu, vytvořenou mistrem Giovannim Madernou.

K dalším pozoruhodnostem patří raně barokní zámek (postavený na místě původní tvrze mezi roky 1680–1685) s přílehlým parkem (vybudovaným v období 1820 až 1830 Petrem hrabětem Marcolini-Ferettim, dnes s množstvím vzácných rostlin a dřevin, s empírovým pavilonem, s umělou jeskyní, grottou, a s nymfou v kašně), patnáctimetrový barokní morový sloup (vrchol zdobí pozlacená socha Panny Marie, slavnostní vysvěcení se odehrálo roku 1725 a tvůrcem je mistr Appeler z Litomyšle), měšťanský dům, kde

v roce 1847 v domácnosti dcery zemřel F. V. Hek (narodní buditel, který inspiroval spisovatele Aloise Jiráska k napsání románu F. L. Věk)...

Do současnosti se město zapisuje již několik let jako „metropole“ české literatury faktu, protože se tu ke každoročnímu rokování scházejí členové – i příznivci – Klubu autorů literatury faktu (jedno z neoficiálních zdůvodnění vazby právě na toto město dokonce říká, že odvěké označení

a diplomata Josefa Korbela, otce nedávné ministryně zahraničí USA Madeleine Albrightové...

/ki/
Foto
Dana KUTÁLKOVÁ
Kresba
František DOUBEK

Řešení zasílejte na adresu redakce nejpozději do 31. srpna 2009

Řešení z č. 6/2009 zní: město LITOMĚŘICE
Ze správných odpovědí jsme vylosovali:
Vlasta Kohútová, Tachov; Irena Spinlerová, Vejprty;
Robert Mašek, Sokolov.

Blahopřejeme a zasíláme knižní odměnu!

Znaky evropských měst

Policista č. 8/2009

KUPON č. 8

Vlajkovou lodí firmy Dan Wesson je pětačtyřicítka Pointman PM7, zde však jako novinka v ráži 9 mm Luger

DAN WESSON

Dosavadní víc než čtyřicetiletá existence americké zbrojovky Dan Wesson nebyla tak úplně bez zádrhelů. Původní firmu založil v roce 1968 Daniel Baird Wesson (1916–1978) – to byl pravnuček onoho Daniela Bairda Wessona (1825–1906), jenž roku 1856 spolu s Horace Smithem založil zbrojovku Smith & Wesson. Po smrti Dana Wessona v roce 1978 byla jeho firma prodána. V roce 1990 se zase ocitla v platební neschopnosti, opět změnila majitele a přesídlila do Palmeru v Massachusetts.

Tam ovšem nepobyla dlouho. V roce 1996 ji koupil Robert W. Serva, nazval ji opět Dan Wesson Firearms, ale přesídlil do Norwiche ve státě New York. Vybavil ji od základů, zejména horizontálními CN centry. Musel také sehnat kvalifikované pracovníky.

Firma patřila a patří k těm menším. Když ji v únoru 2005 od Servy koupila Česká zbrojovka Uherský Brod, respektive její dceřiná firma CZ-USA, měla údajně jen osm zaměstnanců, dnes je jich patnáct. Očekávalo se, že nové vlastnické poměry vyústí do nějaké formy vývojové a výrobní kooperace s CZUB, ale prozatím k tomu nedošlo. Firma Dan Wesson zajišťuje nejen kompletní výrobu svých produktů (s pomocí renomovaných amerických subdodavatelů), ale i jejich další vývoj. V loňském roce bylo vyrobeno 2500 zbraní se značkou Dan Wesson, pro letošek se počítá s výrobou 3000 kusů.

Poslední Daniel Baird Wesson činný ve zbrojním průmyslu se orientoval na výrobu

Dan Wesson Valor ráže 45 Auto

revolverů. Značka Dan Wesson se mezi americkými střelci stala synonymem výkonnosti, přesnosti, spolehlivosti a ovladatelnosti zbraně. Bob Serva pokračoval v tomto programu. Už v roce 2000 však zareagoval na opět vzrůstající poptávku po pistolích na bázi Coltu M1911 A1 a zavedl ve své firmě výrobu několika modifikací této zbraně. Ukázalo se, že jdou velmi dobře na odbyt, a tak Dan Wesson Firearms v Norwichi samozřejmě pokračuje v jejich produkci i pod novým českým vlastním. Na základě dobrých zkušeností uživatelů však poptávka po pistolích stále roste a aby ji americká filiálka stáhla uspokojovat, musela v poslední době – snad jen na omezenou dobu – drasticky omezit výrobu revolverů.

Dan Wesson dnes standardně nabízí modely RZ-45 Heritage, CCO Bobtail a nejpopulárnější Pointman (Marksman a Seven), všechny v ráži 45 Auto. Jako jedna z mála firem nabízí také pistole na náboj 10 mm Auto, konkrétně modely RZ-10, RZ-10 Sportsman a Commander Classic Bobtail. Všechny mají jednořadé zásobníky, pětačtyřicítka na sedm nebo osm nábojů, desítky na 8 nebo 9 nábojů. Všechno jsou to samozřejmě klony Coltu M1911 A1 s jednočinným bicím a spoušťovým mechanismem. Navzájem se odlišují velikostí, povrchovou úpravou, provedením ovládacích prvků, střípkami, mířidly... Právě proto, že Dan Wesson je malá firma a nezabývá se masovou produkcí, ale nanejvýš menšími sériemi, může být pružnější a může také jednotlivé vyráběné zbraně přizpůsobovat potřebám, vkusu

a vůbec názorům i jednotlivých zákazníků. Jde to prý řešit dokonce i telefonickou objednávkou.

Naprosto většinu produkce se značkou Dan Wesson prodává CZ-USA na území Spojených států. Menší část – a jenom některé modely – pak Česká zbrojovka Uherský Brod prostřednictvím svých distributorů nabízí ve „zbytku světa“ včetně České republiky. Pro letošní rok se součástí této nabídky stalo několik novinek, které mohou získat i naši střelci.

Jedna z nich je Pointman Nine, tedy dosavadní vlajková loď a bestseller firmy, ale v „evropštější“ ráži 9 mm Luger. Nedávno se na pultech našich prodejen objevil další model, DW Single Stack Custom (SSC), který částečně navazuje na Pointmany PM7, je však na náboje ráže 40 S&W a vyznačuje se řadou sportovních ladičských prvků. Pistole má 127mm hlavěň, „klasické“ celkové rozměry 218x135x36 mm, prázdnou hmotnost 1,088 kg a zásobník na osm nábojů.

Poslední novinka je Dan Wesson Valor. Je to klasická pětačtyřicítka, tedy klon Coltu M1911 A1 se zásobníkem na osm nábojů 45 Auto. Konstrukce je samozřejmě celocelová, uzamčení závěru je řešeno tradičním browningovským systémem, kdy výkyv hlavně řídí řetězové oko, a bicí a spoušťový mechanismus je jednočinný (SA). Má stejné rozměrové parametry a zásobník na osm nábojů jako zmiňovaný model SSC, pouze deklarovaná hmotnost je nepatrně nižší (1,077 kg).

Všechny výrobky se značkou Dan Wesson vynikají nejen kvalitou, přesností a spolehlivostí, ale i výtvarným pojetím. Letošní novinky v tom rozhodně nezůstávají pozadu.

Přemysl LIŠKA
Foto Václav ŠEBEK

ROZHOVOR

BEZE SLOV

Turecká hotelová vesnička Kiriş (Kiriš) v provincii Antalya je v podstatě asi osm kilometrů vzdálené satelitní předměstí přístavního města Kemer s 20 000 obyvateli. Kemerský přístav je ale veřejnosti nepřístupný, je považován za součást státní hranice a vstup je dovolen jen majitelům a posádkám lodí. Spojení obou lokalit obstarává kyvadlový provoz klimatizovaných mikrobuseů ve 20minutových intervalech. Jízda stojí 3 liry nebo 1,50 eur, řidič na mávnutí kdekoli zastaví a cestou mu kdekoli pasażer může říci, že chce vystoupit.

Efendi Benjamin, zástupce cestovní kanceláře Kuoni, mi nabídl: „Poslyš, já mám v Kemeru schůzku s Alim, manažerem společnosti Pamfilya, pojed se mnou.“

Jeli jsme po trochu hrbolaté, romanticky se vinoucí okresce, cestou jsme potkali dvě auta. „Po autostrádě D 400 jezdím nerad, sice se dá jet rychle, ale je tam hustý provoz – tady skoro nic nejezd,“ upozornil Ali.

Malé kavárničky, vzdálené jen několik desítek metrů od obchodního bulváru Liman Caddesi, si turisté ani nevšimnou, je rafinovaně ukryta v postranní uličce za

Emblém turecké policie

„Bej Mustafa, co kdybychom spolu udělali rozhovor pro český policejní časopis?“

Zavrtěl hlavou:

„Hayir arkadasim, oficiální rozhovor, to nejde. Jste cizinec a já bych k tomu potřeboval povolení z ministerstva. Mohu jen soukromě verifikovat informace,

které byste získal od občanů nebo z médií.“

A tak jsme uzavřeli gentlemen's agreement – dotazoval jsem se přátel a Bej Mustafa disciplinovaně mlčel, jen příkyvoval a občas doplnil nějaký detail.

● **Turistické oblasti přinášejí státní pokladně značné příjmy, současně ale přitahují zločinné živly všeho druhu. Jak vysoká je kriminalita v Kemeru a okolí?**

Každoročně sem přijedou zhruba tři miliony turistů. Pochopitelně máme zájem na tom, aby k nám lidé přijížděli bez obav. Minulý rok jsme kriminalitu snížili na 1%.

● **Kolik policistů se v oblasti Kemeru stará o bezpečnost obyvatel a turistů?**

Ve městě máme 100 uniformovaných policistů, na venkově se o bezpečnost stará Jandarma, tedy četnictvo. Jandarma je ale také jedna ze složek armády a má i jiné úkoly. Provoz na dálnicích i ve městech monitoruje dopravní policie, Trafik Polis. Z ostatních policejních sborů je významná například Belediye Zabıtasi, obchodní policie, která dohlíží na trzích a monitoruje zločiny.

● **Turecká policie je vůči cizincům velmi tolerantní, ale vše má své meze. Například pokud by alkoholem posílený řidič projel městem, kde je rychlost omezena na 50 km/h, frajersky stočtyřicítkou, jak by byl potrestán?**

V Turecku je povoleno mít 0,00 promile, čili absolutně žádný alkohol. Řidiči by byl odebrán řidičský průkaz, zaplatil by pokutu a zbytek by se řešil diplomatickou cestou přes příslušné velvyslanectví nebo konzulát.

● **Jaká je spolupráce mezi policií a hotelovými ochrankami?**

Velmi dobrá. Ochranku nemůže dělat kdekdo, výběr je přísný. Příslušníci mají

Chief-constable Mustafa Açıkgoz

větší budovou. Pánové si vyměnili nějaké dokumenty a pak jsme se seznámili. Benjamin, Stano, Ali, Mustafa. Objednali jsme si çay (vyslov čaj) a směsí několika řečí jsme se vzájemně vyptávali na běžný život v té či oné zemi. Ali bej měl hlavně zájem o to, jak se projevuje v Evropě krize a jaký dopad na ČR má členství v EU. Bej Mustafa, podle oblečení a kravaty zřejmě úspěšný obchodník, se do hovoru nevměšoval. Zmínil jsem se, že jsem ani v Kiriši, ani v Kemeru ještě neviděl policistu.

„V Kiriši si většinou vystačí hotelové ochranky,“ objasnil mi to Ali bej. „Sice nemají policejní pravomoci, ale zato můžou dát ožralým výtržníkům pár dobře mířených facek a je klid. To policie nesmí. Tady v Kemeru dost často jezdí hlídky, to sis nevšiml?“

Pak se šelmovsky pousmál: „A ne všichni policisté mají uniformu.“ Pokynul rukou k Mustafafovi.

Bej Mustafa Açıkgoz (*1967) totiž nebyl obchodník, ale šéf kemerské policie.

Policejní domek v Kiriši

Budova kemerské policie

Zklidnění silničního provozu – příčné prahy

standardní výcvik, část absolvují pod dohledem policie. Musí se podrobit náročným testům, a pokud je bezchybně zvládnou, tak dostanou diplom způsobilosti. Bez tohoto certifikátu je nikdo nezaměstnaný. Někteří jsou bývalí policisté, kteří odešli ze sboru kvůli podstatně vyšší platové nabídce.

● **Jaký má policista po pěti letech služby průměrný plat?**

Tisíc amerických dolarů, zajištěné ubytování a různé služební příplatky.

● **Tady je na každém rohu slyšet ruštinu, obchody mají nápisy v azbuce... Odkdy sem začali Rusové investovat?**

gráci po moři?

Asi jen teoreticky, z Afriky je sem daleko.

● **Někteří turisté mají obavy z kurdské organizace PKK a raději do Turecka nejedou. Jaká je realita?**

Teroristé PKK operují prakticky jen na východě Turecka. Turistické oblasti je nezajímají. Nehledě k tomu, že od východních hranic je to sem přes tisíc kilometrů, stěží

Asi tak od roku 1995, ale investorské invaze začaly kolem roku 2000. Patří jim mnoho obchodů a hotelů, investice jsou rádově ve stovkách milionů. Expanzi ruského kapitálu v těchto dimenzích považujeme za nezdravou, avšak je nutno uznat, že oživil cestovní ruch, zvýšili kvalitu nabídky služeb a v neposlední řadě přispěli v oblasti k zaměstnanosti.

● **Na letišti Havaa-lani jsem měl dojem, že v otevřeném pozdrvu policisty vidím českou pistoli. Mýlil jsem se?**

Ne, ne. Standardní výzbroj policie je Browning 9 mm, revolver Smith & Wesson ráže 38 a česká ČZ 75. Dobrá zbraň, spolehlivá, nenáročná a dostatečně přesná, policisté je mají od roku 2001.

● **Jsou zde problémy s ilegální imi-**

by zde našli nebo mohli vybudovat potřebnou bojovou infrastrukturu. To máme pod kontrolou.

Bej Mustafa se podíval na hodinky: „Pojďte na chvíli ke mně do kanceláře.“

Nastartovali jsme a jeli na policii. Usadil nás v osobní kanceláři a jak tradice vyžaduje, sličná policistka všem donesla číšku čaje.

Bej Mustafa chvíli listoval v tlustší příručce, načech podotkl: „To vás bude zajímat všechny.“ Pootočil se ke mně: „Chtěl jste vědět, jaká by byla pokuta za tu frajerskou jízdu. Napoprvé 530 lir, podruhé 670 lir a potřetí 1060 lir. Pak třeba doživotní zákaz jízdy v Turecku, vyhoštění a jiné. Našinec by šel do vězení.“

Podivil jsem se, že pokuty nejsou zaokrouhlené na celé stovky.

Bej Mustafa trochu pokrčil rameny: „Proč zrovna tyto sazby, to sám nevím. V Turecku je ze zákona minimální měsíční plat 500 lir, takže aby byla pokuta citelná. Pravděpodobně budou zanedlouho citelnější. Chceme se stát členskou zemí EU, mnoho předpisů jsme už v tomto smyslu pozměnili a postupně upravujeme i policejní systém. Byli zde na konzultaci kolegové z Německa a naše změny hodnotili jako velmi dobré.“

Na rozloučenou jsem se zeptal: „Bej Mustafa, chtěl byste čtenářům něco vzkázat?“

„Jak jsem se zmínil, mohu se vyjádřit jen jako soukromá osoba a ne jménem policie. Turecko je bezpečná země, nemějte strach a přijďte se k nám podívat nebo prožít dovolenou. Nebudete zklamáni.“ Pak dodal: „Možná, že některou dovolenou se přijedu podívat do České republiky. Rád bych navštívil i tu továrnu, kde se vyrábí ta ČZ 75 – bylo by to možné?“

„Ano, takové přání je asi splnitelné.“

Poděkovali jsme za čaj a měli se k odchodu. Jménem čtenářů děkuji šéfovi kemerské policie za spontánní vstřícnost, se kterou byl ochoten doplnit informace mých přátel, aniž by porušil služební disciplínu. Teşekkür ederim!

Stano R. KRÍŽ
Foto autor

Kiriš v pohledu z padáku

NEJLEPŠÍ POLICISTÉ roku 2008

V reprezentačních prostorách pražského Paláce Žofín proběhlo 2. července slavnostní předání ocenění nejlepším policistům roku 2008. Ocenění v 9 kategoriích převzali z rukou ministra vnitra Ing. Martina Peciny, MBA, a policejního prezidenta brig. gen. Mgr. Oldřicha Martinů umělecké skleněné trofeje a srdečná blahopřání.

Policistou roku 2008 byl vyhlášen při vyvrcholení slavnostního večera **JUDr. Martin Kloubek, Ph.D.** z Krajského ředitelství policie hl. m. Prahy.

Od roku 1973 byl ve výkonu celní služby na hraničních přechodech, postupně přešel až do funkce vyšetřovatele na Praze 4, od roku 1996 pracoval na Úřadu vyšetřování Policie ČR hl. m. Prahy jako vedoucí a dále jako vyšetřovatel stále výjezdové skupiny.

Opakovaně byl delegován jako zástupce služby kriminální policie a vyšetřování na velké množství vědeckých konferencí v oborech trestní právo, kriminalistika a výkon policejních činností. Jednalo se o aktivní účast s odbornými referáty.

Externí vedoucí, konzultant a oponent kvalifikačních vysokoškolských prací příslušníků Policie ČR v oboru kriminalistiky a výkonu policejních činností (VŠ mimo resort MV).

Dopisovatel a recenzent časopisů Kriminologický sborník, Kriminalistika, Trestní právo, Hlásí se policie a časopisu Policista.

Akreditovaný lektor, konzultant a člen představenstva Bílého kruhu bezpečí – občanského sdružení hájícího zájmy obětí trestné činnosti.

Člen výboru Mezinárodní policejní asociace při Policejním prezidiu ČR. V rámci IPA dvakrát vyslán na policejní konference kde českou sekci IPA prezentoval odbornými refe-

ráty. Byl odborným poradcem, případně přírýmým účastníkem pořadů České televize a Českého rozhlasu v oblasti kriminalistiky, trestního práva, výkonu policejních činností a prevence kriminality.

Odborný konzultant a soudní znalec ad hoc v oboru kriminalistické olfaktoriky (komparativní metoda individuální pachové identifikace osob). Po celou dobu svého působení v rámci ozbrojených bezpečnostních sborů byl nejenom podporou pro své kolegy, ale po stránce odborné, morální a etické byl a je vzorem pro policisty.

Občanským zaměstnancem roku 2008 se stal **PhDr. Václav Lukeš**, psycholog odboru personálního řízení a odměňování, řízení lidských zdrojů KŘP Jihočeského kraje. Ve služebním poměru byl od roku 1996, k převedení do pracovního poměru u něj došlo v souvislosti se zcvilňováním některých služebních míst. PhDr. Václav LUKEŠ působil po celou svoji profesní kariéru na funkci policejního psychologa a byl pro Policii ČR velkým přínosem – nad rámec svých služebních a posléze pracovních úkolů se věnoval zvyšování rozsahu a kvality psychologických služeb, a to nejen v oblasti psychodiagnostiky, ale také poskytování psychologické poradenské péče pro policisty, jejich rodinné příslušníky a pro oběti trestných činů. Svoji činností také přispíval ke vzdělávání policistů a vedoucích policistů, podílel se na přípravě a realizaci různých vzdělávacích kurzů, publikoval odborné psychologické články související s policejní tematikou.

Plk. RNDr. Jaroslav Skříčil, ředitel Krajského ředitelství policie Severomoravského kraje se stal **Manažerem roku 2008**. Plk. RNDr. Jaroslav Skříčil slouží u Policie ČR od r. 1993. Od 1. 1. 2008 byl ustanoven do funkce ředitele správy Sm kraje. Od 1. 1. 2009 je ředitelem KŘP Severomoravského kraje.

Pplk. Ing. Jan Málek, Veterán roku

Nejlepší policejní tým společně s ministrem vnitra Martinem Pecinou a policejním prezidentem Oldřichem Martinů

Díky svým profesním zkušenostem, maximálnímu nasazení a poctivému přístupu k práci i lidem se mu povedlo manažersky

Nejlepším policistou roku 2008 se stal JUDr. Martin Kloubek, Ph.D.

zvládnout úkoly i problémy, které na něj kladla jak reforma policie, tak potřeby spojené se vznikem nového policejního kraje – Olomouckého.

Do fungování policie vnesl nový prvek vnímání policie veřejností, mj. i formou vytvoření prezentačního DVD „Policisté... poslání, povolání, nebo životní styl.“ Velký význam plk. RNDr. Skříčil přikládá preventivním aktivitám s podporou konkrétních projektů na jednotlivých úsecích v rámci Severomoravského kraje. V roce 2008 získala P ČR správa Sm kraje ocenění ECPA. Podpora a vytváření podmínek pro preventivní aktivity přinesla 2. místo projektu MŘ Ostrava „Vem si mě“ v Ceně nejlepší praxe PP a 2. místo v Evropské ceně prevence kriminality v národním kole za projekt „Společně proti kriminalitě“, který obdržel i mimořádné uznání policejního prezidenta za systémový přístup k řešení problematiky prevence.

Velitelem roku 2008 byl jmenován **plk. JUDr. Jiří Černý** z Krajského ředitelství Zpč. kraje, Městského ředitelství policie Plzeň. Jmenovaný se v roce 2008 vyznamenal výjimečnou činností v rámci velení hromadných opatření v souvislosti se zajišťováním veřejného pořádku a klidu při konání celkem 14 fotbalových či hokejových utkání 1. Gambrinus ligy a České hokejové extraligy, kdy tato utkání byla vyhodnocena jako riziková. V uvedených případech velel při opatření 60 až 150

Plk. JUDr. Jiří Černý – Velitel roku 2008

Plk. RNDr. Jaroslav Skřičil, ředitel Krajského ředitelství policie Severomoravského kraje se stal Manažerem roku 2008.

policistům. Počet účastníků při utkáních byl od 3 000 do 8 000.

Dále se jmenovaný vyznamenal výjimečnou činností v rámci velení hromadných ať již krátkodobých, či jednorázových opatřeních nebo služebních zákroků v souvislosti se zajišťováním veřejného pořádku při konání pochodů či mítinků extremistických pravicových stran a jejich příznivců, jakož i při pořádání koncertů extremisticky zaměřených hudebních skupin. Plk. JUDr. Černý byl při uvedené činnosti vždy zařazován jako velitel či zástupce velitele opatření. Pod jeho velením se jednotlivých opatření účastnilo 50 (nejméně) až 1 500 policistů. Počty extremistických účastníků (bez účasti veřejnosti) se pohybovaly od 100 do 300 osob.

Specializovaný pracovní tým „WITHOUT BORDERS“ pod vedením plk. JUDr. Jana Nogy byl vyhlášen **Týmem roku 2008**. Tým „Without Borders“ objasnil krádeže a vloupá-

Za Čin roku získal ocenění stržm. Václav Richter

ní do bankomatů v České republice. Během několika navazujících operací v prosinci 2008 zadržel tým 14 zvlášť nebezpečných recidivistů, kteří jsou podezřelí z rozsáhlé trestné činnosti na bankomatech. Při těchto skutcích odcizili 39 bankomatů se škodou 70 mil. Kč a 80 vloupání do bankomatů se škodou 55 mil. Kč. Svým výkonem se speciálnímu týmu podařilo zastavit nový druh trestné činnosti v České republice.

Speciální tým pracoval dva roky s vysokým nasazením všech členů týmu, kteří plnili úkoly vždy na 100 %, bez ohledu na svůj osobní čas. Po celou dobu působení se tým vyznačoval nadstandardní mírou integrity a dosáhl významného výsledku v dějinách české kriminalistiky.

Za **Čin roku 2008** byl oceněn vrchní referent Inspektorátu cizinecké policie **stržm. Václav Richter**. Mladý policista sloužil na útvaru pouze několik týdnů. Studoval předpisy, zákony a tiše obdivoval starší kolegy. O svém mimořádném skutku nikomu neřekl, považoval to za normální lidskou výpomoc: Dne 7. 10. 2008 po noční službě přijíždí policista ke své přítelkyni. Ještě ani neusnul a už cítí v panelovém bytě kouř. Několik poschodí pod ním stojí u dveří ustrašená žena a v náručí svírá dvě děti. S pláčem vysvětluje, že v bytě hoří kuchyňská linka a ona vyběhla s dětmi na chodbu, aby je zachránila. Policista se snaží nejprve vyrazit dveře tělem, ale marně. Nakonec se rozhoduje pro riskantní, ale reálný pokus vyrazit nové plastové okno. Po několika pokusech se mu to daří a on se dostává do zakouřeného bytu. Noha, kterou prokopl pevné sklo ho bolí, ale to není nyní to podstatné. Uzavírá plyn, vypíná jističe, pouští vodu a volá hasiče a policii. Sám začíná hasit. Nebýt rychlého zásahu policisty mohlo dojít k vyhoření celého domu, kde odpočívalo několik desítek nic netušících nájemníků.

Mezi zaměstnance Kriminalistického ústavu Praha se řadí **pplk. Ing. Jan Málek**, který pracuje na oddělení audio-video a dokumentace, odvětví fonoskopie, a byl jmenován **Veteránem roku 2008**. Pplk. Ing. Jan Málek pracuje v Kriminalistickém ústavu Praha od roku 1974. Je absolventem ČVUT Fakulty elektro-technické, oboru audio. Krátce po vykonání vojenské služby nastoupil do ústavu, kde založil a postupně vybudoval pracoviště fonoskopie, které v rámci policie nikdy předtím neexistovalo.

Bezmála 35 let se věnuje zkoumání, které se zabývá studiem zvukových záznamů, zejména identifikací mluvího a zjišťováním obsahu obtížně srozumitelných záznamů. Velké úsilí věnoval také osvětě, seznamoval jednotlivé útvary policie s možnostmi a využitím zvukových záznamů, školil policisty v taktice příjmu anonymních hovorů. V souvislosti s rozvojem techniky a mobilních telefonů postupně vzrostl počet nahrávek ke zkoumání. Nahrávky telefonátů jsou mnohdy hlavním důkazním materiálem zejména v případech organizovaného zločinu. Výsledky fonoskopických expertiz tak přispívají nejen k usvědčení pachatelů, ale včasná identifikace mluvího může také pomoci přerušit pokračování či dokončení trestného činu. Pplk. Málek se věnuje také publikační činnosti, je autorem mnoha odborných článků, reprezentuje Policii ČR svým profesionálním vystupováním u soudů, poskytuje odborné přednášky pro Ministerstvo vnitra a Ministerstvo spravedlnosti, podílí se na výchově začínajících kriminalistických expertů, kterým předává své cenné „know-how“.

Za **Nejlepšího učitele roku** komise vybrala radu předmětového oddělení dopravní služby **pplk. Romana Bartoše**. Jmenovaný je dlouholetým pedagogickým pracovníkem, který dlouhodobě a stabilně dosahuje vynikajících výsledků v pedagogickém i výchovném procesu v rámci přípravy příslušníků Policie ČR, a to ve všech formách studia. Ve významné míře se podílí na budování předmětového oddělení dopravní služby, a to zejména v oblasti didaktických a metodických pomůcek. Jako metodolog v oblasti problematiky služby dopravní policie metodicky i odborně vede mladší či začínající spolupracovníky a svým působením významně podporuje jejich odborný vývoj.

Veškeré činnosti vykonává výše jmenovaný nejen v rámci svých stanovených úkolů a povinností, ale i nad jejich rámec a ve svém volném čase.

Devátou kategorií byl **Nejlepší student policejní školy** a stala se jím komisař poručík **Bc. Radka Sandorová**. Radka Sandorová je studentka 2. ročníku kombinovaného studia na Vyšší policejní škole MV v Jihlavě. Do školy nastoupila 1. září 2008 a v současné době studuje v letním období již uvedeného ročníku. Své studijní povinnosti ve škole plní velmi dobře a svědomitě, ve studiu dosahuje velmi dobrých výsledků. Není však jen ponořena do svého studia a nežije jen přípravou na školu. Po celou dobu studia se na ni obracují její spolužáci, jimž vždy ochotně pomáhá jak s přípravou na studium, tak s organizačními záležitostmi. Pro svou práci i své osobní vlastnosti, jako je zodpovědnost a cílevědomost, důslednost a disciplinovanost, ochotu stále se učit, zdvořilost, vstřícnost, vyrovnanost, je ve třídě přirozenou autoritou a také vzorem.

Celým přijemným odpolednem provázela zúčastněně Hudba hradní stráže a Policie ČR a slovem a písní moderátorky Roman Vojtek a Sabina Laurinová. V paláci nad Vltavou se sešli nejlepší policisté z celé České republiky, kteří měli možnost si popovídat se svými kolegy nejen o práci, ale i o svých rodinách, zájmech, starostech, z některých úst bylo slyšet i hvěldu na krásné a důstojné prostory, ve kterých slavnost probíhala.

dl –
Foto Václav ŠEBEK

Pětačtyřicet je pro člověka nepochybně věkem zralosti – a pro školu právě tak. Jihlavská policejní škola má už bezmála půlstoletou tradici, prošla různými změnami a proměnami, obdobími šťastnějšími i takovými, na něž může být pyšná méně.

VĚK ZRALOSTI

Dnes se nachází, možno říci s hrdým, ale nenamyšleným ohlednutím, na nepochybném dosavadním vrcholu. Dobykla si kredit v celém státě, v oboru představuje špičku. Ze školy střední nabyla loni statutu i školy vyšší, což neznamená ani zdaleka pouze formální změnu názvu. Nevyměnila se jen tabule u vchodu, proměnou musela projít škola jako taková. (A sluší se také zdůraznit, že absolventi studia Vyšší policejní školy získávají akademický titul DiS., což znamená diplomovaný specialista.)

Mezi školami ministerstva vnitra patří jihlavská k těm menším: její současná kapacita představuje zhruba tři sta studentů a bývá po většinu roku naplněna na doraz. Získala sice novou pěknou ubytovnu v rekonstruova-

Hlavní částí slavnosti programu bylo předání čestné standarty, již Vyšší policejní škola MV v Jihlavě k výročí získala a jež se napříště stane jejím nejčestnějším symbolem

né budově někdejšího oftalmologického oddělení zrušené okresní nemocnice, ale na oplátku pozbyla desítky lůžek v budově byvšího okresního policejního ředitelství, z níž se přestavbou stane ředitelství krajské – a tam by se už studenti nevešli. Zbývá tedy ještě Zámeček, jež nabízí ubytování docela romantické, leč poněkud odlehle z centra města, a ovšem základna Pouště, dvacet kilometrů od Jihlavy:

Významné návštěvníky provázeli kolem ukázek policejní práce a techniky ředitel jihlavské školy plukovník Bc. Ing. Zdeněk Sadecký a jeho zástupce plukovník Vladislav Vondrák

... a deset minut nato už vyrazil průvod studentů, rozdělený do sedmi oddílů, z výjezdové brány areálu a vydal se nejkratší trasou k hlavnímu jihlavskému náměstí

A pak se přímo na dláždění jihlavského náměstí odehrál třeba policejní zásah proti ozbrojeným pachatelům, přišly ke slovu prvky sebeobranu, která se pochopitelně ve škole intenzivně cvičí, svou dovednost při zadržení nebezpečných zločinců ochotně předváděl také policejní pes...

někdejší výspa raketových vojsk, jež v posledních letech rovněž prošla promyšlenou přestavbou a dnes slouží škole nejen k výuce a výcviku, ale dost často i k trvalému ubytování studentů.

Nu, a pak je tu ovšem hlavní budova: půvabný městský palác s pohnutou minulostí vojenského špitálu, vystavěného v letech 1784–6, tedy za doby panování císaře Josefa II. Ve svých tlustých staletých zdech skrývala na svou dobu velmi moderní nemocnice dvacet nemocničních sálů i vlastní kapli, přilehlé pozemky tvořily park k procházkám pacientů. Ještě za první světové války jako vojenský

lazaret a pak za války zatím poslední tady o své zraněné pečovala Wehrmacht.

Po osvobození připadl areál ministerstvu vnitra a po řadě proměn a peripetií skrývá dnes na dvacet učeben vybavených moderní didaktickou technikou, střelecký trenažér, tělocvičnu, speciální zařízení pro výcvik a školení řidičů... A přitom se z jeho stěn nevytrácí duch a elegancie historicky cenné, architektonicky krásné stavby. (A jestli má ovšem být výčet objektů jihlavské Vyšší policejní úplny, pak nemáme zapomenout ani na někdejší zemědělské letiště v Komárovičích, jež dnes slouží jako skvělý a nenahraditelný výcvikový prostor pro řadu činností.)

Studenty policejních nauk a dovedností, kteří v průběhu čtyř a půl desetiletí prošli škamnami jihlavské školy, sčítá ještě někdo spočítat, ale byly jich nepochybně desetitisíce – zprvu hlavně mezi dopraváky, ale v posledních letech i mezi policisty z pořádkových oddílů a obvodních oddělení. Mnozí se sem po letech vracejí na všemožné krátkodobé kurzy – a vracejí se rádi, s pocitem, že jdou tak trochu domů...

Na začátku června jihlavská Vyšší policejní škola MV slavila tedy půl-kulaté, pětáctýřicáté narozeniny. Slavila je neokázale a skromně, ale s neskrývanou hrdostí na práci, již mají její žáci i ostatní zaměstnanci za sebou. A krajské město Jihlava nepochybně zaznamenalo významné výročí školy se zájmem a sympatiemi. Policejní škola prostě už za ta léta k Jihlavě neodmyslitelně patří...

Jan J. VANĚK
Foto Václav ŠEBEK

Pro děti jsou ukázky policejní techniky vždy velikou atrakcí

Ale i tátové se na ně podívají s neskrývaným zájmem

Tři, dva, jedna...

JAN J. VANĚK

Vždycky jsem slyšel, že těsně před smrtí proběhne člověku před očima celý jeho život: bez příkras a krasořečnění, takový, jaký opravdu byl. Vždycky jsem bral tyhle řeči s rezervou: koneckonců ti, co takovou zkušenost skutečně prošli, už neměli zpravidla žádnou možnost se o ní ještě vykecávat s přáteli.

Ale teď, když mě samotnému zbývá posledních pár chviliek, zjišťuju, že vzpomínky se skutečně na poslední okamžik vracejí: zkusil jsem jim to dokonce zatrhnout, protože myslím, že by se mí líp umíralo bez nich, ale málo platné. Dělalí si, co chtějí, jsou se mnou, neodbytné a dotěrné. Nehodnotí, nementorují, nesoudí: prostě vyprávují příběh, který jsem prožil. A mě nezbyvá, než nechat je, aby ho ještě jednou, naposled převyprávěly bez příkras a výmluv. Přišly dřív, než jsem čekal; o moc dřív...

Vztekl, jímž jsem je uvítal, se už ale vytráčil jako se rozplývají kontury stromů za oknem, jako se smráká a vzduch v místnosti houstne. Znáš už bezmála všecek svůj život: začátek, prostředek – a brzy poznám i úplný závěr.

Babička mně kdysi – nedlouho předtím, než sama umřela – vyprávěla, že smrti se netřeba bát: že si zubatá člověka předem tak připraví, takže ji vlastně nakonec sám uctivě vítá ve dveřích. Myslel jsem, že asi mluvím z cesty: byla už stará a nemocná a trápily ji bolesti.

Dneska ale vím, že mluvila pravdu. Ale co už na tom teď záleží...

Dětství jsem prožil v jednom malém jihočeském městě a co si pamatuju, starala se o mne právě chudák babička. Můj táta se vypařil ještě dřív, než mě máma přivedla na svět, a nedlouho po porodu pak vzala draka i má drahá matička, soudíc zřejmě, že by jí mimino vadilo v kariéře. No, bylo jí tehdy bláhových sedmnáct, nedostudovala taneční konzervatoř a když se v Čechách začal první provozovat striptýz, patřila mezi první pionýrky nového uměleckého oboru. Ale k její cti musím připomenout, že aspoň na mé vchování pravidelně a docela hojně přispívala. Což ovšem ustalo v devětašedesátém, když zase usoudila, že by jejímu dalšímu uměleckému rozletu mohly vadit tanky a vzala to přes Vídeň za kopečky. V bláhové představě, že na její luzné tlíko žádostivě čeká Paříž, Londýn, New York.

Nečekaly: skončila dost bídně, jak jsem vyčetl z těch pár dopisů, co čím dál řídkěji posílala. Peníze chodily ještě míň, až ustalo obě, a dočista. Že ale máma umřela, dozvěděl jsem se až s dvouletým zpožděním od společného známého, který udatně přijel do staré vlasti, získal americké občanství, a stavil se u babičky.

Babička byla úžasná ženská. Táhla celou domácnost sama a já jí to pranic neulehčoval. Byl jsem grázlík po tátovi a ona chudák slabá a nemocná. Školu jsem prolezl jen tak tak, začal jsem se učit tesařem, ale dříví mi nevonělo a dřina s ním tím méně. Toulal jsem se a utíkal z domova. A když jsem se jednou vrátil z delšího čundru, babička už spala na krchově...

No: další roky přeskočme, nestály za moc. První kriminál, vojna, druhý kriminál... V pětá-

osmdesátém – to mi bylo třiadvacet – jsem vzal roha. Podářilo se mi koupit zájezd do Jugošky, dostat se do Itálie a pak do Francie. Nechal jsem se nalejt do legie, prošel výcvikem, proti kterému se zdál český arest rájem; no, a pak jsem tři roky sloužil v cizinecké a potom jsem z posádky fouknul a dal se k takové soukromé malé armádě, která patřila o hodně líp. Jenom se člověk nesměl ptát, proč a na koho střílí. Velel nám profík, co byl údajně ještě v SS, a jednal podle toho. S námi, ale hlavně s nepřáteli.

Za dva roky jsem měl všeho po krk a vrátil jsem se domů: psal se zrovna rok devadesát, já měl pár tisíc dolarů ušetřených a myslel jsem, že mi Praha leží u nohou.

Omyl, opak byl pravdou, do měsíce jsem ležel já u nohou jí, a to doslova. Našli mě na nábřeží, zmláceného do kulata, bez dokladů a bez halíře. Časem jsem si na nemocničním lůžku vzpomněl, že jsem si byl zahrál poker v jednom kasinu a trochu moc jsem vyhrával. Karty jsem uměl už z legie, to byla setsakra dobrá škola. Na všechno.

No, pak jsem se protloukal všelijak, uvažo-

val, že to vezmu zase někam na západ, jenže tou dobou už nám, dychtivým Čecháčkům, přestávali plácet po ramenou a padat kol krku a začínali se ptát – Co umíš, hochu?

A já neuměl nic. Leda – zabítet...

Rychle jsem ovšem dospěl k přesvědčení, že to vlastně není tak málo. Zkušenosti z té soukromé africké miniarmády by mi určitě přišly náramně vhod – vyznal jsem se báječně třeba v kladení náloží – kdybych se hodlal věnovat tak perspektivnímu oboru, jakým jsem, podle kusých novinových zpráv, zrovna v Čechách stávalo zabíjení na objednávku, ale náhoda nakonec rozhodla jinak. V jednom denním baru, kam jsem čistě náhodou zaskočil na panáka. Věděl jsem totiž, že na záchod se tam chodí do chodby a z ní se dá zmizet přes dvůr bez placení. Fakt, tak mizerně jsem na tom v ty dny byl, že jsem riskoval trapas kvůli jedné utrápené visce...

Sedl jsem si k baru, objednal si bourbon a nechal si od barmana připálit. Snažil jsem se rozhodně nevbuzovat dojem švorcáka, co mu v kapse cinká dvoukoruna s bůrem. Když jsem dopil, gestem jsem si poručil druhou. Pár dnů už jsem tyhle kejkle provozoval a věděl, že dva panáky jsou akorát. Dát si tři, začne si mě už personál krapet hlídat. A o to jsem nestál.

„Je to vůbec možný?“ ozvalo se mi bujaře u ucha a kdosi mne plácl zprudka do ramene.

Nemám rád důvěrnosti. Automaticky jsem sáhl po pistoli, kterou jsem nosil v podpažním pouzdře, hezky po ruce. Chybělo málo a byl bych jí vytáhl, ale zvládl jsem ten reflex a nechal ji spinkat. Do tváře se mi culil dlouhovlasý chlápek, na tu frizuru kapku v letech, tak asi čtyřicet. Hubu od ucha k uchu a v každém jedna náušnice, kožená bundička, jakou nosívali veksláci blahé paměti, džíny za tři tácy a vysoký kovbojský boty. Fešáček, jako když ho vymaluje.

„Viky, což si na mě nepamatuješ? Já jsem přece Vráta – Vráta Urban.“ hlaholil srdečný blondák a ztišiv hlas, špitl mi do ucha, kde jsme se seznámili – ale to už se mi rozblesko.

Asi dva roky jsme spolu prožili v jedné cele na Borech. Vráta bručel prvně a dost těžce kriminál snášel, dva chlapi si z něj udělali koště a jemu bylo dost proti mysli půjčovat jim po nocích zadek. Jenže rvát se neuměl a tak jsem to udělal za něj. Jen tak, nic jsem nečekal na revanš, což nikomu nešlo do hlavy, všichni čekali, že teď bude Vráta spávat se mnou, a zřejmě si to myslil i on – a docela by to asi bral, když jsme se nastěhovali na vedlejší kavalce, ale já nikdy mezi teplý bratry nepatřil. Když to vydrželi mniši v klášteře bez ženské celej život, tak si počkám i já, až vylezu. O to sladší pak ta první bude, říkal jsem si vždycky.

Ale Vráta byl docela fajn kámoš, jenže jsme se spoustu let neviděli. Já šel domů dřív a pak jsem vzal draka za kopečky, a co se dělo s ním, bůh suď. Moc mě to nezajímalo, abych řekl pravdu, ale ze slušnosti jsem se optal a on mne pozval ke stolu, seděl tam s parádní kočkou a pili šampus, šampus v jedenáct dopoledne, ale proč ne, když jim šmakuje k snídani?

Kočka se jmenovala Julie a vinula se k Vrátovi jako liana, přičemž ovšem stačila pozorně sledovat, co její výstřih a minisukně dělají se mnou. Nechal jsem se pozvat na ještě jednoho panáka: Vráta pak nedal jinak, než že platí i ty předchozí, a prachů měl jak šlupek, jak jsem si při placení všiml. Šli jsme pak spolu na oběd, ale už bez Julie, která měla nějaké povinnosti. Čert ví jaké, já se neptal a ona se nesvěřovala.

„Pěkná, co?“ ohlédl se za ní Vráta.

Bývalé buzerantské koště z Borů se v něm holt dmulo pýchou.

„Tvoje?“ optal jsem se. „Na dlouho?“

„Nejspíš se s ní ožením, fakt,“ vyhrkl jako klouček – a přitom mu už taky muselo být aspoň pětaticet, odhadoval jsem. Ale některé kluci nedospějí jakživi.

„Když tě to baví – a máš na to,“ usmál jsem se.

Objednal jsem si řízek a pivo a bylo mi blaze: den, který tak blbě začal, se vyvíjel docela hezky.

„To je právě problém,“ ušklbl se Vráta a okázale zalistoval peněženkou. „Mít na to... Ne že bych smrděl korunou, ale chtěl bych balík, víc... Udělat jednu pořádnou ránu, která by mne zabezpečila na roky dopředu!“

„Kdo by nechtěl?“ řekl jsem opatrně a ládovale se salátem.

„Vidíš,“ ztišil hlas. „Tebe mi seslalo samo nebe. Já bych totiž o něčem věděl – ale sám si netroufám. Potřebuju partáka, na kterýho se dá spolehnout. Spolu bysme to zvládli – a je tam dost pro oba...!“

„Tam – to je kde?“ optal jsem se nezávazně.

„V jedné bance na venkově,“ usmál se tajemně. „Od podzimu do jara je to krcálek, ale v sezóně zlatěj důl. Rekreační oblast, chápeš? Denně tam protečou miliony, jezdí tam spousta cizinců, mají tam směnárnu: ale i naši turisté si tam chodí vybírat z kont, dneska už málokdo s sebou tahá hotovost na celou dovolenou...“

„Vylopit nebo přepadnout za provozu?“ zeptal jsem se věcně.

„Spíš to druhý, na kasařinu bych si netrouf,“ špitl.

Kývl jsem; já taky ne. Ale jinak mě ten nápad docela pobavil. Vlastně, proč ne? Vycouvat se dá koneckonců vždycky, aspoň dokud nemá pokladní ruce u stropu a hlavěň pod frňákem.

„Podíval bych se na to,“ řekl jsem nezávazně.

Jak se zdálo, Vrátovi to prohlášení udělalo ohromnou radost.

Jeli jsme autem, Julie ovšem s námi. Tvářil jsem se dost udiveně, že do té věci tahá Vráta nastávající, ale on mi vysvětloval, že s hezkou holkou nebudeme tak nápadní. Každý prý bude čumět po ní a nás, ošklivejch chlapů, si nevšimne.

„Viky není ošklivej,“ řekla Julie a z jejího altu zaznělo předení kočky. Ale Vráta ho neslyšel – a já slyšet nechtěl.

Ne, že bych ze zásady nepíchal holky kamarádů; neměl jsem prostě s takovou situací zkušenosti. Většinu života jsem prostě prožil tak, že v něm buď chyběly holky, nebo kamarádi, anebo obojí. V legii i pak v Africe jsme byli buď v akci, a tam se holky nevyskytovaly, anebo jsme odpočívali v oáze – a pak jsme si ženské kupovali v bordelů. Bylo to hygienické, tedy na Afriku, rychlé a účelné. A bez problémů.

Cestou jsme moc řeči nenadělali. Vráta nastínil ve stručnosti svůj plán a řekl bych, že ho nevymyslel špatně. Banku jsme měli udělat v pondělí navečer, těsně před zavřením. Celý den sice turisté z kasičky tahali drobné, ale zato hoteliéři, restauratéři a obchodníci z celé oblasti jako včelíčky svázeli do jejího česna svoje tržby: přes víkend hezky strádali do svých pohotovostních trezůrků a od rána se jen trásli na to uložít úlovek do opravdového bezpečí.

„Vlínem tam s pistolema, punčochy na hlavách, kasírka nám naplní tašku penězma a tradá... Nastartované auták nám přistaví Julie před banku, za městem si v lese schováme druhej... Chápeš ten fór? Budou hledat dva mužský v limuzíně a my budeme tři, s holkou za volantem – a pojedeme v džípu...“

„Proč zrovna v džípu?“ podivil jsem se.

„Protože se zašijeme hluboko v lesích,“ vysvětlil mi hrdě Vráta parádní bod svého plánu, „je tam vojenskej prostor, chápeš, teda bejvalej, ale nikdo si do něj pořád moc netroufá, tvrdí se, že tam jsou miny a podobný chůťovky... Armáda už ho nehlídá, ale vstup je na vlastní nebezpečí.“

„To se mi nelíbí,“ řekl jsem pomalu a zapálil si.

Julie líně natáhla ruku a vzala mi cigaretu z úst. Dvakrát si potáhla a pak mi ji zas vrátila. Filtř sládl její rtěnkou a já dostal najednou chuť na její rty. Zaskočilo mě to.

„Klid,“ konejšil mě Vráta za volantem.

„Sloužil jsem v těch místech dva roky, když jsem se vrátil z lochu, chápeš? Znáš tam každej kámen! Vím o prima chajdě, kam se zašijeme na těch pár dní, než přejde první blázeň. Bývala tam péesácká rota. Tam počkáme, pak se šabnem' a vezmem' to za kopečky, ale ne přes zelenou, hezky přes oficiální přechod. Kvůli pár melounům hranice nezavrou, ne?“

„To ne,“ usmál jsem se. „Na kolik tu banku šacuješ?“

„Jestli málo, deset melounů hodí,“ řekl. „Ale to se schválně držím při zdi – spíš hádam dvakrát tolik. A dost z toho ve valutách...“

Vrátoův plán se mi líbil čím dál víc: jeho holka ovšem taky.

Na místo jsme dorazili ve čtvrtek, obhlédli městečko a dohodli se, že do věci půjdeme bez zbytečných odkladů. Ubytovali jsme se ve dvou penzionech asi deset kilometrů vzdálených, Vráta s Julii společně a já zvlášť. Rozhodli jsme se, že bude lepší, když nás nikdo neuvidí pohromadě, jestli má mít Vrátoův nápad nějaký praktický smysl.

A tak jsem se v pátek přes den válel osaměle na pláži a navazoval známosti se stejně zručenými dívkami a dámami. sbalit je bylo tak snadné a já si dopřál jednu před obědem a druhou po večeři. A v sobotu ráno před snídaní

přišla Julie... Nezamkl jsem pokoj, když vypadla má noční nymfička, a Julie toho využíla; než jsem se vzpamatoval, ležela nahá vedle mne.

„Vráta šel vyhlídnout nějaký šikovný terénní auták, snad nissana anebo pajero,“ řekla. „V noci ho dojdeme ukrást a zavezeme k chatě do lesa – a teprve v pondělí zaparkujeme na místo, kde chceme měnit vozy...“

A pak se ke mně přimkla, věrna zřejmě heslu, že napřed práce a potom zábava. Bavili jsme se ovšem skvěle: Jestli měla v očích ďábla, v jejím těle jich přebývalo víc, ale já se taky nedal zahanbit.

„Bylo to bezva,“ řekla potom spokojeně.

„Díky a nápodobně,“ usmál jsem se. „Co výčitky svědomí – na ty netrpíš?“

Zavrtěla hlavou: „Za pár hodin můžeme bejt mrtví,“ řekla tiše. „Napadlo tě to?“

„Upřímně řečeno, ani ne,“ řekl jsem. „Už jsem se párkrát v životě motal na místech, kde se trochu zabíjelo, ale mně se smrt nějak vyhýbá. A v pondělí přece nehodláme střítet – ty ženské v bance jsou přece k smíchu, než se vzpamatují, budeme za horama...“

„Já nemyslím na poldy,“ řekla Julie. „Dávej si pozor na Vráto.“

„Na Vráto?“ opáčil jsem nevěřicně.

„Napadlo ho, že deset či dvacet melounů pro tři lidi je buď málo peněz, anebo moc lidí,“ řekla zlehka.

„Sám mě pozval...“ začal jsem, ale rychle jsem zmlkl.

Mohla mít recht, Vráta mne sice potřebuje, ale jen do provedení akce; pak už spíš překážím...

„Říkal mi, že se spolu znáte z kriminálu,“ začala zase. „Je to pravda?“

„Jo,“ řekl jsem.

„Žes' mu prej zachránil život,“ špitla a její ruka se sunula z mé hrudi po břicho níž a níž. Líbilo se mi to.

„Spíš zadek,“ uchechl jsem se nevesele.

„Cože?“ strnula.

Vysvětlil jsem jí, jak to za katrem chodí. Že mladí hezčí hoší dělají svalnatějším chlápkům slečny, po dobrém nebo po zlém. Když se jich někdo nezastane...

„Ty jsi slečna určitě nedělal,“ řekla s jistotou. „A tehdy jsi byl ještě taky vlastně kluk...“

„Já holt dělám radši chlapa,“ dýchl jsem jí do tváře. „Asi takhle!“

Vyjekla. A pak mi obemkla boky svými nádhernými stehny.

Vypadla před polednem, z penzionu vyklouzla zadním vchodem, takže ji recepční nezahlédl okem, a zanechala mě v pochybnostech. Když jsme se navečer za městečkem sešli „náhodně“ v jedné zahradní restauraci, tvářil se Vráta spokojeně a nadmíru přátelsky. Našel parádní mitsubiši s holandskou registračkou, které stálo na parkovišti před hotelem zjevně už pár dní, a rozhodl se ukrást je radši už dnes v noci, aby s ním majitel náhodou neodjel.

„Přehodím na ně český značky, aby nebylo nápadné,“ řekl.

„Odmontoval jsem je z jednoho vraku v Praze: teď přijdou vhod...“

Pili jsme pivo, Julie srkala bílé víno a tvářila se zrudně a ospale. A pod stolem mi občas šlápla jemně na nohu, asi abych věděl, že se mi to ráno nezdálo.

„Ještě nepřišla řeč na dělení,“ nadhodil jsem.

„Jsmo tři, tak tři třetiny, ne?“ opáčil obratem.

„Je to tvůj nápad, myslel jsem, že třeba budeš chtít půl, a já a Julie po čtvrtce,“ řekl jsem nevinně a Julie po mně zle šlehla očima.

„Bez tebe bych si jakživ netroufnul do toho jít,“ řekl srdečně. „A Julie mi nosí štěstí. Ne, tři na tři, to je spravedlivý.“

Skoro jsem mu uvěřil. Vypadal při těch slovech fakt upřímně.

Rozešli jsme se brzo a každý zvlášť. Oni do svého hotýlku, já do svého. Na noc jsem si pak dal dva bourbony u baru. Lokál praskal ve švech a majitel zářil spokojeností. V pondělí taky přinesl do banky hezkej balík, říkal jsem si a převaloval se na posteli. Noc byla horká a já pořád cítil z polštáře Juliin parfém. Koneckonců, Vráťa má svým způsobem pravdu. Dva jsou na dělení každopádně lepší počet než tři. A my s Julíí bychom se možná ani dělit nemuseli – kdybychom zůstali spolu...

Dělal jsem v životě všelicos a dost z těch záležitostí poněkud smrdělo. Ale banku jsem se chystal vyloupit prvně, protože jsem nedělal strávil dost nervózně – zvlášť když se Julie nestavila a já na ni musel celé dopoledne jenom myslet. Odpoledne jsem si tím pádem vyšel na pláž a sbalil jednu německou studentku, ale moc jsem se s ní nepobavil. Byla na můj vkus příliš přímočařá, před tím i po tom. Přišla, svlékla se, lehla si – a když bylo po všem, natáhla si kalhotky, šortky a tričko a odkráčela stejně zrudně, jako přišla, čímž dost ranila mé sebevědomí velkého milence...

Pondělí zato uteklo jako sen. S Vráťou jsme se sešli ve čtyři a jeho starou károu zajeli na parkoviště poblíž banky. Ukradl ji kdysi v Praze a byl to takový kráp, že ji snad poldové ani nehledali, takže s ní v klidu jezdil dobře půl roku. Teď pomalu nadcházel čas loučení.

Do banky jsme došli pěšky, vstoupili do vestibulu a zapadli na pánskou toaletu, kterou tam lidumilně provozovali. Natáhli jsme si punčochy na obličej, zkontrolovali pistole a přesně čtvrt hodiny před zavřením, tedy v šestnáct patnáct, jsme vltli dovnitř. Miniaturní bankovní hala strnula. Naštěstí v tuhle hodinu se tam už nemotalo moc lidí.

„Na zem, všichni si lehnu na zem a nikdo nedělá pitomosti,“ hulákal Vráťa podivně změněným hlasem. „Tohle je přepadení a komu je život milý, nehraje si na hrdinu.“

Život byl zřejmě milý všem, takže se hezky uložili – s výjimkou dvou pokladních, vyjukaných postarších dam, jež napřed daly ruce nad hlavu a pak, na vyzvání, se jimi jaly pečlivě plnit naše skladné sportovní brašny paklíky peněz, připravenými k odvozu, i ještě nesrovnanými hromádkami bankovek ze svých šanonů. Šlo to zvolna, peněz bylo hodně, a to ještě zbývalo vybrat hlavní trezor, který se na nás zubil v pozadí. Když jsem nakonec popadl první z tašek, pocítil jsem poprvé tíhu milionů a srdce se mi rozbušilo. Kvůli tomu se asi dá zabít, napadlo mě. V té chvíli mi hvízla kolem hlavy kulka a zaburácel výstřel z Vráťovy devítky. A pak ještě jednou, a pořetřít. Jeden z chlapíků vpravo, který se prve octl mimo mé zorné pole, se pokusil zvednout a hledal cosi pod sakem – aspoň tak mi to Vráťa později vysvětloval, když se překotně omlouval, že mi málem upálil hlavu.

„Ale tou třetí ranou jsem ho dostal,“ dodával vítězoslavně.

„Jo, a tu chudinku pokladní tou první, hovádo,“ syčel jsem jak papíňák. „Zabils dva lidi, vole, takže teď po nás půjdou jako zběsilí! Dokud šlo jen o prachy, byla to sranda. Jenže teď jsme nepřátelé veřejnosti, slyšels’ je z televize...“

Měli jsme v chatě v lesích přenosný televizor, na autobaterii, a koukali jsme na zprávy, takže jsme měli všechny jobovky z první ruky. Nebýt zkrátka maličkosti, tedy dvou mrtvol,

co za námi zůstaly na dlaždičkách té pitomé banky, klaplo všechno parádně. Julie předjela v pravou chvíli s kradeným bavorákem a nechala ho stát s běžícím motorem před bankou; my do něj tři minuty nato skočili a než se kdokoli vzpamatoval, byli jsme v tahu. Za deset dalších minut už jsme přisedali na lesní mýtině do terénního mitsubishi. A po dalších pěti minutách jsme naložili o kousek dál Julii, která odstavila do houští Vráťovu škodovku...

K odbočce do vojenského prostoru nám zbývalo ujet pouhých deset kilometrů. Cestou jsme minuli policejní vůz, řítil se v protisměru s rozzatým majákem a vyjící sirénou. Ani si nás nevšiml. Zběsile přece hledali dva chlapy v bavoráku a ne trojlístek v terěňáku...

O půl hodiny později jsme už lemtali pivo, vychlazené v potůčku. Vráťa, všechna čest, pamatoval na všechno a navezl do lesní chaty zásoby všeho druhu. Zkrátka idyla.

Vzdor tomu jsme si o tři dny později lezli navzájem všichni dost na nervy. Tedy, hlavně já s Vráťou: když jsme spočítali peníze, vyšlo nám dvaadvacet milionů sto třiačtyřicet tisíc pět set dvacet korun: víc než sedm melounů na osobu. Anebo taky – víc než jedenáct? Nahlas to neřekl žádný, ale myslili jsme na to asi oba. Jen Julie byla v pohodě, protože s tou se počítalo v každém případě. A ona to, mrcha, ovšem věděla. Původní dohoda zněla, že počkáme v chatě týden. Vráťa tvrdil, že nikoho nenapadne, že bychom se mohli schovat takhle blízko a na tak dlouho. Pod svícem bývá tma, říkal, ale v pátek mu to už nedalo a rozhodl se zajít pěšky do vsi, asi pět kilometrů vzdálené, na výzvědy. Nerozmlouval jsem mu to, a Julie taky ne. Aníž jsme si něco řekli, oba jsme se těšili na chvíli samoty. Tedy, samoty ve dvou...

Sotva se za Vráťou zavleho mlází, vltli jsme do postele a neviděli neslyšeli: ztratili jsme pojem o čase a bylo nám božsky.

„Žádný chlap se v tý bance nezvedal,“ řekla potom udýchaná Julie. „Vráťa se mi přiznal: chtěl sejmout tebe, jenže se mu třásla ruka a netrefil.“

Už jsem jí věřil. Bylo strašně příjemné věřit jí, když tak ležela pode mnou jako líbezná krajina a pahorky. Věřil jsem jí na slovo. Ale řešení jsem odkládal. Měl bych Vráťu zabít, než zabije on mne, říkal jsem si, ale současně se mi strašně nechtělo vymýšlet nějaký plán, jak to provést. Mrtvola v zádech vždycky komplikuje věci. Možná by se ještě dalo dohodnout po dobrém, rozdělit se a rozejít, on na jednu stranu, já s Julíí na druhou.

„Dvaadvacet je víc než sedm,“ řekla; asi mi četla myšlenky. Políbil jsem ji na rty a zašepтал, že má stoprocentní pravdu. A usnul jsem jako špalek. Což byla pitomost první velikosti. Protože když jsem se probral, mířil mi Vráťa na hlavu a vypadal dost zuřivě.

„Hajzle,“ syčel.

Aspoň to bylo dobré znamení. Když má někdo touhu se ještě vykecávat, nehodlá honem honem stisknout spoušť.

„Promiň,“ řekl jsem kajně a hledal očima Julii. Krčila se v koutě, nahatá jak prst, a pod okem se jí dělal utěšený monokl, jak jí zřejmě na uvítanou jednu vrazil.

„Odprásknu tě jako psa,“ zařval.

„Líp než v tý bance?“ otázal jsem se.

„V jaký bance?“ ztuhl; nepochopil, anebo že by Julie žvanila?

„Neykašleme se na to?“ navrhl jsem smířlivě. „Ženský odchází a přicházejí, kamarádství trvá.“

Chvilí nad tím uvažoval, pak pravil zarytě: „Hajzle, odstfílím tě jako psa!“

„Nějak se opakuješ, kámo,“ ušklíbl jsem se a posadil se na posteli. „Asi bude lepší, když vypadneme ven, ne? Jednak je tu dáma, a pak – musel bys po mně uklízet krev...“

Pokýval spokojeně a ukázal mi hlavní ke dveřím. Na jedinou potřebnou vteřinu mě pustil z očí. Hmátl jsem pod polštář a vytáhl svou věrnou beretu. Měl jsem ji ještě z legie, sedla báječně do ruky a uměl jsem to s ní i poslepu.

Stačil jeden výstřel, můj velitel v legii vždycky říkal, že se nemá plýtvat municí. Když jsem se pak na Vráťu šel podívat zblízka, neměl pravé oko a v týle mu chyběl kus hlavy. Střelivo, co jsem si zvykl užívat v Africe, nadělá v člověku hroznou paseku. Když chytí včelíčku do lýtky, urve mu nohu.

„Musíme ho pochovat,“ řekl jsem věčně Julii. Kupodivu, už se ani neklepala. Fajn holka do nepohody...

K večeri nám udělala smaženici: zásoby docházely, museli jsme šetřit. Ale beztak jsme se dohodli, že vlastně není důvod tvrdnout v té divočině do pondělka. Vypadneme nazítří a ve středu můžeme být někde daleko: na Lanzarote, Seychellách, Mauritiu – prostě kam poletí první spoj z Frankfurtu...

Houby s vejci voněly báječně, snědl jsem jich celý kastrol: Julii přešla při vaření chuť, když jí padl pohled na čerstvý hrob pod verandou. Chtěla tam dát Vráťovi křížek, ale já to zatrl: čím později jeho mrtvolu objeví, tím líp, a proč jim hledání usnadňovat.

„Ani jsem netušil, že znáš tolik hub,“ podívoval jsem se.

„Jo, vyznám se v nich, rodiče mě na ně tahali odmalinka. Nenáviděla jsem je! Na houby se musí časem a mně se chtělo tak spát...“

Mně se chtělo taky do postele. Přece jenom už nestíhám lidi dnes a denně a nervy jsem měl trochu na pochod. V noci jsem se ale probudil a bylo mi zle od žaludku. Julie seděla v křesle a kouřila.

„Nemůžeš spát?“ optal jsem se mezi blitím.

„Čekám,“ řekla tajemně.

„Nač?“ zavřel jsem.

„Až zeslábněš,“ usmála se. „A už je to asi tady.“

Skutečně jsem se nemohl ani zvednout z postele. A docházelo mi, že se v těch houbách vyznala zřejmě opravdu dobře: až příliš dobře...

„Dva jsou na dělení míň než tři, ale jistě uznáš, že dočista nejlepší je nedělit se s nikým,“ řekla mile a vstala. V ruce držela mou pistoli. „Jestli hledáš po polštářem tohle, tak nehledej! Vzala jsem ji do úschovy, když jsi spal...“

Popadla jednu brašnu, odnesla ji do auta, pak se vrátila pro druhou. Ode dveří mi poslala vzdušný polibek.

„Julie,“ křikl jsem za ní. „Nejezdí pryč...“

Práskla dvířka, zakašlal startér. A pak se ozval výbuch a plameny změnilly temnou noc v den. V Africe jsem si zkrátka zvykl nevěřit nikomu. Zvlášť když jde o hodně peněz a život visí na jednom jediném autáku, bývá lepší si ho pojistit. A já se v náložích vždycky vyznal...

V chatě začíná být horko: od hořícího auta chytíl les kolem, týden nesprchlo. A teď už plápolá i dřevěná chata. Budu mít kremaci s plnou parádou. Místnost se pomalu plní dýmem. Nutím se dýchat zhluboka, jako u doktora – abych to měl odyté, než plameny dorazí až ke mně. Dýchat, dýchat – nedýchat...

MUZEUM POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY

Ke Karlovu 1, Praha 2

tel.: 224 922 183

fax: 974 841 091

e-mail: muzeum@mvcz.cz

PROGRAM SRPEN 2009

STÁLÁ EXPOZICE

- * Historie, vznik, vývoj a činnost bezpečnostních sborů na území našeho státu, kriminalistika a známé kriminalistické případy, prezentace problematiky cizinecké policie, dopravní a letecké služby a náhledy do vývoje speciálních policejních složek.

VÝSTAVY

- * do 16. 8. **Foto 4 Fun** – výstava fotografií z přírody Pavla Kadeřábka
- * do 16. 8. **Praha malých umělců** – výtvarné práce dětí z E-dílny manželů Elšíkových
- * do 31. 10. **Kriminalistika proti zločinu** – na výstavě k padesátému výročí Kriminalistického ústavu Praha jsou prezentovány především mediálně známé případy včetně příslušných artefaktů, kdy znalecké zkoumání vedlo k dopadení pachatele či výraznou měrou přispělo k jeho usvědčení.
- * do 31. 10. **Kriminalistický kabinet 1954–1970** – výstava ze sbírek muzea doplňuje výstavu Kriminalistického ústavu Praha nejen prezentací dokumentace mnoha významných dobových kriminálních případů, ale i ukázkou amatérsky upravovaných a podomácku vyrobených střelných zbraní.
- * **Ochrana obyvatelstva** – expozice Hasičského záchranného sboru
- * **Prostituce staré Prahy, Ochrana osob a majetku** – stálé výstavy
- * **Dětské dopravní hřiště po dobu prázdnin v rekonstrukci**
- * **Informace o programech a případné objednávky na tel.: 974 824 862**
- * **Internetová adresa** – <http://www.muzeumpolicie.cz>
- * **Expozice je otevřena denně mimo pondělí od 10.00 do 17.00 hod.**
Změna programu vyhrazena

NA CESTĚ ZA KULTUROU DOŽIVOTNÍ ŠOK

Podnikatelka z malého krušnohorského městečka připravila dvaceti spoluobčanům výlet do hlavního města, návštěvu divadla ke konci školního roku, umělecký zážitek v předprázdninovém čase, setkání s herci, které obvykle vídáme jenom v televizi nebo v biografu.

Jenomže kousek za humny čekal dvacítka natěšených lidí v mikrobusu – mezi nimi pět dětí – hrůzný okamžik!

Na dlouhém rovném úseku na silnici (dostí nemile pověstná I/13) mezi Ostrovem nad Ohří a Kláštercem nad stejnou řekou vjel u dědiny Damice na hlavní tah z vedlejší komunikace zcela nečekaně osobní automobil. Nedal přednost malému autobusu, trefil jej do pravého boku, srazil z vozovky. Řidič vozidla s předností v jízdě se v nejposlednější chvíli sice pokusil strhnout řízení, zabránit srážce ovšem nebylo v jeho moci. Autobusek skončil mimo silnici, narazil do sloupu telegrafního vedení – a převrátil se na levý bok.

Jedna starší žena děsivý střet na místě – pod „sestřeleným“ vozem – nepřežila. Dalších osmnáct cestujících, včetně všech dětí, bylo po nehodě rozvezeno do nejbližších nemocnic s rozmanitými, život méně ohrožujícími úrazy, se zlomeninami, s otřesy mozku, s tržnými ranami a zhmožděninami.

Skupinka řidičů, kteří byli víceméně bezprostředně na místě neštěstí, pohotově pomocí několika heverů nadzvedávala havarovanou karoserii, protože však hrozil posun hmotnějšího automobilu, vyzněla vyprošťovací záchranná snaha naprázdno. Třináctileté děvče „osvobo-

dili“ zpod vraku s těžce zdevastovanou rukou až profesionální záchraňáři.

Aby nepřišla o paži, startoval k jejímu transportu z nemocnice v Ústí nad Labem po prvním odborném lékařském ošetření – ještě v tu sobotu večer – záchranářský vrtulník. Dívka skončila na specializovaném zdravotnickém pracovišti Thomayerovy nemocnice v pražské Krči.

O tom, kdo incident v silničním provozu zavínil, není podle policie pochyb. „Jednoznačně je to neřádání přednosti v jízdě,“ praví se v oficiálních záznamech. V „souběhu“ s „oslabenými“ schopnostmi řízení mladého muže za volantem.

„Řidič (29), který způsobil dopravní nehodu, byl obviněn z trestných činů ohrožení pod vlivem návykové látky (měl v krvi 1,91 promile alkoholu!), řízení bez řidičského oprávnění (!) a neoprávněného užívání cizí věci (auto bylo ukradené!).“

Byl podán návrh na vzetí do vazby, vazba však uvalena nebyla, což otráslo širokým okolím – i policejním přesvědčením.

Zajímavá může být – na tomto místě a z našeho autorského hlediska – též míra provinění, ne-li přímo spoluviny, u spolujezdců bezohledného pachatele zločinných skutků (byli 2 a oba dospělí): Museli totiž vše v daný okamžik podstatné – a nepatřičné – o muži usadajícím k řízení cizího osobního automobilu vědět! A mohli tedy – nebo přesněji v duchu obecného dodržování zákona měli – trestuhodnému chování/rádění „kolegy“ zabránit!

Naše zákony zatím – bohužel? – podobné „spoluaktivity“ neposuzují/netrestají (snad s výjimkou spolucestujících ve vozidle, které převáží – a zúčastnění to vědí – v kufru zavražděnou osobu za účelem jejího „zmizení“ ze světa).

Zpět k výše popisované dopravní nehodě: řidiči hrozí za to, co způsobil, trest odnětí svobody možná až na 6 let (zřejmě i dle přihlednutí soudu k jeho kriminální minulosti, případným recidivám atd.)...

/ki/
Foto P ČR

HRA

Tajné hroby v lestech, na polích nebo ve sklepech patřily odjakživa a neodmyslitelně ke spleti kriminálních případů. Snímek z exhumace je starý šedesát let.

na vraždu

skončila smrtí

Neměl mnoho času. Musel jednat co nejrychleji! Táhl své břemeno balkonovými dveřmi na dvorek k autu. Nastartoval a rozjel se směrem k lesu. Byla to tichá, opatrná jízda, za žádnou cenu nechtěl vzbudit pozornost spících sousedů. A pak – pohřební vozy vždycky jezdí pomalu a tiše.

Mimořádný, v historii našeho soudnictví výjimečný případ se odehrál na půdě jižní Moravy. Jak už to někdy bývá, vše začalo banální lapálič. Rozvodové líčení manželů Gustíkových u jistého okresního soudu bylo v říjnu 1995 krátké. Nedostavila se totiž navrhovatelka Karla. Její manžel, 20letý Jozef, jen krčil rameny: „Včera mi ještě tvrdila, že se k soudu chystá!“

Pak se ale rozjel kolotoč varovných signálů, který znepokojil především Karliny rodiče. Ještě v den zmarněného přelíčení bylo nalezeno auto, kterým měla mladá paní odjet k soudu. Stálo jen pár kilometrů od jejího bydliště, opuštěné a nezamčené, s klíčky v zapalování. A co šatník? Zůstal prakticky kompletní a v něm takové věci, bez kterých by, byť jen nakrátko, sotva odjela. A kam zmizela její noční košile?

Jozef Gustík přistoupil k manželčině pohřšování dost laxe: „Nevím, kde může být. Svým odchodem mi pije krev. O syna se postarám.“ V nejmenším nejevil snahu oznámit pohřšování své manželky policii. Koncem října tak učinil Karlin otec: „Noc, kdy dcera zmizela, parkovalo zeťovo auto na dvoře. To bývá jen výjimečně. Dále mi není

jasné, jak by se dcera dostala ke klíčkům od auta. Zeť je totiž nosí stále u sebe, aby Karla nemohla vůz používat.“ A pak vyhodil do protokolu svůj hlavní trumf, že Karlino zmizení nelze brát na lehkou váhu: „Hrozně milovala svého malého syna! Nikdy by bez něho z domova neodešla!“

POSLEDNÍ MANŽELSKÁ NOC

Vyslechnut – a hned několikrát – byl logicky taky manžel. Popsal počátek vztahu a sňatek v roce 1993, také postupné ochlazování vztahu:

„Bylo to dobrý, než jsem nastoupil pětiměsíční náhradní vojenskou službu. Pak už se mnou žena odmítala intimně žít. Tvrdila, že byla znásilněna, že všechny muže nenávidí. Radil jsem se o tom s jednou psycholožkou. Ta mi řekla, že manželčino tvrzení může být jen záminka. Že si třeba našla milence... Když jsem svou ženu začal tajně sledovat, brzy jsem se přesvědčil, že milence skutečně má. Od té chvíle jsme se začali hádat a vše šlo k rozvodu. Karlina rodina stála na její straně, takže ten špatný jsem byl já.“ O manželském odcizení svědčí i dopis, který Karla napsala v září 1995 svému milenci: „Musím věčně poslouchat ty jeho řeči. Ty kecý nejde přeslechnout. Sotva klapne hubou, musím si jít někam ulevit, nebo bych ho musela pšatit.“ Jozef Gus-

tík spáchal v létě 1995 demonstrativní pokus sebevraždy požitím medikamentů. Byl to mladicky naivní čin, neboť jak známo, podobné slabošství ještě nikdy žádné ženské srdce neoblomilo. Spíš naopak. Ani Karla nezahorela opětovnou touhou po Jozefovi. Tomu vynesl suicidní pokus pobyt v psychiatrické léčebně. Když se vrátil, bylo manželství definitivně v troskách. Citujme z jiného Karlina dopisu: „Sežral nějaké prášky na tu svou alergii, asi to přehnal, protože celý den a noc spal. Chtěl mi zahrát na city, asi si myslel, že mu skočím kolem krku.“

Jak vypovídal Gustík o kritickém večeru? „Kolem 23. hodiny jsem se vrátil z restaurace. Manželka se dívala na televizi. Mluvili jsme spolu jen krátce, týkalo se to zítřejšího soudu. V noci mě probudil synův pláč. Manželka v pokoji nebyla, jestli spala v obýváku, nevím. Postaral jsem se o syna a znovu usnul. Probudil jsem se až v šest ráno, kdy se vrátili manželčini rodiče z noční směny. Manželku jsem nikde neviděl, domníval jsem se, že si vzala moje auto a někam odjela.“

ZNEKLIDŇUJÍCÍ VRTULNÍK A KOLOTOČ DOTAZŮ

V listopadu 1995 pátral nad dotyčnou moravskou obcí vrtulník s termovizí, reagující na teplotní rozkladných procesů, kterým musí

projt každá lidská nebo zvířecí mrtvola. Let skončil bez pozitivního nálezu, nicméně Karliným rodičům neušla Jozefova nervozita. Týden před vánočními svátky se Jozef Gustík odstěhoval ke kamarádovi do sousední vesnice.

Druhý den zjistila matka pohřešované ženy následující věc: „Svlékala jsem povlečení z deky, kterou zet' užíval. Zjistila jsem, že na

Tým policejních expertů nad otevřeným hrobem

vy? *Vyhrotila se situace tak, že jste se neovládli a Karlu fyzicky napadli, až jí tekla krev? Došlo i na dotazy *Pokud vaše manželka nežije, víte, jak zemřela? Pokud je už vaše manželka mrtvá, víte, kde se její tělo nachází?**

Dosud nikdy netrestaný Jozef Gustík obstál se sporným výsledkem. Fyziodetekční vyšetření odhalilo řadu atypických reakcí, zpochybňujících pravdivost daných výpovědí. Jenomže „detektor lži“ je jen podpůrným prostředkem při zvažování možné viny podezřelého člověka. Nemůže obstát jako přímý důkaz, jen jako součást uceleného kruhu důkazů nepřímých. Takže Gustík dál pobýval na svobodě... Od Karlina zmizení uplynul rok.

VRAŽDA, NEBO ZABITÍ?

Pak přišel 18. prosinec 1996. Jistý pan Hamerník, obyvatel obce, kde kdysi spolu žili i manželé Gustíkoví, šel do lesa vyvenčit své dva psy. Zvířata se zastavila u díry po těžbě hlíny, vlezla dovnitř a silně štěkala. „Když jsem vstoupil do díry sám, uviděl jsem část zubů a část lebky. Víc jsem nehledal a šel jsem oznámit nález na policii.“

Hodinu před půlnocí se podařilo kriminalistům, technikům a soudnělékařským expertům vytáhnout z jámy zetlelé tělo s tendencí k rozpadu, uložit do vaku a odvézt k detailnímu ohledání. Patří tělo Karle Gustíkově? A jakým způsobem zemřela?

„Na první otázku jsme dostali kladnou odpověď,“ vzpomínal plukovník JUDr. Jaroslav Hofman z někdejší Krajské služby kriminální policie a vyšetřování v Brně. „Stomato-

Kosterní nález znamená pro kriminalisty vždy úzkou spolupráci s řadou odborníků, mimo jiné stomatology, antropology, nezbytná je analýza DNA.

dece je část potahu vystřížena a vystřížené místo je začerněno!“ I tak zůstaly na dece droboučké stopy krve. Jak prokázala expertiza, krev nemohla patřit Gustíkovi.

Jozef tvrdil, že je neviný a souhlasil, že se podrobí vyšetření na tzv. detektoru lži. Absolvoval je začátkem ledna 1996. Expertka Kriminallistického ústavu Praha jej zahrnula několika sériemi otázek a podotázek. Zaznělo například: *Pokud došlo poslední večer po vašem návratu z restaurace k hovoru s manželkou, za jakých okolností se tak dělo? Ze čtrnácti možných odpovědí citujme např. *Karla vám nějak vyhrožovala? Vyhrožoval jste Karle**

logický nález přesvědčivě odpovídal zdravotní dokumentaci pohřešované ženy. Horší to bylo s příčinou smrti. Bylo jasné, že důkazy vůči pachateli příliš oplývat nebudeme.“

Pitevní nález kriminalistovu skeptici potvrdil. Stav těla po ročním pobytu v zemině neumožnil soudním lékařům konstatovat s jistotou, jak Karla zemřela: *„Kosti nebyly porušeny... Tečkovité krevní výronky pod poplcnici a na povrchu srdce mohou nasvědčovat dušení. Mechanismus dušení není možné zjistit.“*

21. prosince byl Jozef Gustík opět zadržen a vyslechnut. Přiznal, že se osudný večer s manželkou pohádali, komu připadne po roz-

vodu syn. „Chtěl jsem ji chytit za rameno. Svezla se mi ruka pod její bradu, na krk. Došlo k prudkému pohybu a jak padala, ozvalo se křupnutí. Přestala se hýbat, nemohl jsem jí nahmatat tep. Došlo mi, že jsem zabral moc a zlomil jí vaz.“

Gustík napadlo, aby manželčinu smrt zinscenoval jako přešpádní. Že vzala cestou nějakého stopaře-maniaka, který ji zabil. Proto uvázal ženě kolem krku šňůru a utáhl. Tělo pak autem odvezl do lesa, provaz sejmul a mrtvolu hodil do jámy, kterou zaházel hlínou. Po svém návratu si všiml zakrváceného povlečení, tak kus látky vystříhl a otvor zamaloval černou tuší.

SOUDNÍ MARATÓN ROZUZLEN

Vyšetřovatel kvalifikoval smrt Karly Gustíkové jako trestný čin vraždy podle § 219. Tomu odpovídal posudek soudní znalkyně z odvětví psychologie – Gustík je schopen reagovat v kritické situaci abnormně. Při pocitu, že byl zklamán nebo podveden, prožívá nenávisť, dokáže jednat tvrdě až bezcitně. S tím se ztotožnila i žaloba státního zástupce: „V úmyslu usmrtit přistoupil Gustík k manželce zezadu a zardousil ji stisknutím krku ohnutou pravou paží, čímž došlo k uzavření dýchacích cest a následnému udušení.“

Jenomže pak došlo k soudnímu maratónu i na tuzemské poměry nevídanému. Krajský soud třikrát kvalifikoval kauzu jako ublížení na zdraví s následkem smrti, vyřkl verdikt o osmiletém trestu, nicméně po odvolání státního zástupce Vrchní soud vždy kauzu vrátil k novému projednání. V květnu 2001 se tak Krajský soud vracel ke stejné kauze už počtvrté!

Během všech dosavadních přelíčení využil Gustík svého práva a na téma smrti své ženy nevyprávěl. Nejinak tomu bylo i nyní. Soudci se proto zaměřili na nový doplněný posudek z odvětví soudního lékařství včetně posudku vypracovaného soudními lékaři z Prahy. Znalci upozornili, že k usmrcení ženy nemohlo dojít jen krátkým, několikavteřinovým sevřením hrdla oběti. Vše nasvědčuje tomu, že žena jen ztratila vědomí, ale žila. Dušení bývá provázáno poklesem krevního tlaku, proto Gustík jako laik nemusel pohmatem na tepnu na hrdle bezpečně rozeznat, zda je jeho manželka mrtvá či nikoliv.

Smrtícím mechanismem se tak stalo až zatažení škrtidla kolem krku, kterým chtěl Gustík fingovat násilí neznámé osoby. Fakt, že žena do té doby žila, potvrzuje zakrvácené povlečení – utažení škrtidla vyvolalo krvácení z nosu, případně z oděrek, vyvolaných strangulační rýhou.

Senát Krajského soudu v Brně proto kvalifikoval čin jako vraždu a odsoudil 21. května 2001 Jozefa Gustíka k odnětí svobody v délce 12 let. Obžalovaný se odvolal: „Vinu na manželčině smrti nemohu zapírat. Ale úmyslně jsem ji zabít nechtěl!“ Vrchní soud v Olomouci však 26. července 2001 předchozí verdikt potvrdil: „Za trestný čin vraždy je sazba deset až patnáct let, proto nelze považovat trest 12 let jako nepřiměřeně přísný.“

Viktorín ŠULC
Foto archiv autora

Dům v Plavecké ulici je připomínkou staré tragédie

Před domem v pražské Plavecké ulici postávaly dvě paní. Vracely se z nákupu, ale zdaleka ještě nestačily probrat informace, „zajímavější obě strany“. I přes nespornou zajímavost debaty si povšimly mladíka, který vyběhl z domu, jako by mu za patami hořelo. Dlouhý světlý kabát měl zamazaný krví.

NENÁVIST V OKU

Každá debata, i ta ženská, musí jednou skončit. Dámy vstoupily do domu – a zažily krutý šok. Hned za dveřmi ležel v tratolšti krve nějaký mladík. V pravém oku měl hluboko zabodnutý nůž. O kus dál ležela sekera...

Takové bylo rozehrání dalšího případu majora Zahrádky, o kterém si dnes budeme vyprávět. Zpřesňující údaje poskytnou už poněkud zažloutlé listy vyšetřovacího spisu: „Dne 12. listopadu 1973 ve 14.15 hodin v Praze 2, Plavecké ul. č. 10, napadl neznámý pachatel za vstupními dveřmi z ulic ve vražedném úmyslu sekerou

a nožem 16letého studenta Střední průmyslové školy potravinářské technologie Otakara Majeríka.“

Zraněný chlapec byl v bezvědomí dopraven do fakultní nemocnice v Praze 2, kde téhož dne v 16.20 zemřel, aniž by se z kómatu probral. Přečteme si též pár řádek z pitevního protokolu: *Bezprostřední příčinou smrti – která se nedala odvrátit – je šok při vykrvácení, dále pohmoždění a otok mozku. Z úrazových změn byly zjištěny mnohočetné bodné a sečné rány do hlavy, levého ramene a horních končetin, dále bodná rána pravé očníce, pronikající až do*

hrtanu, zlomeniny klenby a spodiny lebny, pravé horní a dolní čelisti a povrchní pohmoždění mozku v pravém spánkovém laloku.

„Jinými slovy – masakr,“ dodal vždy starý Zahrádka.

PÁN PŘED ŠKOLOU

Kriminalisté neměli pochyb, že k brutální vraždě došlo během oné debatní půlhodinky před vchodem do domu. Málokdy se povede, aby byli svědci tak blízko činu a ničeho si nevšimli! Jedinou kloudnou stopou, ještě spíš podezřelým, tak zůstával už zmíněný mladík v béžovém – ale taky zakrváceném – kabátě! Detektivy by přirozeně zajímaly další podrobnosti jeho popisu, ale údajů bylo zoufale málo: *Měl statnou postavu a utíkal, až za ním dlouhé šosy kabátu vlály...*

Časový snímek posledních hodin beztaku krátkého Majeríkova života se stalo rutinou záležitostí. Škola, kterou studoval, stojí v nedaleké Podskalské ulici. Vyučování skončilo ve 14.00, krátce před čtvrt na tři Otakar odešel ze školy. K domu číslo popisné 10 neměl žádný vztah, nikdo z nájemníků ho neznal. Aspoň to všichni shodně tvrdili.

Sledoval snad Otakara od školy nějaký sadista, který chlapce vtačil do náhodně vybraných dveří? (Poznámka pro nepamětníky: do konce 80. let minulého století nebylo zvykem domovní dveře úzkostlivě zamykat jako dnes!) Rozzulení přineslo svědectví jednoho z Majeríkových spolužáků: „Na Otou čekal před školou nějaký pán. Určitě mu bylo víc jak třicet let, byl podsaditý, v tváři obtloustlý. Normálně se s Otou pozdravili a po krátkém rozhovoru spolu odešli směrem k Plavecké ulici.“

BYL ROZCUCHÁN A ODEDECHOVAL

„Slyšela jsem, jak za mými zády někdo běží...“

Oproti operativcům a vyšetřovatelům, kteří tenkrát v listopadu měli k dispozici jen pramálo údajů, můžeme s odstupem času pohodlně nalistovat stránky, popisující pachatelův odchod z místa činu...

Jeho kabát i nohavice byly skutečně silně znečištěny krví oběti. Všiml si toho cestou na zastávku tramvaje u Železničního mostu. Kapesníkem si otřel ruce od červené, až překvapivě lepkavé tekutiny, kabát svlékl, obrátil a přehodil si ho přes ruku. S kalhotami a botami se v danou chvíli nedalo dělat nic. Cestu tramvaj domů absolvoval bez problémů, ale umělý klid stál jeho abnormální psychiku až příliš sil – na dohled od svého bydliště zase začal utíkat.

Svědčí o tom i svědectví 22leté Zdeňky: „Vracela jsem se kolem patnácté hodiny ze zaměstnání. Krátce před domem, ve kterém bydlím, jsem za svými zády slyšela někoho běžet a silně a hlasitě oddechnout. Když jsem se tím směrem podívala, spatřila jsem Mirka Šafránka, bydlícího ve stejném domě jako já.“

Byl rozcučán, ve tváři měl nepřírozený výraz a v ruce křečovitě držel smotaný kabát. Když mě poznal, jako by se zarazil a k domovnímu vchodu již došel krokem.

Po vejítí do domu se dal znovu na úprk po schodech do druhého poschodí, kde bydlí. Ještě jsem viděla, jak Šafránkovi přišla otevřít jeho matka, kterou bylo slyšet, jak se ptá: *Prosím tě, co se děje?*“

DOBŘÍ POSTŘEH V KOUPELNĚ

Výpověď Majeríkova spolužáka nasvědčovala tomu, že oběť svého vraha nejspíš znala. Jaký mohl mít pachatel motiv, že se na ulici choval přátelsky a brzy na to přešel do likvidační agrese? Šlo o léčku vůči nenáviděnému Otakarovi?

„Nešťastná matka oběti – manželé Majeríkovi byli rozvedeni – přísahala, že ani ona, ani syn neměli nepřítel. Mstu vyloučil i otec... Ale to jsme brali s rezervou. Stará zkušenost říká, že rodiny obětí neříkají ani v tak vypjatých situacích holou pravdu. Že bagatelizují, či zatajují sváry s okolním světem,“ konstatoval Zahrádka.

Takže hledání pachatele a jeho motivu probíhalo též mezi příbuznými a známými rodiny Majeríkových. Jeden z operativců navštívil i rodinu Šafránkových. 68letá vdova Bedřiška Šafránková, teta paní Majeríkové, žila už dvanáct let jen se synem Mirkem. Nad otázkami pána v civilu bezradně krčila rameny, třebaže zprávu o prasynovcově smrti přijala se zděšením. Šlo o normální příbuzenskou reakci? Nebo v její lamentaci zaznělo něco navíc, něco osobního?

Detektiv nebyl žádný začátečník. Při odchodu jako by si spletl cestu a místo ke dveřím bytu zamířil do koupelny. Na šňůře tu schnul kabát béžové barvy, sako, kalhoty a košile! „Syn se včera popral a všechno zvalel. Tak jsem to musela všechno vyprat,“ řekla rychle paní Bedřiška, aniž by tajný na ní tuto informaci vyžadoval. Ale detektiv nejevil o věci v koupelně sebe-menší zájem... Aspoň navenek.

MATČINY OTAZNÍKY

Ve skutečnosti začalo horečně ověřování rodinné anamnézy Bedřišky a Miroslava Šafránkových. 39letý Mirek vychodil osm tříd zvláštní školy, po skončení docházky začal pracovat – pod matčiny dozor – jako domácí dělník Drutěvy. V poslední době zhotovuje zlatnické krabičky na šperky. Vydělává měsíčně kolem tisícovky, celý obnos odevzdává matce, která ho živí.

V bydlišti požívá Mirek dobré pověsti pro svou srdečnou, mírnou, možná až zakříknutou povahu. Žije samotářsky, s nikým se nestýká, nikoho nevyhledává, však také trpí sníženým intelektem. Lékařská zpráva hovořila o oligofrenii typu lehké debility na bázi encefalopatie.

Aniž by měla tušení, kam se stáčí zájem detektivů, chodila paní Šafránková jako v mrákotách. Stále musela myslet na to, jak její syn přiběhl domů bez zranění – a přesto celý od krve! Co navíc, při prohlídce kabátu našla v náprsní kapse zbrusu nový a čistý nůž. Když se začala syna vyptávat, dostal Mirek hysterický záchvat a vyhrožoval, že se podřeže.

Mirek nakonec odešel k jednomu pražskému příbuznému. Když se za ním matka vydala, rozvinula se morbidní debata *Zabil Mirek Otu, nebo ne?* Mirek nadále matčino podezření rozhořčeně odmítal, jevil známky silného rozrušení a v jednu chvíli mu museli vytrhnout z ruky nůž, kterým proti sobě mířil... Pak se ozval zvonek. Kriminálka.

„ANIŽ BYCH CO ŘEKL“

Šafránek nezapíral. „Nejdřív jsem koupil sekeru. To asi před rokem. Uložil jsem ji ve skříni. Letos v létě jsem přišel na to, že bych jen se sekerou nevystačil. Proto jsem zakoupil ještě nůž. Ten jsem rovněž ukryl ve skříni... V pondělí 12. listopadu jsem se asi ve 13.15 hod. oblékl, nůž si dal do levé náprsní kapsy a sekeru zastrčil v pase za kalhoty.“

Tramvají odjel do Podkalské ulice. Jakmile Majerík vyšel ze školy, zamířil si to Šafránek hned k němu. Nabídl mu, že mu ukáže zajímavé pornografické obrázky. Ale ne tady, to musejí spolu někam do ústraní! Došli, v podstatě náhodně, k domu čp.

10 v Plavecké ulici.

„První vstoupil Ota a zastavil se hned za dveřmi. Já šel za ním, vytáhl jsem z kapsy nůž a aniž bych co řekl, rozmáchl jsem se proti jeho obličej. Zasáhl jsem ho do oka. Ota padl bez výkřiku

k zemi. Vytáhl jsem sekeru a ležícího Otu vícekrát udeřil ranami mířenými na hlavu. Kolem hlavy se mu udělalo tratoliště krve, až mi z toho bylo špatně.“

A motiv? Hodně napovědělo psychiatrické a psychologické zkoumání obviněného: *Jde o osobu silně egocentricky zaměřenou, s velikášskými postoji k sobě samému, se zaměřeností vůči štěstějším a úspěšnějším, s výraznými sklony k agresivnímu jednání... Pro svou vážnou nemoc v prvním roce života se stal středem maximálního zájmu rodičů...*

V pubertě se vystupňovávala citlivost na sebe sama a citová chladnost, až necitlivost k okolí. Začíná si uvědomovat svou nízkou sociální platnost, úkorně prožívá situaci, že byl dán do zvláštní školy a nevyučil se řemeslu. Pocity méněcennosti jsou vzpruhou o kompenzaci, namlouvá si, že je aspoň průměrně chytrý, chce být vědcem nebo malířem. Má pocit křivdy, domnívá se, že se narodil na nešťastné planetě.

DVA JEDNOU RANOU

Zprvu cítil Mirek bezkonkurenční podporu celé širší rodiny. Ota byl tou dobou ještě dítětem a školáčkem. Ovšem pozdější skutečnost, že Otu přijali na průmyslovku, vyvolala u Mirka silně negativní emoce. Začal Otu nenávidět tím víc, jak mladý student prožíval ve škole – a samozřejmě i v okruhu rodiny – úspěchy a uznání.

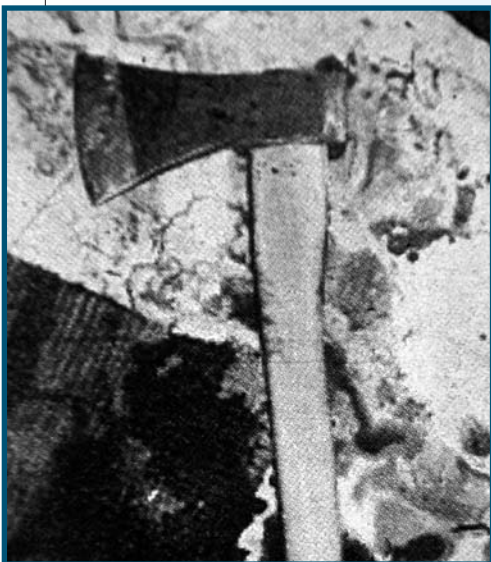
„Ten blbec! Pořád mi ho dávali za vzor. Nejvíc jeho matka! Jak ta na něho byla pyšná!“ vztekal se i při výslechu Miroslav Šafránek. „Pořád mě s ním srovnávali, dávali mi ho za vzor, prej abych si z něj vzal příklad! Přitom já jsem ve všem lepší než on! A navíc moc hezky kreslím... Vždycky když se Majeríková začala s tím svým blběčkem vyťahovat a ohrnovala nade mnou nos, říkal jsem si, že bych se jí měl pomstít. Že se pomstím oběma. Ten nápad se mi zalíbil a tak jsem si koupil sekeru.“

Major Jaroslav Zahrádka na závěr vždycky smutně dodal, že Šafránková pomsta vyšla na sto procent: Půl roku po synově smrti spáchala nešťastná paní Majeríková, která ztratila smysl života, sebevraždu. Vrah dostal vzhledem ke zmenšené přičetnosti nepřilíhý vysoký trest odnětí svobody.

Viktorín ŠULC
Foto archiv autora

Major
Jaroslav Zahrádka

Na místě činu
zůstala ležet
zakrvácená
sekerka

Film**Zlomyslné kouzlo nechtěného**

Jeden klad nutno filmu Jméno krále přiznat: nabízí vpravdě barvitou podívanou

nášejí s patosem tuze teatrálním. Že by už zapomněli, jak se hraje ve filmu?

Celkový dojem nastavované kaše, jíž by

snad bylo lépe na obrazovce – ovšem po nelibostném zásahu střihačských nůžek! Film Jméno krále na velké plátno a celovečerní metráž nestačí, a je to škoda. Být epizodou hezké televizní série, zazářil by docela jinak!

(-ěk) Foto archiv

Natočí se?**PROMLUVÍ MINULOST K DNEŠKU?**

Navzdory bezmála dvacetileté existenční nouzi český film doposud žije a třebaže jeho návštěvnost v kinech se mnohdy počítá na pár tisíc diváků, vždycky se nakonec na natáčení peníze nějak schrastí. Pravda: leckdy jde o snímky chudičké, z nichž postranní zájmy sponzora čpí na sto honů, nebo filmy natáčené v podmínkách skoro amatérských. Což by nevedilo, kdyby šlo jen o výpravu či kostýmy. Jenže chudičké jsou nezřídka i myšlenky, a ty se ovšem za peníze kupují hůř... Jak se zdá z naznačených filmářských plánů, v blízkých měsících a letech se zřejmě dočkáme zajímavého tematického posunu – od současných komedií k látkám historickým a k dramatům. Mělo by jich v tuzemsku vzniknout ke dvaceti... Zejména období nacistické okupace se svými hrdinstvími a krutostmi jeví zvláštní přitažlivost, ale vábí i léta padesátá, osmašedesátá, a také trapné časy normalizační. Jestli na takové snímčky budou chodit diváci, mezi nimiž mají převahu dítky pod dvacet? Toť otázka, ale kdo by si ji kladl, ještě nepadla první klapka?

Klasik Juraj Herz se vrátil do časů poválečného odsunu Němců ve filmu Habermannův mlýn. Vojtěch Jasný hodlá natočit romanci z Terezína. Alice Nellis chystá svůj pohled na drama Lidic podle scénáře Zdeňka Mahlera, Petr Nikolaev hlásí přípravy filmu Tichá pošta. Hrdiny jsou v něm děti, jež za války zachrání sestřeleného francouzského pilota, převážejí ho na saních a ukrývají tajně po vesnicích v okolí.

Za války se odehrává i příběh s příznačným názvem Protektor, který natočil Marek Najbrt, a vrací se do krutých dní po heydrichiádě. Marek Dobeš hlásí britsko-českou koprodukcí filmu Zdenka, jenž začíná v Terezíně a vede dál tragickou trasou na Osvětim a Bergen-Belsen.

Nové režisérské jméno Tomáš Weinreb se objevuje u záměru natočit životopisný film o osminásobné vražedkyni Hepnarové, jež v roce 1973 nákladním autem vjela do lidí čekajících na tramvajové zastávce. Po Kajínkovi tedy další značně divná hrdinka?

Nejhluběji proti proudu času se vrací Karel Janák ve svém příběhu podle Štorcha Lovci mamutů, na začátek první světové války zamíří David Jařab a jeho snímek Hlava – ruce – srdce.

Zajímavý zážitek slibuje příběh scenáristy Marka Epsteina, jenž natočí David Ondříček pod názvem Ve stínu koně. Jde o politickou detektivku z padesátých let, v níž se poctivý a zkušený kriminalista dostává do střetu s praktikami Státní bezpečnosti. Její příslušník je hlavní postavou i ve filmu Radima Špačka Pouta, odehrávajícího se v roce třiaosmdesátém. Jeho příběh plný paradoxů nabídne nevědní herecký úkol Oldřichu Kaiserovi...

(jjv) Foto archiv

Záběr z Herzova snímku Habermannův mlýn

Historická detektivka, jež se odehrává v temném středověku, není žánrem nikterak objevným, nicméně nepochybně oblíbeným: v literatuře i ve filmu. Klade specifické nároky na znalost reálií, výpravu, herce, režii – a zejména na věrohodný scénář. A ten je zřejmě úhlavním kamenem úrazu nového českého snímku Jméno krále, jenž se na pole předlouho v tuzemsku neorané odvážil. A zoral ovšem, co se dalo. Ono se říká, že nešika režisér dokáže zpackat i podařený scénář. Ale když je scénář mizerný, ani génius by z něj slušný film nestvořil. Výrazným příkladem pro toto tvrzení může být právě snímek s názvem Jméno krále.

Režiséra Petra Nikolaeva z geniality podzírát netřeba, ale natočil pár slušných rukodělných výrobků. Nicméně na posledním kousku pohofel. Nevěděl si zjevně rady s dílkem, jehož scénář (podepsán Vlastimil Vondruška) zvolil k realizaci. Málo platné, že obsadil celý houfec oblíbených a uznávaných tuzemských herců, o nichž bulvární tisk rád hovoří jako o hvězdách (Karel Roden, Klára Issová, Markéta Hruběšová, Jan Kanyza, David Prachař, Petr Štěpánek, Lukáš Vaculík, Jan Dolanský, David Matásek...) Málo platné, že našel krásné exteriéry a reály, jež kameraman David Ployhar dokázal pěkně zachytit. Že se zase jednou líbeznou českou krajinou prohánějící bujni oři v počtu málem marnotratném...

Diváci v hledišti se, pravda, nejednou zasmějí, jenže ona to původně snad ani komedie být neměla. Spíš napínavé drama! Avšak napřed moc dlouho trvá, než se děj pořádně rozhybe, aby se posléze některé motivy řešily dost překotně. Taký se moc mluví a věty znějí jaksi šroubovaně – a někteří z aktérů je pro-

Kniha**POTÍŽE S PRÁVNÍM STÁTEM**

Obhájce ve věcech trestních jménem Geoffrey Mason je nadmíru seriózní muž, když oblékne talár, ale ve volných chvílích pořád nedokáže zapomenout na mladší časy, kdy jezdil dostihy – i když jen jako amatér. A vlastně dodnes ho sedlo plnokrevníka nezvladatelně láká a tak se napul potajmu doposud pouští do dobrodružství překážkových dostihů...

Pak je ale surově zavražděn jeden z jeho známých žokejů a podezření padne na jiného jezdce: úspěšného Steve Mitchella.

Mason dostane nabídku, aby obviněného obhajoval a upřímně řečeno, moc se mu ji přijímat nechce. Jenže nenadále se sám ocitá v síti nebezpečných pletich a výhrůžek, je na něj činěn nevybíravý nátlak a začíná mít reálně neblahý dojem, že mu někdo usiluje o život. A tak mu tedy nezbude než vytahnout do bitvy nejen za spravedlnost, ale i o vlastní bytí a existenci...

Takhle svižně se rozjíždí příběh doposud nejčerstvějšiho románu Talár a dres, jak ho pospolu napsali slavný otec a doposud málo známý syn, Dick a Felix Francisci.

Dick Francis je pořád v Čechách detektivkářský pojem – a jméno si nepokazil ani tímhle svým nejčerstvějším dílkem, které teď na české knihkupecké pulty dodal jeho dlouholetý vydavatel, nakladatelský dům Olympia. I obálka zachovává výtvarný styl svazků předchozích, jen jméno překladatelky je nové, neboť skvělá Jaroslava Moserová už není mezi námi.

Nový román zachovává atributy desítek předchozích: postavy se pohybují v prostředí, jež autoři důvěrně znají, jsou životné a umožňují čtenáři upřímně fandit i neméně procitěně nenávidět zlo.

Svižně napsaný příběh dobrou češtinou přeložila Edda Němcová a jeho pointa nám klade znepokojivé otázky. Kolikrát jsme si už v duchu říkali, kam jen náš svět spěje, kdeže je spravedlnost – a kolik korun či euro asi stojí. A teď si je v zastoupení Dicka a Felixe Franciscových zřejmě kladou i občané státu, jenž býval legendou a kolébkou moderního práva – a jejich dnešní hrdina cítí potřebu vzít zákon do vlastních rukou...

(jjv)

S Milanem Kovářem o jeho knize Protiteroristické operace na záchranu rukojmích

Běžný smrtelník si představuje, že příprava a akce speciálních jednotek spadají do režimu přísného utajování. Jaká je realita a z jakých zdrojů vy sám čerpáte?

Jistě, tyto přípravy na protiteroristické operace z taktického hlediska spadají pod nejpřísnější utajení, což je dodržované zejména před samotnou operací. Únik informací je dosti nebezpečným faktorem, jak ilustruje předběžný protiteroristický zásah ve Velké Británii v dubnu 2009. Ale tyto operace samozřejmě přitahují žurnalisty a kromě toho jsou některé informace po příslušném čase uvolňovány.

Jinak hlavním zdrojem mých informací je rozsáhlý archiv, v němž již několik desítek let shromažďuji informace na toto téma. Vše je v podstatě podrobná analytická práce s citem pro detaily.

ÚNIK INFORMACÍ je nebezpečným faktorem

V březnu 2009 rozšířila skromnou nabídku původních českých prací věnovaných problematice boje proti terorismu publikace královéhradeckého policisty a pilného publicisty Milana Kováře s názvem Protiteroristické operace na záchranu rukojmích, s podtitulem Třicet nejvýznamnějších protiteroristických akcí 20. a 21. století. I přes spíše popularizační charakter jde o záslužný titul, který lze směle doporučit všem zájemcům o danou tematiku jako kvalitní základní příručku nejen pro rychlou orientaci. Více informací nabízí následující rozhovor s autorem knihy.

Na úvod vás poprosím o stručnou autocharakteristiku.

Narodil jsem se v roce 1966 a posledních skoro dvacet let pracuji jako policista, samozřejmě České republiky. I když původním povoláním jsem automechanik, nakonec jsem vystudoval vysokou školu s titulem bakalář v oboru sociální patologie a prevence.

Pocházím z východočeské metropole Hradce Králové, kam jsem se po několika kratších obdobích pobytu v jiných městech vrátil a dnes zde žiji s rodinou, manželkou a dvěma syny. Mým velkým koníčkem vedle zvláštních jednotek a terorismu byly a jsou knihy, můj nejoblíbenější autor je Angličan Frederick Forsyth s jeho skvěle zpracovanými díly.

Jak jste se dostal k tematice speciálních jednotek?

Vlastně kombinací mých předchozích koníčků. Nejprve to byly zbraně, s nimi jsem začínal ještě na základní škole za pomoci časopisu Střelecká revue, poté to byla bojová umění. Chvilí jsem cvičil karate a nakonec jsem psal o různých bojových stylech do několika časopisů vzniklých po roce 1989. No a toto vše mě nakonec celkem logicky přivedlo k speciálním jednotkám a potažmo i k problematice terorismu. Na tomto poli jsem spolupracoval nejprve s časopisem Policista a poté i se Střeleckou revue, nemluvě o krátké anabázi s již zaniklým časopisem Comandos a dvou článků v revue Přísně tajné.

Co všechno čtenáři najdou ve vaší nové knize?

Snažil jsem se, snad úspěšně, přiblížit laické, ale i odborné veřejnosti nejzávažnější protiteroristické operace, jejichž cílem byla v drtivé většině osvobození rukojmích. Kniha tak zapadá do tematiky zvláštních světových sil, u jejichž zrodu nebo reorganizace stály některé zde popisované operace. Aby si zde čtenář našel oblast, která ho zajímá, jsem celou knihu rozdělil na jednotlivá časová období. Myslím, že po knize by mohli sáhnout také příslušníci ozbrojených složek mající v popisu práce právě akce obdobného tématu.

Je zde zmínka o teroristickém útoku na letních Olympijských hrách v Mnichově v roce 1972, několika izraelských protiteroristických operací, známých i méně známých. Samozřejmě zde našla britská operace NIMROD na fránském velvyslanectví v Londýně, ale i neúspěšná americká operace EAGLE CLAW v Íránu. Pozornosti by neměla ujít ani proslulá operace německé GSG-9 v Somálsku atd. Vše je završeno krátkým popisem Stockholmského syndromu, což je psychologický jev hrající velkou roli při případných osvobozovacích operacích.

Máte v úmyslu na toto zajímavé dílo navázat dalšími knižními publikacemi?

Rád bych, ale je to samozřejmě odvislé od čtenářského zájmu. Pokud bude, můžu vás ujistit, že se na našem knižním trhu jistě objeví další publikace z oboru zvláštních sil, ale i terorismu, které budou přinášet další nesporně zajímavé informace. Jedna moje kniha na toto téma mimochodem již vyšla v roce 2007, byl to přehled Protiteroristických jednotek v nakladatelství POLICE HISTORY pod názvem TERORISMUS III (Protiteroristické jednotky).

(Kovář, Milan: Protiteroristické operace na záchranu rukojmích. Třicet nejvýznamnějších protiteroristických akcí 20. a 21. století. Praha: Mladá fronta, 2009, 144 s. + 8 s. bar. příl., 229 Kč)

Připravil dp

s kousky ledu a pohodlně se usadil pod košatý kaštan pěkně do stínu.

Cestující na sobě nešetřili. Džusy, limonády, káva, pivo, lid cestující do velkoměsta si dopřával, co hrdlo ráčilo.

Všechno bylo podle Horáčka v pořádku až do té chvíle, než se mezi své pasažery, jen kousek od Horáčka, usadil řidič autobusu. Asi tak pětáctýřicet, štíhlý, černé hodně prošedivělé vlasy, opálená tvář. Bílá košile, sako přes ruku a šoféřská taška přes rameno. Číslice byla u něho, než by člověk stačil mrknout a hned před něho šoupla čerstvě natočený, pěkný orosený půllitr.

„Děkuji, Aničko,“ projevil uznání šofér, chytil pivečko a dal si několik slušných loků. Bylo vidět, že mu za volantem v autobusu docela vyprahlo.

No tohle, zaťukali v Horáčkově mozku andělíčci strážníci. Řidič, má za zadkem čtyřicet lidí a chlastá. Vypadal tak sympaticky a jak tu mašinku vedl... Horáček koukal jako vyjevený a vystrašený nápadník na první návštěvě u rodičů jeho nastávající. Snad i zapomněl zavřít pusu, ale najisto ji zavřel, když před řidiče Anička šoupla druhý půllitr se zlatavým mokem. Ten se nebránil, neřikal já už nebudu, vždyť řídím, cesta je ještě daleká, kdepak. Znova se spokojeně zhluboka napil, zapálil si a se zájmem pozoroval cvrkot kolem. To Horáček nedělal, ten se soustředil pouze na řidiče celý vyděšený z toho, že pije a vůbec si neuvědomuje svoji odpovědnost.

Když řidič dopil, zaplatil a zvedl se k odchodu, věděl Horáček, že přišla jeho chvíle.

Přistoupil k muži, zamával mu před očima služebním průkazem policisty a představil se. „Jsem strážmistr Horáček, pracuji na dopravním oddělení v J. a hodnou chvíli vás pozoruji. Je vám jasné, že jste se dopustil přestupku a že já to nemohu nechat být?“

„To mi jasné není,“ řekl překvapeně šofér autobusu, „a ani nevím proč to nemůžete nechat být.“

„Protože jsem policista a nemohu vás nechat jet, když jste požil alkoholický nápoj. Vypil jste dvě piva, nebo mi to chcete snad zapřít?“

„Ne. To nemohu. To jste přece viděl, ale nevím, proč nemohu odjet?“

„Děláte si legraci. Vy neznáte povinnosti řidiče?“

„Ale ano, vždyť se tím živím, ale nechápu, proč nemohu odjet.“

„Právě proto, že jste pil,“ řekl Horáček a poněkud přidal na důrazu.

„A jo, už tomu rozumím. Vy si myslíte, že se právě teď chystám sednout za volant autobusu, se kterým jsem přijel, a odjet. Ale to se mýlíte. Já jsem tady skončil, vůz jsem předal kolegovi a teď odjedu pravidelnou městskou linkou domů za mámou, ale vy už asi, strážmistře, neodjedete, protože autobus, ve kterém jste jel, už je deset minut na cestě.“

Josef KRATOCHVÍL
Ilustrace Kristina POKORNÁ

OTÁZKA:

Jak velkou maximální pokutu by mohl dostat řidič autobusu, který posléze co požil alkoholický nápoj, chtěl pokračovat v řízení? 1. 2 000 Kč

2. 3 000 Kč

3. 5 000 Kč

Autobus si to šinul okresní cestou plnou zatáček a nepřehledných úseků, ale přesto byla jízda plynulá, bez zbytečného brzdění nebo prudkého odbočování. Řidič byl vyjezděný profesionál srostlý s volantem, přece jen již poněkud obstarožního a někdy trochu vrtošivého vozidla. Z poslední zastávky, v malém městečku na úpatí vysočiny to do okresního města trvalo necelých dvacet minut. Patnáct kilometrů, to není žádná velká dálka. František Horáček, nepříliš vysoký, spíše malý, pětadvacetiletý muž seděl na pravé straně, hned na prvním sedadle a na řidiče dobře viděl. Řídí dobře, říkal si v duchu. Jede klidně, uvolněně, člověk má pocit bezpečí, ještě ani jednou neporušil vyhlášku.

Bylo léto, ručička teploměru se vyšplhala na třicítku, Horáček se potil a těšil se na příští zastávku. Třicetiminutová pauza poskytuje dost času dát si v kiosku na autobusovém nádraží nějaký osvěžující nápoj. Citronádu, džus...

Hned jak autobus zastavil a řidič vyhlásil přestávku, se Horáček zvedl a mazal ke kiosku. Na place se svižně pohybovala holčinka v kratičké sukni a milým úsměvem. Dostal chlazenou citronádu

Řešení zasílejte na adresu redakce nejpozději do 31. srpna 2009

Řešení z č. 6/2009 zní:

z. č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích v § 119 uvádí, že registr řidičů je evidencí údajů vztahujících se k účastníkům provozu na pozemních komunikacích a v odstavci 2/ písm. g) konstatuje, že jsou evidovány přestupky proti bezpečnosti provozu na pozemních komunikacích, za které byla uložena pokuta vyšší než 2.000 Kč. Všechny přestupky tedy nejsou v registru evidovány. Správná je odpověď č. 3.

S politováním sdělujeme našim soutěžícím čtenářům, že tentokrát si na soutěžním úkolu vylámali zuby do jednoho. A tak, byť neradi nemůžeme vylosovat žádného vítěze a připravené knížky zůstanou v redakci na příště.

deset minut s
POLICISTA §
Kupon č. 8/ 2009

Forenzní psycholog a profilér MUDr. René Grumlík, CSc., ve své pracovně

let už emeritnímu primáři Psychiatrické léčebny v Opavě, autoru řady odborných textů, ale taky zhruba pětadvaceti profilů.

Doktor Grumlík je prototyp gentlemána ze staré školy. V útulné pracovně se to nad jeho hlavou hemží odbornými knihami. Nemálo je i vzpomínek. Spíš ořesných než povzbudivých, pokud opomineme ne vždy přítomnou katarzi dopadením pachatele. Neboť svět zločinu a jeho vyšitých lidíček není procházkou po lázeňské kolonádě a rád nechává v myslích svou nesmazatelnou daktylku. Případ z Bělského lesa nebyl výjimkou.

zraňující praktiky, mj. klacík, zaražený do análního otvoru.

Les, kde se vražda udála, patřil v Ostravě k vyhlášeným místům. Zkušení kriminalističtí praktici často dávali k lepšímu, jak tu každoročně na 8. března, tedy na Mezinárodní den žen, zahajovali exhibicionisté svou sezónu. O podezřelé nebyla nouze. Řadu menších trestních deliktů se podařilo zesíleným pátráním objasnit, jenom vrah stále unikal.

MUDr. Grumlík: „Trvalo to pár měsíců a pak za mnou přišel vyšetřovatel případu major Zdeněk Petr. Dnes už není mezi živými a tak si řekněme, že to byl dobrý člověk a dobrý policajt. To slovo policajt nemyslím vůbec pejorativně, rád jsem s ním jako psychiatr spolupracoval a vážil jsem si ho.

Přinesl tenkrát všechny dostupný materiál o vraždě v Bělském lese a já zanedlouho pochopil, že mám sehrát roli jakéhosi detektiva Klubička. Proč ne, řekl jsem si s nádechem černého humoru. Detektivky jsem měl vždycky rád, ostatně se v tomto žánru často vyskytují díla, kde rozlousknutí rébusu napomůže nějaký ten pán v bílém plášti.“

A tak si psychiatr s vyšetřovatelem spolu sedli a probírali případ ze všech stran... Američané tomu říkají brainstorming, *vířeni mozků*. Nebo také *burza nápadů*: Lokalita

MÍT VRAHA V HLAVĚ

Dokáže expert s patřičnou všímavostí a psychologickou erudicí „přečíst“ místo činu tak, aby mu napovědělo, co bylo motivem vraždy a jakého pachatele hledá? Jaké byly počátky profilingu u nás?

(Dokončení z minulého čísla)

DV průběhu osmdesátých let minulého století se začala se zajímavými výsledky FBI ohledně psychologického profilování zločinců seznamovat i naše odborná veřejnost. Zprvu se tak dělo spíš populární formou, mj. překladem textu časopisu *Psychology Today* **LOVCI VYŠINUTÝCH DUŠÍ**.

Teoretické úvahy odborníků o zavedení profilingu se v tehdejší Československu objevily v měsíčníku *Kriminalistický sborník* či čtvrtletníku *Kriminalistika* mnohem později. Jenomže tehdejší pohlavářům čpěly novinky z USA imperialismem, tedy hůř než síra pekelná... A tak není divu, že do roku 1989 se víc dařilo neoficiální profilin-gové praxi, zatímco shora posvěcená teorie chradla na úbytě.

V archivních vyšetřovacích a soudních spisech se můžeme setkat s profilováním v případech pětinasobného vraha Hojera či trojnásobného vraha Straky. Premiéra ovšem patřila MUDr. René Grumlíkovi, CSc., řadu

KLUBIČKOVÉ VÍŘENÍ MOZKŮ

Nehybné ženské tělo leželo jen pár metrů od konečné tramvaje. Snad je opilá a usnula tu, pomyslelo si pár časných ranních chodců. Večerní róba spolu s elegantním kabátem je jen utvzovaly v domněnce, že mladá žena přehnal oslavu blížících se vánoček. Teprve s ranním světlem vyšla najevo ořesná skutečnost. Spánek byl totiž neodvolatelný a věčný – kdosi neznámý se o to postaral mimořádně brutálním způsobem.

„Ten případ se stal večer 22. prosince 1979. Manželé byli na návštěvě u známých, pohádali se a tak mladá paní odešla domů. Společnost jí šla zanedlouho hledat, ale neúspěšně.“ Jinak řečeno, vrah byl rychlejší...

Jako příčinu smrti určil lékař bodnutí do hrudníku s následným vykrvácením. Motiv? Dle všeho sexuální, vždyť pachatel vedle zbraně použil vůči oběti nechutné a bolestivé

místa vedla k vyptávání možného pachatele bydlíště. Jeho surové až opovrhlivé nakládání s tělem oběti zas k vyprecizování motivu. Co když nešlo o ukájení, ale o pomstu? Myšlenky neposedně přeskakovaly jak jiskry nad ohněm, ne každá však zhasla, aby byla zapomenuta.

Práce řadových detektivů, poctivě vykonávaných ne vždy populární policejní *šlapačku* v terénu, přinesla ovoce. Jeden z podezřelých mužů, *fantomů* Bělského lesa, se v minulosti obnažoval před ženou ze sousedství. Vynadala mu do prasáků. *Já tě stejně zabiju, ty sviňo!* prohlásil uražený mladík. Přestože tato žena byla starší než zavražděná oběť, nešlo nad jejich fyzickou podobou mávnout rukou.

Podezřelý muž prvním kolem prověřování prošel. Matka, u které žil, mu totiž poskytla falešné alibi. Tentokrát byl ovšem výsledek důkladnější. Proč přišel 23. 12. pozdě na ranní sichtu? Proč měl poškrábané ruce? Proč se to snažil zakrývat rukavicemi? „Nojo, tu ženskou, tu jsem zabil. Ale omylem. Vě tmě jsem si ji spletl s mrchou, co mně nadávala,“ vypověděl později vrah.

Nadměrné pití piva prý u něho vyvolalo impotenci, přesně vzato neschopnost erekce. Zprvu se ukájel obnažováním a veřejnou masturbací. Později ženy napadal a vyžadoval na nich soulož. Nechtěl ji uskutečnit, nejspíš by to ani nedokázal, ale líbil se mu strach obětí a jejich zoufalá obrana... Soud ocenil jeho *zmýlenou* 23 roky vězení.

VRAŽDA O DOVOLENÉ

„Byl to příjemný pocit satisfakce. Pocítil jsem ho ještě jednou,“ konstatuje dr. Grumlík. „V roce 1988 došlo v Ostravě-Muglinově k primitivní sexuální vraždě. Pachatel napadl osamělou ženu zezadu dlažební kostkou, pak ji odtáhl stranou, mezi stromy a husté křoví do jakéhosi bunkru, přesně řečeno skrýše, které si tu ke svým hrám postavila místní omladina.“

Sestavený profil mj. upozorňuje: „*Pachatel byl velmi dobře obeznán s místem činu, to jak po stránce geografické (křovinatost, nepřehlednost), tak po stránce dějové (obvyklé dění na tomto místě v určitou dobu)... Míra způsobené devastace na hlavě a obličeji – a zřejmě taky poznaná smrt – oběti ho odradila od dalšího zamýšleného jednání, aspoň pokud šlo o dosažení sexuální satisfakce, a tak se vzdálil z místa činu...*“

Ze způsobu provedení (vražedný předmět lze soudit, že pachatelem byl muž. Zakrytí erotogenních oblastí je možno symbolicky interpretovat jako popření sexuality oběti, a to buď ve smyslu odmítnutí jejího sexuálního významu pro pachatele, nebo ve smyslu rozloučení s tím, co pachatele přitahovalo... Nabízí se představa agresivního psychopata s nedostatkem sebedůvěry, s poruchami

navazování adekvátních vztahů k lidem a ženským partnerkám vůbec. Je pravděpodobné, že pachatel má v eroticko-sexuální oblasti nějaký závažný handicap. Jde spíše o jedince nezralého než o sexuálního agresora či sadistického devianta.“

Pachatel unikal dva roky – chybou svědků, kteří mu omylem poskytli alibi. Viděli ho totiž stát na blízké zastávce autobusu a byli přesvědčeni, že nastoupil do přečpaného vozidla a spolu s nimi dojel až na dül Šverma. Zde skutečně pachatel nedlouho po vraždě navštívil personální oddělení. Jenomže realita byla taková, že těsně před příjezdem autobusu ho naproti na zastávce upoutala žena a on se za ní vydal, zatímco nastupující pasažéři o něm ztratili v návalu přehled.

Vztah k „bunkru“ měl rovněž. Byl samozřejmě starší než školáci, kteří si skrýš zbudovali, ale jako jednoduché, v řadě otázek naivní „velké dítě“ měl kamarády spíš mezi dětmi než mezi vrstevníky. Povinnost vykonat základní vojenskou službu se ovšem nevyhnula ani jemu, právě tou dobou spáchal v roce 1990 další zločin, tentokrát v západních Čechách.

„Byli jsme tenkrát s manželkou na dovolené u Karlových Varů,“ vzpomíná dr. Grumlík. „Četl jsem v novinách zprávu o vraždě mladé dívky, kterou pachatel napadl nejdřív zezadu kamenem, pak ji odtáhl do lesa, znásilnil a zavraždil. Doslova jsem explodoval: *To přece musí být náš člověk!* Vždyť je to ten samý způsob primitivního, přitrouble mládežnického napadení!“

MARNÁ HONBA ZA PŘÍZRAKY

Skutečně se jednalo o téhož pachatele. Neuměl navázat kontakt s dívkami a ženami, které se mu líbily. Tak své „namlouvání“ řešil ranou do jejich zátylku. V kódu jeho deviantního chování byla silná tendence vyhlédnout a sledovanou ženu znehybnit. Vzhledem ke svému nízkému věku – první vraždu spáchal ještě jako mladistvý – šel do vězení jen na 14,5 roku.

Profiling nepředstavuje jen sestavení psychického portrétu neznámého pachatele. „Právě v muglinovském případě jsem spolu s kolegy zvažoval možnost, jestli inkriminovaný zločin nespáchala známá firma, deviantně založený člověk, který se poblíž místa činu v kritickou dobu zdržoval, a dokonce měl namířeno stejným směrem jako oběť.“

Navíc jsme zkoumali věrohodnost jedné důležité svědkyně.“

MUDr. Grumlík vypracovával profiling i v dalších variantách, například u již odhaleného vraha, podezřelého z dalšího trestného činu vraždy. „Jiný profiling se týkal pachatele vraždy, který při dopadení policisty spáchal před jejich očima dokonale harakiri, tedy vrazil si nůž do břicha a záhy na to zemřel. Složitě byva-

jí i případy abnormě vyhlížející sebevraždy, kdy zejména příbuzní unisono prohlašují, že oběť neměla důvod k zoufalému činu a že se tedy nepochybně jedná o zločin.“

Sebelépe vypracovaný profil k dopadení vraha nestačí. Stejně jako v populárních detektivních příbězích zůstává pachatel nedostupným příznakem, hrozícím mementem, že po čase může udeřit znovu. Ovšem pozor, profiling nedokáže nahradit balistické nebo mechanoskopické důkazy, stejně tak běžnou detektivní „násobilku“.

MUDr. Grumlík: „Za všech okolností jsem policistům radil: Nenechte se mým profilem odvádět od vlastního kriminalistického uvažování!“

PŘÍPAD À LA DRÁKULA

Co je potřeba umět a znát k sestavování profilů?

„Pokud se mě někdo takhle zeptá, odpovím s úsměvem, že stačí přečíst pár slušných detektivek. Ale vážně... Profiling by měl dělat vyzrálý člověk, který nemá potřebu se zviditelňovat. I tak se pouští na křehký led! Jeho dedukce musí mít sebekontrolu, musí vědět, za jakou hranici fabulačních úvah už nesmí. A potom, závěry profilu by měly připomínat nikoli roztažený vějíř, ale zúžující se hrdlo lahve!“

Nelze ani automaticky převádět americké zkušenosti do střední Evropy. Také proto se místo profilovacího dotazníku VICAP, vypracovanému FBI, začal v České republice používat VICLAS, lépe vyhovující středoevropským podmínkám.“

MUDr. René Grumlík: „Ze své zkušenosti někdejšího psychiatra v lázeňském sanatoriu (proti opavské byla mnohem víc *soft* a spočívala hlavně v psychoterapii), vím, že v mentalitě dejme tomu Jihočecha nebo východního Slováka je značný rozdíl. Ale širěji chápáno, je letora našince srovnatelná s mentalitou lidí, žijících na území někdejšího c. k. Rakouska, možná ještě Bavorska...“

Třeba Balkán se už vymyká. 33letý občan bývalé Jugoslaviie, žijící v Havířově, uřízl hlavu své manželce i nezletilé dceři. Učinil tak pod vlivem vážné duševní choroby, kombinované s náboženským blouzněním, ale i s magicko-mystickými prvky myšlení a výchovy, pro Středoevropana bizarními. Na ochranu před zlými duchy se omýval česnekovou šťávou, pomazal s ní i okna... Kdo četl nebo zná *Drákulu*, ví, že zmiňovaná zelenina spolehlivě chrání před řáděním upíra.“

Začali jsme v minulém díle literaturou – a také s ní končíme. Geniální zloduší, šílení vědátoři nebo krvelačná monstra jsou jen autorskou licencí. Násilné trestné činy páchají ve skutečnosti lidé nevzdělaní, v životě jen málo uspokojivě zakotvení. To neznamená, že profiling ztrácí na prospěšnosti, tím méně zajímavosti. Jde spíš o to, že postavy se sexuologickým či patologickým podmíněním ustupují v četnosti nápadu takzvaným „vrahům bez poskvrny.“

Profilování neznámého pachatele se přesunulo do křehkých a propletených myšlenek a jednání člověka s pokleslým sociálním cítěním, s vadami v morálce, náležitě odhodlaného k tvrdému útoku – navenek ale zcela nenápadného. Jack Rozparovač vyšel z módy a byl vystřídán odpudivými monstry zabíjaky všedního dne.

Viktorín ŠULC
Foto archiv autora

K neznámějším tuzemským sériovým pachatelům – právě těch se profiling nejvíce týká – patřil pětinasobný sexuální vrah Ladislav Hojer. Snímky jsou z rekonstrukci případů v jedoucím vlaku, resp. na děččanském břehu Labe.

Návštěva ředitele Europolu Roba Wainwrighta v Praze (sedmý zleva)

Sídlo Europolu, Raamweg 47,
Haag, Nizozemí

V ROCE 10

Slovo Europol v mnohých policistech vyvolává pocit, že se jedná o nějakou neuchopitelnou a sofistikovanou evropskou agenturu, která nemá s jejich prací nic společného a je vzdálená několik světelných let jejich každodenní praxi. Je na důstojnících Národní jednotky Europolu změnit tento zažitý pohled a přesvědčit širokou policejní veřejnost o účelnosti a nezbytnosti spolupráce s Europolem s cílem co nejvíce využít možností, které tato agentura nabízí.

10. výročí zahájení činnosti

V tomto roce si Europol připomíná významné jubileum, a to 10. výročí zahájení své činnosti. V této souvislosti je účelné si připomenout krátkým exkurzem historii agentury a její současnou pozici na bezpečnostní mapě. Europol vznikl na základě potřeby členských států sdílet informace operativního charakteru s přímou návazností na vyšetřování závažné trestné činnosti. Prubířským kamenem této iniciativy byl vznik Europol Drugs Unit (protidrogová jednotka Europolu), která zahájila svoji činnost v lednu 1994. Přes úmluvu o Europolu, která vstoupila v platnost v roce 1999, a která je dosud platná, se dostáváme k současnému stavu, který by se dal charakterizovat jako malá revoluce. Od 1. ledna 2010 vstoupí v platnost Rozhodnutí Rady Evropské unie, kterým se změní právní rámec a financování Europolu. Toto téma společně se změnou na postu ředitele Europolu a výstavbou nového sídla Europolu jsou hlavními tématy ovlivňující chod Europolu v těchto dnech.

Nový ředitel Europolu

Nový ředitel Europolu je velmi charismatičtá osobnost. Dne 16. dubna tohoto roku převzal tuto funkci po panu Max-Peter Ratzelovi pan Rob Wainwright. Jedná se o rodilého Welšana, vždy usměvavý a v dobré náladě sám o nové pozici říká: „Je to fantastické, je to téměř to, o čem jsem četl a snil jako malé dítě. Toto je skvostná práce“.

Naše národní jednotka Europolu byla první ze všech národních jednotek 27 členských států, která měla tu čest přivítat nového ředitele na její půdě a osobně se seznámit s představou ředitele o budoucnosti a směřování Europolu. K setkání přispělo zcela nepochybně české předsednictví a s tím spojené zasedání Správní rady Europolu v Praze. Setkání zprostředkoval předsedající Správní rady, zástupce ředitele ÚSKPV, plk. Ing. Viktor Čech, který brilantně zvládl funkci předsedajícího během českého předsednictví. Stejně vysoce byla hodnocena i organizace a úroveň pořádání zasedání Správní rady v Praze ze strany jeho účastníků.

Národní jednotka Europolu

Mimo to, že členové národní jednotky zajišťovali a velkou měrou se podíleli na organizaci dříve zmíněného zasedání Správní rady Europolu v Praze, jejich hlavní náplň práce spočívá v poskytování nezbytné podpory pro vyšetřovatele závažné trestné činnosti při komunikaci s Europolem jako takovým. Europol je především platforma určená pro vyměňování operativních informací s dalšími členskými státy a místem, kde je umožněno sdílení poznatků a zkušeností získaných při vyšetřování. Informační výměna probíhá za podmínek že,

- se jedná o závažnou organizovanou trestnou činnost spadající do mandátu (viz. www.europol.europa.eu)
- vyšetřovaná trestná činnost zasahuje, nejméně dvě členské země EU (min. ČR + další členský stát)
- případ je ve stadiu vyšetřování, jedná se tedy o živé případy

Mezi další základní úkoly Národní jednotky Europolu patří i zvyšování povědomí o možnostech spolupráce s Europolem a o nabízených službách. Na základě projeveného zájmu, členové Národní jednotky

Česká styčná kancelář v Europolu, Raamweg 47, Haag, Nizozemí

provádějí prezentace o práci Europolu přímo na útvaroch.

Možnosti spolupráce

Existuje několik možností, jak lze využít služby nabízené Europolem. Mezi jednu z nejdůležitějších aktivit lze zařadit tvorbu analytických rozborů zaměřených na specifické oblasti závažné organizované trestné činnosti, které zasahují několik členských států EU. Na základě zadání členských států, ředitel Europolu udělí pokyn k otev-

ření tzv. „Analytického pracovního souboru“ do kterého státy, které určená specifická trestná činnost postihuje, přispívají svými příspěvky. Výstupem je analýza určené trestné činnosti v evropském formátu. V současnosti je otevřeno 19 analytických pracovních souborů. ČR je aktivní v 16 z nich. Namátkou lze uvést participaci v „Analytických pracovních souborech“ zaměřených na drogovou problematiku, obchodování s lidmi, padělání či pozměňování měny, terorismus, kriminální aktivity zločineckých motocyklových gangů apod.

V poslední době je kladen důraz na důkladné využití Informačního systému Europolu.

Všechny příspěvky a informace, týkající se případové agendy, zasílané do Europolu se dále zpracovávají, třídí a ukládají podle kategorií objektů do databáze. V současné době databáze Europolu obsahuje více než 100 000 objektů souvisejících se závažnou organizovanou trestnou činností. Perlustrací v této databázi dochází k tzv. „crosscheck“ situaci, kdy je nalezena shoda mezi zadávaným perlustrovaným objektem a objektem v databázi. Po pozitivní shodě je možno si vyžádat, cestou Národní jednotky Europolu, další podrobnosti vztahující se k objektu a k vyšetřovanému případu. Tímto způsobem může dojít k podstatnému posunu ve vyšetřování případu.

Jednou z dalších možností jak lépe využít služby Europolu je eventualita zaslání mimo-mandátní žádosti o informace. Tímto způsobem lze obdržet informace o tom, jak se např. Španělsko vypořádává s problematikou držení drogy pro vlastní potřebu, jak je v Německu zákonem upraveno nakládání

s odpady a jejich případný vývoz do zahraničí apod. Jedná se sice o informace, které nemusí být poskytnuty, členské země nejsou ničím vázány k poskytnutí takové informace, nicméně ve velké většině se setkáme s vstřícností ostatních členských států a i na tyto „nenáležitě“ žádosti dostáváme kvalitní a rychlé odpovědi. Je tomu tak snad i proto, že naše národní jednotka stejně svědomitě a rychle poskytuje touto cestou obdobné informace našim protějškům z EU.

Závěrem

V tomto článku nelze postihnout celou šíři úkolů a služeb, které Europol vykonává. Existují další oblasti, ve kterých Europol nachází své uplatnění. Namátkou lze uvést podporu, koordinaci a případně pomoc při financování společných vyšetřovacích týmů, spolupráci s evropskými agenturami EUROJUST, FRONTEX a OLAF, zprostředkování výměny informací analytického a strategického charakteru se třetími, nečlenskými státy atd. Hlavním mottem Europolu však zůstává být vyšetřovatelovou první volbou v případě nutnosti spolupráce se zahraničím a místem, kde je možno vyměňovat poznatky nejlepší praxe v policejních činnostech mezi členskými státy EU.

Další informace o Europolu naleznete na webových stránkách:

<http://www.europol.europa.eu>
<http://www.policie.cz/clanek/uskpv-europol-narodni-jednotka-europolu.aspx>
http://europa.eu/agencies/pol_agencies/europol/index_cs.htm

Autor:

Ing. Jaroslav JAVOR

Prague Fire & Security Days 2009 (FSDays 09) – Praha 1, MÁNES

Tématem bezpečnosti a jejího zajištění se velmi často zabýváme v nejrůznějších souvislostech. Může se jednat o bezpečnost osob či majetku – a to jak v soukromém životě, tak i ve firemní sféře.

● Vzhledem k širokému spektru nabídek není často jednoduché se na tomto trhu správně orientovat. Této skutečnosti si je vědoma i společnost Mascotte s. r. o., organizátor přehlídky – Prague Fire & Security Days 2009 (FSDays 09), která se uskuteční v polovině září, ve dnech 15. – 17. 9. 2009 v reprezentativních prostorách budovy Mánes v centru Prahy.

- Záměrem této ojedinělé akce je představit nejnovější trendy, technologie, poslední novinky v oboru protipožární a zabezpečovací techniky, systémů a služeb.
- Prezentovat se budou významní výrobci a distributoři z oblasti protipožární a zabezpečovací techniky, bezpečnostních systémů i poskytovatelé služeb.
- Chybět nebudou ani zástupci bezpečnostních složek státu, měst a obcí, státní instituce a úřady a samozřejmě odborná veřejnost a profesní sdružení z oboru, ale např. také představitelé hasičských záchranných sborů.
- Významnou součástí prestižní přehlídky Prague Fire & Security Days 2009 budou přednášky, semináře či otevřené diskuse a další doprovodné programy k tématu bezpečnosti a ochrany.
- Hlavním partnerem FSDays 09 je SHERLOG, expert na zabezpečení, vyhledávání a monitorování vozidel, který uvede i své méně známé produkty jako monitorování osob, provozu a produktovodů.
- Podrobnosti a aktuální informace o přehlídce FSDays 09 lze najít na www.fsdays.cz.

V červnu proběhlo na hřišti u Základní školy v Mozartově ulici v Jablonci n. N. finále Mistrovství UNITOP ČR v malé kopané. Hlavním pořadatelem závodu byl Sportovní klub policie Maják, Jablonec nad Nisou.

Do finále se probojovalo 7 družstev, která mezi sebou bojovala systémem každý s každým – a to s velmi zodpovědným nasazením snad všech zúčastněných „specialistů“ z menších fotbalových ploch ve prospěch jednotlivých týmů. Časový interval každého zápasu byl 2 x 8 minut.

Reditel mistrovství plk. Ing. Bc. Pavel

Langr (vedoucí územního odboru vnější služby z Jablonce n. N.) zahájil zápasy v 8.30 hodin ráno. Počasí sice hráčům příliš nepřálo, ale na druhou stranu průtrže mračen protkávané slabším deštěm prověřily zřetelnou sportovní vytrvalost, sílu i „soutěživou odhodlanost“.

Nejlépe si vedlo družstvo Vyšší policejní školy z Brna, které svým soupeřům „uštědřilo“ 22 gólů a inkasovalo

pouhých 5 branek. Na druhém místě skončilo družstvo Sportovního klubu policie Praha a třetí bylo družstvo Sportovního klubu policie Zlín. Domácí hráči SKP Maják Jablonec n. N. obsadili šesté místo. Za Jablonec n. N. bojovalo i družstvo Městské policie, které obsadilo sedmé místo.

Při závěrečném vyhlásování byl vyhlášen rovněž nejstarší účastník mistrovství. Stal se jím pplk. RNDr. Vlastislav Man z VPS z Brna (foto vpravo dole). Další ocenění obdrželi nejlepší brankář – p. Juračka z Brna nebo nejlepší střelec p. Vaňkát z SKP Praha, který osobně skóroval 9 x.

/lkn/

Foto Václav ŠEBEK

FOTBALISTI z malých pláček

